Sayı: 7 Mayıs 2021
Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı Özel Okulları Yıllık Edebiyat Dergisidir.

Çınarların yüce gölgelerinde yetişmek...

ALKEVİM

"Lise"

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

Alkent 2000 Mah. Mehmet Yeşilgül Cad. No.: 7
Büyükçekmece / İstanbul
Tel: +90 212 886 88 40
Fax: +90 212 886 88 55

İmtiyaz Sahibi:
İsmet AKSÖYEK
ALKEV Özel Okulları Genel Müdürü

Editör:
Özlem KAYABAŞI

Yayına Hazırlayanlar:
Hamide TÜRK RASOOLI
Melek GRANT SAROVA
Numan ŞENTÜRK
Zeynep ÇINAR

Dergi Yapım - Grafik Tasarım:
JUPITER MEDYA REKLAM AJANSI
Tel: +90 212 853 28 62
www.jupitermedya.com
info@jupitermedya.com

Basım Yeri ve Tarihi:
İstanbul - 2021
Yayın Türü:
Yıllık

“HEPİNİZ mebus olabilirsiniz. Vekil olabilirsiniz, Hatta reis-i cumhur OLABİLİRSİNİZ. Fakat SANATKÂR OLAMAZSINIZ.”

M. Atatürk

ALKEV'İM dergisinde yer alan öğrenci yazıları ve resimlerinin her türlü yayın ve kullanım hakkı ALKEV Özel Okullarına aittir. ALKEV'İM para ile satılmaz. ALKEV Özel Okulları Lise öğrencilerinin edebiyat dergisidir.

İÇİNDEKİLER

İLK SÖZ

ÖYKÜLER

İKİ KERE ÖLEN SİHİRBAZ....4
POMPEII ZAMANIN DURDUĞU ŞEHİR....5
HAYATTAKİ EN BÜYÜK BAŞARISI....6
YÜREKTEN GELEN BİR DOKUNUŞ....8
GÜLİZAR....10
CAM KIRIKLARI....12
BAKMA GÖR....14

ELEŞTİRİLER

SORGU ODASINDA BİR CİNAYET ÇIKMAZI:
KIRMIZI PAZARTESİ....16
UÇUN KUŞLAR ŞİİR İNCELEMESİ
RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI/KUŞLAR....17
İSPANYA'DAN PİRAMİTLERE:
SANTIAGO'NUN İNANÇ YOLCULUĞU....18
BERCİ KRİSTİN ÇÖP MASALLARI İNCELEMESİ
BERCİ KRİSTİN ÇÖP MASALLARI....20
KARDEŞİMİN HİKAYESİ İNCELEME
KARDEŞİM Mİ BEN Mİ?....22

"KIRK ODA" MURATHAN MUNGAN DOSYASI

YEDİ CÜCESİ OLMAYAN PAMUK PRENSES..26
YÜZ YILLIK UYUYAN GÜZEL....28
BOYACIKÖY'DE BİR AŞK CİNAYETİ....31

SAİT FAİK DOSYASI

ACINASI EDEBİYAT....34
DÜLGER BALIĞININ ÖLÜMÜ
SAİT FAİK'İN ÖLÜMÜ....36
STELYANOS HRİSOPULOS GEMİSİ
HAYAL VE HAKİKAT İKİLEMİ HAYAT....38
İLKEL İHTİYAÇ: HİKÂYE....40
İNSANLIK TEK BİR KİŞİYLE DÜZELİR Mİ?....42
İMGE....44

TARİHE NOT: BİR BİLİNÇ AKIŞI DENEMESİ

İÇİMDE AÇIKLAYAMADIĞIM BİR DUYGU VAR....46

DENEMELER

DERİN DÜŞÜNDÜREN ESERLER....48
İLK SANAL ÇEVRİM İÇİ GEZİM....49

MAKALELER

ÜVERCİNKA ŞİİR KİTABI ÜZERİNE....52
HAMLET OYUNUNDAKİ KADIN KARAKTERLERİN
ROLÜ VE İŞLENİŞİ - HAMLET....54
TANTE ROSA....56

ŞİİRLER

GAZEL....58
ATIŞMALI MANİLER....59
KISA SEÇME ŞİİRLER....60
TUVAL....61
RÜYA....61
RENKSİZLİK....62
UYKUM....63
ET PARÇALARI BİRLEŞİRSE....63
KARARSIZLIKLAR....63
FİKİRLER OMUZDA....63
TATLI YALNIZLIK....64
BAŞLIKSIZ ŞİİRLER....65
BİR SORU....66
GÖKYÜZÜNE BAK....66

MASALLAR

TEK DİLEK....68
ŞİFALI BİTKİ....69
BİR KEDİ BİR KÖPEK....70
MERAKLI PAPAĞAN VE ZÜRAFA....71
MUTLULUK İHTİYACI....72

Alman Liseliler Geleneği ile Güçlü Bir Geleceğe...

NEDEN YAZAR, NEDEN OKURUZ?

“Söz uçar, yazı kalır.”

Gözlerinizi kapatın, evet evet lütfen! Gözlerinizi yavaşça kapatın ve bundan çok değil, sadece bir yıl öncesini düşünün! Kim bilir ne de mutlusunuz çünkü normal nefes alabiliyorsunuz ve hâlâ sağlıklısınız ve belki de geleceğe dair umutlarınız baharda uçuşan tomurcuklar gibi taze ve tozpembe...

Şimdi gözlerinizi açtınız ve tam da şu an bulunduğunuz noktada, Dünya’nın yaşadığı kaosun ortasındasınız. Sakin olun ve yavaşça etrafınızdaki en yakın kitabı arayın. Neden mi? Çünkü o kitap, bu kaosun ortasında ihtiyaç duyduğunuz oksijen... Yeniden nefes almanızı sağlayacak özgür dünyalara açılan bir kapı ve bu kapının anahtarı sadece sizin ellerinizde. Yazan için de okuyan için de derin bir nefes, işte bütün mesele bu!

Konuşmanın ve dinlemenin insanlara yeterli gelmediği bir evrede ne kadar önemlidir yazmanın ve etkinin tepkiyi doğurduğu okumanın ortaya çıkmış olması! Gizli anlaşmalar sistemi olan bu yeni kayıt cihazı ile insanlık ve uygarlık tarihinin önemli basamaklarından biri atılmış atılmasına ama nedir bu yazmak? Belki yaşadıklarınızı, belki yaşayamadıklarınızı, kim bilir, sahiplenmektir. Nasıl ki “kendi kendine konuşmak” gizli bir terapiyse “kendi kendine yazmak”, “kendi kendine okumak” da dert tasa süpürgesidir. Duygularınızı, “Ben buradayım!” diyerek varoluşunuzu haykırmaktır, bir kulağa ihtiyaç duymaksızın yazılanları, yüreğinizle dinleyebildiğiniz bir kurguyu, bir yaşamı paylaşmak, ona ortak olmaktır. Dertlilere deva, hastalara şifa... Bugünlerde zar zor bulsak da kendilerini....

Peki yazmak kavramı olmasaydı okumak kavramı olabilir miydi? “Okumak” yeni bir arkadaş edinmek gibidir, aranızda kalması gereken sırlar vardır, sizden zaman ister, sabır ister, gönül bağı kurmanızı, huyuna suyuna gitmenizi bekler...

Dışarıya kapanmanın içeriye açılmak anlamına geldiği bu kaotik günlerde, dönüşümü yaratmak içinbir molaya ne dersiniz?

Gelin hep birlikte zamanın kırbacına bir çentik de biz atalım, zaman henüz eritmeden sözcüklerin aydınlığını ve bizleri.

Her yıl düzenli olarak çıkarılan ALKEV’İM edebiyat dergimiz bu yıl da 7. sayısı ile siz sevgili okurların huzurunda. Sizleri öykülerle, denemelerle, makalelerle, eleştirilerle ve şiirlerle renkli bir yolculuğa çıkarmayı umuyoruz. Biletler bizden... Renkli dünyaları ve ışıklarıyla geleceğin yapı taşları olan gençlerimizin kendilerinden birer parça bıraktıkları bu yazıların dünyasında sizlerle aynı sözcüklere ortak olmak dileğiyle.

Keyifli okumalar!

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ZÜMRESİ

ÖYKÜ-
LER

İki Kere Ölen Sihirbaz

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir sihirbaz yaşarmış. Bu sihirbaz ülkenin en iyi, en ünlü, en yetenekli sihirbazıymış. Sihirbazın ünü tüm ülkede bilindiği için herkes onun gösterilerini izlemek istermiş. Sihirbaz da geçimini şehir şehir gezip farklı gösteriler düzenleyerek kazanırmış.

Bir gün şehir şehir gezme turunun son durağında sahnede gösterisine devam ederken gözüne güzel mi güzel, alımlı mı alımlı bir hanımefendi takılmış. Gösterinin kalanında aklından onu hiç çıkaramamış, içi içini yemiş. Gösteri sonrası bu hanımefendiyi bir daha görememe korkusuna kapılıp bu şehirde bir gösteri daha düzenlemeye karar vermiş. Eğer bu hanımefendi o gösteriye de gelirse, ona hislerinden bahsedecekmiş. Bir hafta boyunca en iyi numaralarına çalışmış, gelmiş geçmiş en ihtişamlı gösteriyi hazırlamış. Gösteri günü gelip çattığında sihirbaz yerinden duramaz olmuş, çok heyecanlanmış. Sonunda gösteri başladığında gözleri seyircilerin arasında onu ararken numaralarına odaklanamaz olmuş. Gözleri onu bulduğunda sihirbaz neredeyse dengesini kaybedip düşüyormuş. Ama hanımefendinin geldiği ve onun karşısında rezil olmaması gerektiği düşüncesiyle kendini toparlamış ve gösteriyi başarıyla bitirmiş. Gösterinin sonunda sihirbaz kıyafetlerini değiştirip hemen hanımefendiyle konuşmak için odasına gitmiş ve hanımefendinin onu orada beklediğini görmüş. O gün sihirbazın ve elit hanımefendinin aşkları başlamış. Sihirbaz ve hanımefendi birbirlerini çok sevmişler ama hanımefendinin babası onların aşklarına karşı çıkmış. Zengin ve nüfuzlu bir devlet adamı olan hanımefendinin babası, kızının soylarına layık biriyle evlenmesini istiyormuş. Ama aşıklar birbirlerinden ayrılmaya dayanamazlarmış. Sihirbaz hanımefendinin babasını kandırmak için bir plan yapmış. İnsanların, su dolu bir tanktan ellerini zincirlerden kurtararak çıkma numarasında boğulup öldüğünü düşünmesini sağlamayı planlıyormuş. Böylece hanımefendinin babası onun öldüğünü zannedip kızını her zaman gözünün önünde tutmanın artık gereksiz olduğunu düşünecek, sihirbaz ve hanımefendi de uygun bir zaman bulduklarında kaçıp evlenebileceklermiş. Gösteride numarasını yapmış ve insanların onun öldüğünü düşünmesini sağlamış. Sihirbazın öldüğü haberi tüm ülkeye yayılınca hanımefendinin babası da ikna olmuş.

Sihirbaz ve hanımefendi de aradan zaman geçtikten ve insanlar bu habere alıştıktan sonra kaçma planlarını gerçekleştirmişler. Hanımefendinin babasına yakalanmamak için çok uzaklara kaçma planları yapmışlar. Ne yazık ki yolda hanımefendinin babasının bir arkadaşı onları görmüş ve hemen hanımefendinin babasına haber vermiş. Sihirbaz ve hanımefendi daha ne olduğunu anlamadan kendilerini tekrar sıkıntılı bir durumun içinde bulmuşlar. Hanımefendinin babası o kadar kızmış ki onları birkaç gün içinde yakalamış ve sihirbazı sokak ortasında öldürmüş. Bunu gören halk inanamamış ve sihirbazın adı artık iki kere ölen sihirbaz olmuş.

Betül GENCER 9 Fen/A

POMPEII
ZAMANIN DURDUĞU ŞEHİR

Günümüzden uzun zaman önce, milattan sonra 79 yılında zamanının en büyük imparatorluklarından Roma İmparatorluğu inanılmaz bir güç ve zenginliğe sahipti. Ülkenin özellikle ticaretle uğraşan büyük çoğunluğu refah içinde yaşıyordu. Zamanın büyük şehirlerinden, ülkenin güneyinde bulunan, Napoli'ye bağlı Pompei şehrinde Marcella adında kendi hâlinde refah içinde yaşayan bir kız vardı. Pompei halkı refah içinde yaşıyor olsalar da hayatlarını uçlarda yaşıyorlardı ve kadına şiddet ve diğer çeşitli günahlar burada bolca vardı. Bir keresinde şehirdeki şiddete ve diğer şeylere dur demek isteyip toplanan bir grup kadın kumaşa işlenmiş sloganların bulunduğu pankartlar ile bu olayları göz önüne sermişlerdi çünkü şehirde yapılanların günah olduğu, tanrının onları cezalandıracağını söylemişlerdi hem de kadınların birçok farklı kimliği içinde bulundurabileceğini ve bu yüzden şiddet uygulanmaması gerektiğini söylediler ancak Pompei'nin sakinleri bunu umursamadı. Aslında yüzyıllar sonra başka bir kadın birçok sosyal sınıftan farklı kadının elbiselerini giyecek ve bu duruma tepki gösterecekti.

Pompei'de yüzyıllardır süren refah, zenginlik ve günahkâr yaşam tarzı bazılarına göre onların sonunu getiren asıl şeydi. Aslında sıklıkla depremlerin olduğu ve artık bu depremlerin kanıksandığı bu bölgede oluşan bütün depremler sonun habercileriydi ve artık her şeyin biteceğinin yaklaştığını gösteren şeydi. Normal yaşamına devam eden yerel halk, artık depremleri kanıksıyorlardı ve de sonlarını getirecek olan Vezüv Yanardağı'ndan bir haberlerdi çünkü o zamana kadar hiçbir patlama olmamıştı, ya da kimse fark etmemişti. Teknolojisi, eğitimi ile zamanının çok ötesinde bir medeniyet seviyesinde olan Pompei'nin sonu yakındı. Refah içindeki zengin ailelerden birinin kızı olan Marcella o gün şehrin önde gelenlerinden biri olan amcası ile yakın arkadaşı Plinius ile buluştu. Tarih 24 Ağustos 79 idi. Oyun oynadıktan sonra iki arkadaş evlerine gitmişlerdi. O gün yine her zaman olduğu gibi güçlü depremler olmuştu şehirde ve herkese normal geldiğinden kimse tepki vermemişti. Ancak normalin tersine rüzgâr kuzeyden esiyordu ve normalden güçlüydü. O gün normal bir gün değildi çünkü şehirde her yıl yapılan bir festivaldi bugün, yani 24 Ağustostu. Pompei'nin yerel halkı festivalde eğlenirken sonlarını getirecek olan ve onlar tarafından sadece normal bir dağ olduğu düşünülen ve kimsenin de aksini söylemediği devasa Vezüv Yanardağı'ndan dumanlar yükselmeye başlıyordu. Bu durumdan korkan ve bunu amcasına ve diğerlerine bildiren Genç Plinius kimse tarafından ciddiye alınmamıştı ama öğlen saatlerinde normalden çok daha güçlü olan depremler sırasında yere düşen gaz lambalarından çıkan yangınlar ve bütün şehrin sonunu getirecek kadar güçlü bir şekilde patlamaya hazırlanan devasa Vezüv Yanardağı'ndan çıkan kül ve dumanların kuzey rüzgarları ile şehri yavaş yavaş kaçınılmaz karanlığa boğması nedeni ile insanlar paniğe kapılmış, tek mümkün hızlı kaçış yoluna, yani Pompei'nin limanlarına gitmeyi akıl etmişlerdi ama yüzbinlerce kişinin akın etmesi sonucu deniz yolu ile kaçış imkânsız hâle gelmişti. O sırada Plinius, soylu amcası sayesinde kolayca şehirden kaçabilmiş ve uzun süre sonra olayları ülkenin her bir yanına anlatma şansı yaklaşmıştı. Öğleye doğru artık Vezüv her yere milyonlarca ton ağırlığında kül, lav ve volkanik kayalar atmaya başlamıştı ve bir anda Vezüv Yanardağı patladı akıl almaz bir gürültüyle patladı. Dışarıdaki herkes zehirlenmiş, evdekiler ise yüzlerce ton ağırlığındaki volkanik kayaların altında kalmıştı ve bütün oksijeni yok edip şehri 6 metre kalınlığında bir örtü ile örüp onlar için zamanı durduracak olan lav ve kül karışımı, hızla şehre ilerliyordu. Yapabilecekleri bir şey yoktu çünkü Vezüv o kadar güçlü bir şekilde patlamış, o kadar çok kızgın kül açığa çıkmıştı ki artık kimse sonlarını getirecek olan bu devasa gri örtüden kurtulamazdı. O sırada evinde uyuyor olan Marcella ve ailesinin ise hiçbir şeyden haberi yoktu... Onlar da Pompei halkının büyük çoğunluğu gibi metrelerce kül altında kalmış ve sanki zaman bir anda durmuştu. Bazı insanlar dehşete kapılmış bir biçimde kaçmaya çalışırken harap olan evlerin arasında sıkışmışlar ve heykele dönmüşlerdi. Bazıları ise hiçbir şeyden haberleri yokken, günlük işlerini yaparken bu ani patlamaya kurban olmuş ve taşlaşmışlardı. Bir zamanların cıvıl cıvıl, canlı ve gelişmiş kenti Pompei artık elle yapılmış gibi tamamen taşlaşmış ve küller altında kalmıştı ve bu yüzden bu olay "yaşam ve ölüm arasındaki ince çizgi"nin en somut tanımıydı.

Kimilerine göre günahları nedeni ile harap olmuş, kimilerine göre ise bilgi yetersizliği nedeni ile kaçınılmaza kurban gitmişti meşhur Pompei şehri. Ama bunlar artık hiçbir şeyi değiştiremezdi çünkü bütün yaşanmışlıklar, duygular ve de insanlar artık hiçbir şey ifade etmiyordu. Şu an hepsi bizim için birer heykeldi.

Osman BAŞER 9 Fen/A

"9 FEN/A Sınıfı Öğrencilerinden İş Birlikçi Öykü Yazma Çalışması"

HAYATTAKİ EN BÜYÜK BAŞARISI

" Kalabalık bir topluluk içindeydi. Başarısızdı. Parası yoktu. Dileniyordu. Caminin önündeydi. Bir kenarda duruyordu. Hiçbir hüner göstermediği için ya da acındırıcı bir garipliği olmadığı için ya da kendisini çevreden ayırıp başarısızlığına üzülecek kadar düşünemediği için dilenirken de başarısızdı. "

Oğuz ATAY - BEYAZ MANTOLU ADAM

1 Artık hayattan vazgeçmişti. Yaşamasının bir anlamı kalmamıştı. Onun varlığı bu dünyaya bir katkı sağlamayacaktı. Caminin önünde oturduğu yerden yavaşça kalktı ve yürümeye başladı. Nereye gittiğini bilmiyordu. Sadece yürüyordu. Kendisine geldiğinde saatlerdir yürüdüğünü fark etti. Yine bir başarısızlık daha. Ne yaptığının farkında bile değildi. Şu an bir köprünün üzerindeydi. Sağ tarafına baktığında bir nehir gördü. Geniş bir nehirdi, akıntılar oldukça güçlü görünüyordu. Hava her geçen dakika daha da soğuyordu. Güneş yarım saat içinde batacaktı, saatler sonra doğacaktı, yine batacaktı ve yine doğacaktı. Bu sonsuza kadar devam edecekti. Fakat onun üstüne bir daha güneşin doğmasına gerek yoktu. Bu onun için güneşin son batışı olacaktı. Köprünün kenarına doğru yavaşça yürüdü. Köprünün parmaklıklarını atladı ve parmaklıklara sıkıca tutundu. İntihar onun için tek seçenekti. Her şeyde başarısız olan adamın tek başarısı intihar olacaktı. Tam kendisini aşağı bırakacağı sırada "Dur!" diye bir ses duydu.

Yazan: Pınar EREN

2 Çok güçlü ve kalın bir sesti bu. Sağ tarafına bakınca gördüğü adam durmadan "Dur! Dur! Sakın yapma!" diye bağırıp duruyordu. Fakat onun vazgeçmeye hiç niyeti yoktu. Hava buz gibiydi, kendini nehre salmasıyla hem nehrin beton etkisi hem de dondurucu soğukluğu vücuduna nüfuz edip onu daha kolay öldürecekti. Güneşin batışıyla tüm hayatını gözlerinin önünden geçiriyordu. Kafasında hâlâ ufak tereddütleri vardı çünkü onu sevenler bu duruma nasıl tepki vereceklerdi. Ama doğru ya, onu gerçekten seven kim vardı ki bu hayatta? Hayatındaki herkes onu değil, onun kendilerine verdiği sevgiyi seviyorlardı. Hep böyle olmuş ve hep de böyle olacaktı. Ama o, başlarda bunu göremeyecek kadar kördü, çünkü yapayalnızdı ve sevgiye ihtiyacı vardı. Zaten bu yüzden kaybediyordu hayatta. E bir de para ve başarı kısmı vardı olayın. Artık kendini geçindirecek parası yoktu, kendisi kendine bile iyi gelmiyordu. Derin bir nefes aldı, ve bu nefesin aldığı son nefesi olduğuna emin olarak kendini o eski püskü köprüden attı.

Yazan: Ece TEKİN

3 Gözleri kapalı bir şekilde, kısa bir anlığına vücuduna nüfuz eden soğuk rüzgarları hissetti. Havada asılı kalmış gibiydi. Gelmiş ve gelecek her şeyin sonu ve yeni bir başlangıcın arasında asılıydı. Bu duygudan başka onu tatmin edebilecek bir şey kalmamıştı. Bunlardan ayrıyeten, sağ kolunda da bir baskı vardı. Sonrasında tüm vücudu bir anda bir kuvvet ile sarsıldı ve kendini köprü üstünde yatarken buldu. Bir yandan neler olduğunu anlamaya çalışırken gözlerini kıstı ve doğruldu. Aval aval etrafına bakındı. Birkaç saniye önce aklından geçen şeyleri doğrulamak, ne anlama geldiklerini anlamak istedi. Önünde nefes nefese duran, ona bağıran adamın yüzüne bakmayı akıl etmediği gibi, dediklerini de anlamıyordu. Zaman onun için durmuştu. Karşısındaki nispeten genç adamın "Sen bu duruma düşecek adam mıydın Kadim ağabey?" demesiyle kısa süreli şokundan ayıldı. Karanlıkta, genç adamın yüzünü seçmeye çalıştı. Ardından daha da büyük bir şoka girdi. Maziyi düşündü kendi kendine ancak aklında geçmişe dair bir tane bile anı oluşmadı. Ona "hatırlıyorum", "tanıyorum", demek istedi ama bunu neye dayandıracağını bilemedi. Kaçınılmazı ertelediğini fark etmeden, ne olduğu anlaşılmayan şeyler geveleyerek kendini genç adamın kollarına bıraktı. Genç adam üstündeki paltoyu çıkarttı ve ona verdi. Bir süre köprüdeki bankta oturdular. Tek kelime etmediler. Sadece oturdular. Üstündeki paltonun sıcaklığı sayesinde o ana kadar tüm kaslarının ne kadar kasılmış olduğunu ve havanın gerçek soğukluğunu fark etti. İlerlemek için ayağa kalktıklarında 'kendim yürürüm' anlamında, genç adamın elini ittirdi. Bir adım attı. İkinci adım. Üçüncü adım, dördüncü adımı göremeden nefes alması zorlaştı, bacakları tutmadı ve hiç sendelemeden, tek seferde yüzüstü yere düştü.

Yazan: Canpolat OCAK

4 Başarılı olmuştu işte, isteği gerçekleşmişti. O an son kez verdi nefesini. Bir daha nefes almayacaktı. Yaşadığı o bir anlık rahatlama, onu bu hayattan, acılarından ve başarısızlıklarından sonsuza kadar kurtarmıştı.

Yazan: Necati Uygar AYDIN

YÜREKTEN GELEN BİR DOKUNUŞ

Tarih 1 Haziran 1990'ı gösterdiğinde, Batı Trakya'nın Elmalı köyünde dünyaya gelmişti Ali. İri iri simsiyah gözleri, tombul tombul yanakları, yeni doğan bir hayli toplu olan vücuda sahip olan Ali; ailenin yeni yaşam ve sevinç kaynağı olmuştu. Ali doğduğunda Veli, iki buçuk yaşındaydı. Çok hareketli, çok zeki, yosun renginde yeşil gözleri olan sapsarı bir çocuktu. Ali'nin tam tersi fiziksel görüntüye sahipti. Tabiri caizse biri anne biri baba benzeriydi. Veli annesi gibi yeşil yeşil bakarken, Ali kapkara gözlerle sanki konuşur gibiydi. Veli ailenin ilk göz ağrısı, Ali'nin abisi, babasının ve annesinin kıymetlisi, bu durumu çok kıskansa da damarlarında sahip olduğu aynı kandan olsa gerek kardeşine bakınca kıskançlığı son buluyor, sahip olduğu her şeyi kardeşi ile paylaşmayı tercih ediyordu.

Ayşe Hanım namıdiğer Sultan, köyün en becerikli en güzel kızı olarak gösterilirdi. Ta ki Mehmet ile evlenene kadar. Tarlada zeytin ağaçlarından ürünleri toplarken tanışmıştı kocasıyla. Mehmet, toplanan ürünleri teslim alıp şehre götürür ve satardı. "İlk Bakışta Aşk"tı onlarınki. Akla mantığa sığan değil, kalbe sığan bir sevgiydi onlarınki. Mehmet, Ayşe ile yaşayacağı mutlu günlerin ve sahip olacakları çocukların hayalini kurarak biriktirdiği paralarla hemen tarla yakınlarında ufak bir köy evi almıştı. Veli'den sonra Ali'nin de gelişi ile Ayşe ve Mehmet hayallerine yaklaşmışlardı. Her anne ve baba gibi onların da büyük bir hayali vardı evlatlarına dair: okuyup büyük insan olmaları. Bakalım kader onlara bu mutluluğu yaşatacak mıydı?

Günler geçiyordu. Hatta aylar, yıllar geçiyordu. Veli'nin altıncı yaş doğum gününde Ayşe ve Mehmet'in heyecan içerisinde konuşmalarını bekledikleri oğulları ilk kelimeyi çıkarıvermişti ağzından. "Abab". Mehmet ve Ayşe şu kısacık kelimeyi ya da kelimeye benzeyen harf sıralamasını duymak için gitmedikleri imam, türbe, hoca ve Ayşe'nin etmedikleri dua kalmamıştı. Ali üç buçuk yaşına kadar hiç konuşmamıştı. İlk kez "Abab" diyordu. Ayşe sevinçten ağladı. Günler ilerledikçe "Abab" kelimesine "leg, us, kemke, tig" gibi yeni kelimeler eklemeye devam etti Ali. Fakat kimse onu anlamıyordu. Hele köydeki çocuklar Ali'nin bu konuşmasını duyunca onu işaret parmakları ile gösterip dalga geçiyorlardı. Ali, okula başlayana kadar ciddi bir sosyal çevre yarası almıştı. Her sorulanı anlıyor, cevap veriyordu. Peki insanlar niye onun tuhaf ve komik olduğunu düşünüp onunla dalga geçiyorlardı? Bunu o masum ve küçük yüreği ile bir türlü çözemiyordu. Diğer yandan Mehmet ve Ayşe, hocaların kapılarını çalmaya devam ediyor, artık ikisinin de sabırları taşmaya başlıyor ve Ali'ye "Geri zekâlı!" diyebilecek kadar ileri gidebiliyorlardı. Ali maalesef abisinin de yoğun dalgaları ve küçük düşürmelerine maruz kalıyor ve günden güne içine kapanmaya devam ediyordu. Ona "Geri zekâlı" diyenlere yüksek sesle "Miliğed!" diyordu ama yine kahkaha tufan Ali ile dalga geçişler devam ediyordu.

Haziran 1997'de Erdem Öğretmen Ankara'dan Tekirdağ'ın Elmalı köyüne ilkokul öğretmeni olarak atanmıştı. Adı gibi çok erdemli biriydi. Daha ilkokuldayken aklına öğretmen olmayı koymuştu. Yüreğine, gönlüne yön veren bir meslek dalı seçmişti kendisine daha küçücük yaşta. Erdem; avukat, doktor, hâkim, savcı veya tüccar olmak istememişti. O, büyüyünce avukat, doktor, hâkim, savcı olacak çocukların yol haritalarında onların ilkokul öğretmeni olarak kader çizgilerinde kesişmek ve edindiği tüm birikimleri bu çocuklara aktarmak istemişti. Çok idealist biriydi. Ankara'dan çıkan tayine arkadaşları burun kıvırırken Erdem, Elmalı köyüne elinde abisinden kalan minik valizi ile çoktan varmıştı bile. Şimdiden okula başlayacak çocukların hayalini kuruyordu. Biliyordu ki, bu çocuklar ülkenin geleceğiydi. Onlara dokunmazsa bir el, bir yürek, heba olup gideceklerdi. Erdem bunları düşünüp tek göz odalı köy evinin minik dolabına eşyalarını yerleştirirken, Ali ve Mehmet'i, Ali'yi ne yapacakları endişesi sarmıştı. Herkesin dalga geçtiği, geri zekâlı dediği oğullarına kendileri bile zor katlanırken elin öğretmeni nasıl katlanacaktı?

Eylül ayı gelip çatmıştı. Erdem, yeni öğretmenlik yapacağı okula doğru yürürken, Mehmet ile Ayşe de çekiştire çekiştire zorla Ali'yi okul bahçesinden içeri soktular. Ali zaten çoğu sınıf arkadaşını sokaktan tanıyordu. Onları bir de okulda görmek ona ne kadar acı verse de Ali ana babasının korkusundan çivi gibi kaskatı kesilmiş ve olduğu yerde bekliyor ve etrafı gözlemliyordu. Mehmet ve Ayşe, Ali'yi sırasına yerleştirdikten sonra Ali'nin onlara "Abab enna nuğolas." dediğini duymadan sınıftan çıkmışlardı. Erdem Öğretmen içeri girdi. Pırıl pırıl kendi kadar heyecanlı on altı ilkokul öğrencisi karşısında duruyordu. Tanışmak istiyordu çocuklarıyla. Hepsini süzdü ve ilk Ali'ye söz verdi. Sınıf bir anda kahkahalarla doldu. Laf atanlar, sataşanlar... Öğretmen disiplini tekrar ele geçirince sessizliği sağladı ve sonra sordu: "Adın nedir?". Ali "İla." diyerek öğretmenine çekingenlikle cevap verdi. Erdem Öğretmen bu sefer Ali'ye yaşını sordu. Ali ise "İdey." diyerek cevap verdi. Erdem Öğretmen biraz durduktan sonra Ali'ye "Dediklerini anlamıyorum oğlum." dedi. Ali hüzünlenerek "Neb izis muraylına." dedi. Erdem Öğretmen aniden derse ara verip doğruca öğretmenler odasına koştu. Gözyaşlarına hâkim olamayıp hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Kapıyı açan müdürün ne olduğunu sorması üzerine sınıftaki Ali adlı çocuğun abisinin hastalığına sahip olduğunu ve zamanında insanlar doğru teşhis koyabilseydi abisinin hayatta olabileceğini, geçmişe döndüğünü anlattı. Ali'ye yardım edecekti Erdem Öğretmen. Ali'nin sonu asla abisi gibi olmayacaktı. Okul çıkışı Ayşe ve Mehmet'i çağırttı ve oğullarının "disleksi" rahatsızlığına sahip olduğunu anlattı. Aslında aşırı zeki olduğundan sadece normal bir insandan farklı olarak her şeyi tersten konuştuğunu ifade etti. Mehmet ve Ayşe duyduklarına inanamıyor, onlar da gözyaşlarına hâkim olamıyorlardı.

Erdem Öğretmen o günden sonra Ali ile özel olarak ilgilenmeye başladı. Konuşmasını hızlı bir şekilde düz hâle çevirmesini sağladı. Aklından düşünüp sonra tam tersini söylemesini öğretti. Ona çok emek verdi. Ortaokulu bitirene kadar Ali'nin aktif olarak hayatında kaldı. Tayini Erzurum'a çıkınca ayrılmak zorunda kaldı köyden...

Aradan çok uzun yıllar geçti. Ali'nin sınıf arkadaşları, sokak arkadaşları, abisi Veli, evlenip yuva kurarken Ali Harvard Üniversitesi'nde doktora yapıyordu. Tez konusu ise "Ötekileştirme ve Farklılıklar"dı. Yazdığı tez için teşekkür plaketini teslim alırken mikrofona eğilip şu cümleleri kurdu "Her insan doğasındaki farklılığı ile güzeldir ve insanı insan yapan bu farklılıklara saygı duymaktır. Bugün bu plaketi benim yanımda olup bu anı görmesini çok istediğim ve erken yaşta aramızdan ayrılan kıymetli Erdem Öğretmenimin şerefine alıyorum.".

Ecem Nisa ŞENKAYA Haz Fen/B

Gülizar

Bir anda çok yüksek bir ses duyuldu. Gülizar hemen dışarı baktı ve etrafta koca bir dumanın olduğunu fark etti. İnsanlar bağırıyordu, çocuklar ağlıyordu ve binalar yıkılıyordu. Bombanın etkisinden korkan Gülizar, "Anne, baba neredesiniz?" diye bağırıyordu. İlk başta bir cevap alamadı. Korku ve çaresizlikle, bir o kadar da hayatın ona yaşattığı zorluklardan bıkmış bir şekilde tekrar bağıracak iken annesini ve babasını karşısında gördü. O kadar rahatlamıştı ki, arkasında olanları düşünmeden güldü. Fakat annesi ve babası onun kadar mutlu değildi. Etrafta kocaman bir yıkım olduğu için onlar da zarar görmüştü. Üstleri dumandan kararmış ve yüzleri endişenin verdiği korkuyla değişik bir hâl almıştı. Annesi, Gülizar'a uzunca baktıktan sonra "Kızım, buradan gitmeliyiz. Burası artık yaşamak için güvenli değil." dedi. Gülizar buna inanmak istememişti. Çünkü o ülkesini, yurdunu çok seviyordu. Hüzünlü bir ses tonuyla "Burası bizim yurdumuz. Vatanımızı bırakıp da nerelere gideriz?" dedi. Fakat aslında o da cevabı biliyordu, Türkiye'ye gideceklerdi.

Yol uzun ve yorucuydu. Ailesiyle beraber sadece birkaç parça kıyafet alıp yola çıkmışlardı. Güneş, sanki hiçbir şey olmamış gibi parıldıyordu. Güneşin de açmasıyla beraber aç olduğunu daha da fazla hisseden Gülizar, annesine daha ne kadar yolun kaldığını sordu. Annesi yolun az kaldığını ve Türkiye'de güvende olacaklarını söyledi. Gülizar Türkiye'de her ne kadar güvende olacak olsalar bile dışlanacaklarını, ezileceklerini hatta yaşayacak paraları bile olmayacağını biliyordu. Sonra etrafına baktı. Birçok insan ağlıyordu çünkü ailelerini kaybetmişlerdi. Gülizar bir kez daha ailesiyle beraber olduğu için kendini şanslı hissetti. "Ailem olduktan sonra hiçbir şey beni yıkamaz." dedi. Ardından güçlü bir ses duyuldu, "Sonunda Türkiye'ye vardık!"

İstanbul'a gelmişlerdi. Bomba, ağlama ve çığlık seslerine alışan Gülizar, martı seslerini duyunca çok şaşırmıştı. Bu sesler, Gülizar'a sanki şarkı sesleri gibi geliyordu. Babası, "Hadi kızım yapacak çok işlerimiz var." dedi. Rıza haklıydı. Daha kalacakları bir evleri bile yoktu. Bir tanıdıklarının yanında kalmayı düşünüyorlardı. Burada babası iş bulana kadar kalacaklardı. Daha sonrasında ise Gülizar'a bir okul bulunacaktı ve bir ev tutulacaktı. Sonunda tanıdıklarının evine geldiler. Ev çok küçüktü ama bu onlar için sorun değildi. Türkçeyi bilmeyen Gülizar, ürkek bakışlarla etrafa bakınıyordu. Korkuyordu. Bu evde yaklaşık 15 gün kaldıktan sonra sonunda babası bir iş bulmuştu. Az kazançlı bir işti ama başka çareleri yoktu. Babasının bu işten kazandıklarıyla ve biriktirdikleri parayla bir gecekondu kiraladılar. Camları kırık, kapıları olmayan, çatısı akan tek odalı bir evdi. Gülizar ailesini ve kendisi bu durumda görmekten üzülüyordu. O da her bir birey gibi kendi ülkesinde, savaşsız bir ortamda yaşamak istiyordu ama bu onun seçimi değildi. Maalesef herkes eşit doğmuyordu ve buna sadece kader karar veriyordu.

Bir hafta sonra annesi de artık bir işte çalışmaya başlamıştı, evlere temizliğe gidiyordu. Annesinin de iş bulması sonucunda Gülizar'ın okula gidebilmesi için gereken para bulunmuştu. Gülizar, üniversiteye hazırlanıyordu. Okula gitmeli, bir an önce Türkçeyi öğrenmeliydi ve iyi bir üniversite kazanmalıydı. İşi çok zordu, biliyordu ama ailesi için bunu yapmaya kararlıydı.

Sonunda bir okul bulunmuştu Gülizar için. Bu okul İstanbul'un yoksul bir semtinde bulunan eğitim seviyesi düşük bir okuldu. Bu okula gitmeye başlayan Gülizar ilk başlarda Türkçe yüzünden çok zorlanıyordu ve herkes ona çok garip davranıyordu. Ama Gülizar akıllı bir kızdı, Türkçeyi kolayca öğrendi ve artık üniversite sınavları için harıl harıl çalışmaya başladı.

Notları iyi geliyordu, Türkçeyi anlıyordu ve başarılıydı. Ama bir şey eksikti. Arkadaşları, öğretmenleri ondan uzak duruyordu. İlk başlarda bunun etkisini çok hissetmeyen Gülizar, gün geçtikçe bu acı ve üzüntüyü daha çok hissediyordu. Arkadaşları onun yüzüne bile bakmıyordu, hepsi ona çok kötü davranıyordu. Alaycı bakışlarla, onu istemediklerini ifade etmek için ellerinden gelenleri yapıyorlardı. Maalesef öğretmenleri de öyleydi. Arkadaşları kadar olmasa bile öğretmenleri de istemiyordu onu, bu açıkça belliydi. Artık bu durumdan iyice bıkmıştı, üzüntüsü gitgide artıyordu ve notları düşmeye başlamıştı. Ailesi de notları düştüğü için ona kızmaya başlamıştı. Onun Türkiye'ye geldiği için şımardığını söylüyorlardı. Artık tamamıyla yalnızdı ve yaşamak dahi istemiyordu.

Bir gün yine üzgün ve kaygılı bir şekilde okula gidiyordu. Çok üzgündü çünkü okulda kendini ezilmiş ve dışlanmış hissediyordu. Fakat bugün, o sıradan günlerden biraz daha farklıydı. Sınıflarına yeni bir kız öğrenci gelmişti. Adı Berna idi. Dış görünüşünden, kılık kıyafetinden de anlaşıldığı gibi galiba onun da pek parası yoktu. Sınıftakilerin onu da dışlayacağı ve ezeceği belliydi. Gülizar, sırasında üzgünce otururken birden Berna, onun yanına gelip "Merhaba, benimle biraz dolaşmaya ne dersin?" diye sordu. Bu duruma çok şaşırmıştı. Okulda ilk kez biri onunla arkadaş olmaya çalışıyordu. Bu durumdan büyük bir mutluluk duyan Gülizar, o gün fark etmese de aslında kaderini değiştirecek olan çok önemli bir insanla tanışmıştı.

Günler geçiyordu ve Berna ile Gülizar gittikçe yakınlaşıyorlardı. Gülizar'ın notları da yeniden yükselmeye başlamıştı ve kendini artık yalnız hissetmiyordu. Arkadaşı ile hiç pes etmeden üniversite sınavı için çalışıyordu ve sınava artık çok az kalmıştı.

Sonunda o gün geldi çattı ve Gülizar sınava girdi. İçinde sanki kelebekler uçuşuyordu, çünkü sınavı çok iyi geçmişti. Heyecanlı bir bekleyiş sonunda Gülizar, tıp fakültesini kazandığını öğrendi. Kendisi ile gurur duyuyordu. Kendine güveni artık tamdı, yoktan var olmuştu çünkü. Hatta, "Suriye'den gelen genç kız tıp fakültesini kazandı." başlıkları altında bazı haberlere bile konu olmuştu. Azimliydi ve artık onun yeni bir hedefi vardı. Son günlerde bütün dünyayı etkisi altına alan Korona virüsünün aşısını bulmak istiyordu.

Üniversitesine gelmişti. Bu üniversite kocamandı ve Gülizar'da azim ve hırs duygularını canlandırıyordu. Artık kimse onu ezemezdi. O güçlüydü, herkes ona hayranlık duyuyordu ve artık Gülizar'ın her zaman onun yanında olan bir arkadaşı ve sevgi dolu bir ailesi vardı. İlk günden beri hiç pes etmeden, dur durak bilmeden azimle çalışıyordu. Yorgundu, artık çok yorulmuştu bu yoğun tempodan ama onun hedefleri vardı ve bu hedefler çok büyüktü. Bu dünyada ona saygı duyulmasını istiyordu ve bunun için de o aşıyı bulmak zorundaydı.

Sonunda 6 yıl boyunca azimli bir şekilde çalışan Gülizar, üniversiteyi birincilikle bitirmişti. Üniversitede arkadaşları olmuştu, artık insanlar ona eşit muamele yapmaya başlamıştı ve ön yargılarını kırmışlardı. Bu yüzden üniversite, çok zor olsa bile bir o kadar da eğlenceli geçmişti Gülizar için.

Artık iş hayatına başlamıştı. Türkiye'den, hatta dünyanın birçok yerinden iş teklifleri alıyordu. O sıradan bir doktor değildi çünkü. O çok zor bir şeyi başarmış, yoktan var olmuştu. Bir aşı firmasında çalışmaya başlamıştı. Artık öz güveni tamdı ve aşıyı bulacağına gönülden inanıyordu. Firmasındaki arkadaşları ile aşı çalışmalarına başlamışlardı bile. Hayatında hiç olmadığı kadar heyecanlıydı.

Aşı çalışmalarında günler, haftalar hatta aylar geçiyordu ama Gülizar hâlâ aşıyı bulamamıştı. Artık güvenini kaybetmeye başlamıştı. Galiba bulamayacaktı bu aşıyı. Hep ufacık bir noktayı gözden kaçırıyordu, bu yüzden de aşı çalışmalarında başarılı olamıyordu. Çok üzgündü ve kendini hayatta hiçbir zorluğu aşamamış gibi hissediyordu. Sanki o bütün yaptıkları uçup gitmiş gibiydi.

Aynadan kendine bakıyordu, büyük bir hayal kırıklığıyla. Bir çaresini bulmalıydı, bu aşıyı bulmak zorundaydı. Aynada kendisine büyük bir hüzünle bakarken aniden aklına bir fikir geldi. Galiba o küçücük hatayı fark etmişti. Bir anda koşarak laboratuvara gitti ve aşıyı tekrar yaptı. Aşı sonunda denendi ve onaylandı. Gülizar sonunda aşıyı bulmuştu.

Artık çok ünlüydü. Dünya çapında tanınıyordu ve herkes ona saygı duyuyordu. Birçok insan onun sayesinde ölümden dönmüş ve birçok insan da onun sayesinde hasta olmaktan kurtulmuştu. Birçok yerde konferanslar verip, insanlara azim veriyordu. O bir kahramandı. Gülizar, kendisi ile gurur duyuyordu. Hayallerini gerçekleştirmekten hiçbir zaman vazgeçmemiş ve kendi hayatını kendi kazanmıştı. Bu yoktan varoluşun sonucunda ise, bir zamanlar onu ezen ve dışlayan insanların hayatını kurtarmış ve onların kahramanı olmuştu.

Leyla AKDOĞAN Haz Fen/B

CAM KIRIKLARI

17.09.2000

Bilirsin ki sensizlikte üşür, seninle ısınır yüreğim. Ve şafağın doğuşuyla içime işleyen soğukta, ancak uykulu yüzüne bakıp eririm. Her gün sen uyanmadan nehrin kıyısına giderken gözlerimde sen, aklımda uykulu yüzün ve suyun sesine benzeyen sesi... Ve ben işte ancak böyle kendime gelirim. Sen de tam adına benziyorsun be Evren! Dünyadaki her şeysin benim için sen. Tüfeğimi aldıktan sonra hiçliğin ortasındaki dağ evimizden çıkarken her gün hissettiğimden daha farklı ve tedirgin hissediyorum bugün, bilmem ki neden... Bana huzur veren sessizlik ve esinti, sanki yerini gizem ve ebedî bir karanlığa bırakmış; âdeta ortamdaki huzuru alıp götürmüştü. Başımın üstünden geçen kara bulutlarla muhtemelen havadandır bu belirsiz ve karamsar his diye düşünmüştüm. Her gün avlanmaya gittiğim nehrin kıyısında yürürken yine Evren'i düşündüm ya da Evren'siz çalışmayan aklıma farklı bir Evren notası dinlettim. O, hâlâ uyuyor ve bunu düşününce içimi büyük bir huzur kaplıyor. Hiçliğin ortasında sadece Evren ve ben varız, başka hiç kimsemiz yok. Sadece ben ve Evren, yani biz... Sakin bir hayat sürüyoruz. Hep böyle sakin mi geçecek günler acaba? Aklımda cevabını bulamadığım sorularıma bir yenisini daha ekliyorum.

Yürümeye devam ettikçe attığım her adımda bugünün dünden farklı olduğunu daha yoğun hissediyorum. Bu yüzden uzun zaman sonra bugün, yağmur yağıyor olması beni pek de şaşırtmıyor. Belki de artık buradan gitmek istediğim için mi eski huzurumu bulamıyorum ve bahaneyi başka şeylere mi atıyorum, bilemiyorum. Burun deliklerimin etrafında her gün dans eden taze toprak kokusu yerine bugün burnuma aşina olmadığım farklı kokular geliyor. "Kışı da hiç sevmem, doğanın bütün kokusunu götürmüş." diye mırıldanıyorum. Ta ki, kendimi kandırdığımı anlamamı sağlayacak o küçük ipuçları beni yakalayana dek. Her zaman geçtiğim yol, her gün geldiğim bu yer... Daha önce buraya gelen biri olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu ama yerdeki ayak izleri bana tam tersini söylüyor. Yeni komşularımız mı vardı yoksa hızla atan kalbimin yerinden çıkacak gibi olmasından dolayı mantıklı mı düşünemiyorum? Bu izi de muhtemelen "Dünden kalmadır." diyerek geçmek istiyorum ama bu sefer yapamıyorum. Ters giden bir şeylerin olması, insanın tamamen sessizlik ve huzur içinde geçen hayatının ve psikolojisinin ortasına ağır bir şekilde oturuyor ve o an, yıllar sonra ilk kez tek olmak huzur yerine korku veriyor. Geri dönüp ne olduğu bilinmeyen bir sezgi için Evren'in huzurunu kaçırmak istemiyorum. O burayı gerçekten de seviyor. Terden ıslanan ellerimle tüfeğimi tutmaya bile hâlim kalmamışken ilerlemek istiyorum ama adımlarım bir türlü ileri gitmiyor. Hayal mi görüyorum, yoksa paranoya mı yapıyorum bilmiyorum ama içimi kaplayan hissin her ne kadar şu an söndürebilsem de sonsuza dek içimde duracağını hissediyorum. Uzun bir zaman sonra ilerlemeye güç bulduğumda ayaklarım beni karanlığa doğru daha da çekiyor sanki. Durmak ve devam etmek arasındaki gelgitlerim kafamı patlatacak derecede baskı uyguluyor bana. Sonunda o hissi bu sefer tam anlamıyla vücudumun her noktasında hissediyorum. Ve o an duruyorum. Sabahtan beri içime korku salan o karartının, aslında bir insan olduğunu fark ediyorum. Eğilip dokunduğum o an, nabzını alıyorum ama sadece donup kalıyorum. Evet, karşımdaki bir insan. Tek sorun ise ben buradan gittikten sonra var olamayacak bu insan.

O anla ilgili en son, arkama dahi bakmadan çalılıkların arasından olabildiğince hızla uzaklaştığımı hatırlıyorum. Belki bugün burada olmasaydım, hayatım tamamen farklı olurdu. Yanlış yer, yanlış zaman... Neden kaçıyorum bilmiyorum, birini neden ölüme terk ettim bilmiyorum. Gördüğüm şeyin etkisinin beni rahat bırakabileceğini düşünmüyorum. Ben bıraksam bile o beni bırakmayacak. Orada bulunmaktan başka bir suçum yoktu benim, ama yine de kendimi suçlu hissediyorum, sanki suça ortak olmuş gibi. Üstü

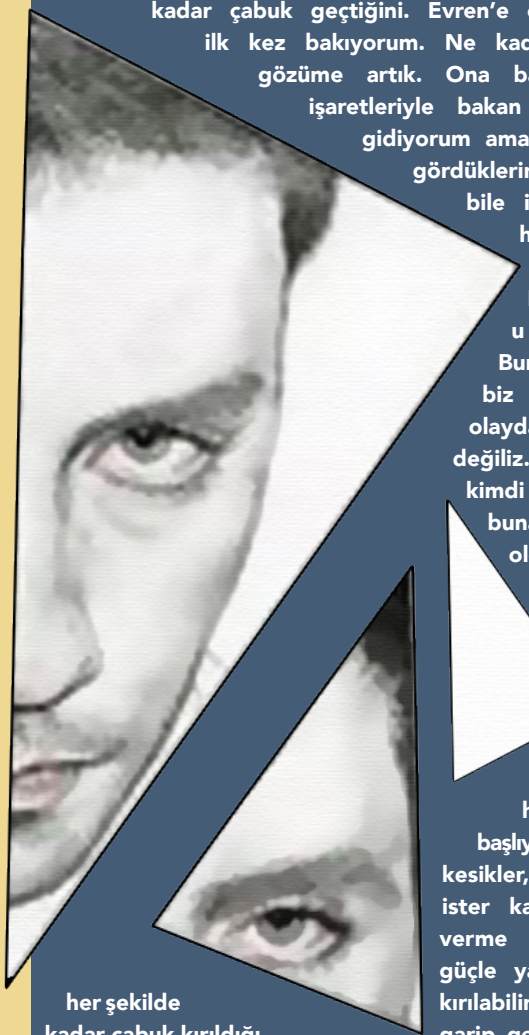
damarlarımla yol yol olmuş ellerim
tüfeğime bir süngü
takarken

s ı ç a n l a r

kaçıyor, yapraklar etrafta uçuşuyor. Saçlarım ve çatık kaşlarım güçlü rüzgâr esintilerine karışıyor, üzüntü ve çaresizlikle dolu bir siperde oturduğumda, tüfeğimden çıkan ateş sesi kulaklarımı dolduruyor. Bir saniye bile olsa düşüncelerimden kurtulmak için bu sese ihtiyacım vardı. Kendime yaşattığım bu karanlık suçu düşünürken korku, damarlarımdan hızla akmaya devam etti. Sanki korkunun akış sesini bile duyabiliyordum. Aklımdaki tek bir soru: Affedilmez eylemlerin sonucu ne olacak? Hırpalanmış hasır şapkam, başımı kaşındırıyor ve duygularım peşimi bırakmıyor. Tamamen yıpranmış bir şekilde de olsa eve varmayı başardığımda şiddetle kapıyı kapatıyorum ve içindeki birkaç eşyayla birlikte koca çuval bezi, tozlu yerde ayaklarımın dibine yığılıyor. Bir an evvel toparlanmalıyım, diyorum kendi kendime. Ama sonra yine başı sonu belli olmayan düşünceler geliyor aklıma ve ele geçiriyorlar beni kafalarınca. Bazı insanlar kırılgan mıdır yoksa sadece ben mi yaptıklarımı unutmak için kendimi yalandan bir yasın içinde buldum, bilmiyorum. Her zamanki bardağımdan içtiğim su bile aynı tadı vermiyor, sanki sudan bile yaşadığım anın o karanlık tadını alıyorum. Elimde tuttuğum cam bardağı bile istemsizce kırdığım anda düşünmeden edemiyorum, camların aslında aynı biz insanlar gibi olduğunu. Oldukça güçlü görünüyorlar, ama gerçekten kırılganlar ve kırılmaları çok kolay oluyor. Fakat camlardan farklı bir yanımız da var bizim. Cama baktığımızda gördüğümüz şey

ne yansımadır ne de farklı bir şey. Cama bakınca hayatın arkasını görürüz, bütün gerçekliğiyle saydam bir şekilde. Ve ilerideki görüntüye yönlendirir camlar bizi, bulunduğumuz mesafeden bir hayli ileriye. Keşke gerçek hayatta da böyle olsaydı da ben kapıdan çıkmadan önce ne ile karşılaşacağımı bilebilseydim. Fakat insanın hikâyesi, öyle yüzüne bakınca hemen okunmuyor ve bilinmiyor yüzüne baktığın insanın o gün kaç sayfalık bir hikâye yazacağı. Sen de benim kafamın içinde dönenleri, ben sana anlatana kadar bilemeyeceksin Evren. Düşüncelerle birlikte kir içinde kalmış ellerimi yıkasam da temizlik hissine ulaşamıyorum bir türlü. Her ne kadar yıkasam da hiçbir zaman saf hissedemeyeceğimi bilmeme rağmen duramıyorum ama onu orada bırakmak zorunda olduğum gerçeğini kabullenmek zorundayım. Yoksa gerçeği mi çarpıtıyorum? Ama bunların hepsi bizim için. Düşüncelerimle tamamen farklı bir boyuta geçmişken geldi ve arkamdan dokundu bana Evren. Rüzgâr boynuma ve sırtıma vururken hissetmemişim saatin ne kadar çabuk geçtiğini. Evren'e o olaydan sonra ilk kez bakıyorum. Ne kadar duru geliyor gözüme artık. Ona bakarken o soru işaretleriyle bakan gözlerine dalıp gidiyorum ama söyleyemiyorum gördüklerimi. Kendime bile izah edemiyorum hiçbir şeyi. Sadece şunu biliyorum: Her şeyden uzaklaşacağız. Burada, sadece biz yaşıyoruz ama o olaydan biz sorumlu değiliz. O gizemli kişi kimdi bilmiyorum, buna kim sebep oldu bilmiyorum ama eğer ortaya çıkarsa suçlusu sadece biz oluruz Evren. Sonra birdenbire acıyı tekrar hissetmeye başlıyorum. Elimdeki kesikler, camlar... Camlar, ister kazara ister zarar verme niyetiyle fiziksel güçle ya da düşünceyle kırılabilir. Neden aniden bu her şekilde kadar çabuk kırıldığı garip geliyor şimdi bana. Bu kadar basit bir olay mı kırmak ve bir düzeni yıkmak? Ama burayı terk etmekten başka bir şansımız yok. Bu gizemi arkamızda bırakıp buralardan gitmeliyiz. Umarım, zamanla beni anlarsın Evren. Ancak gidersek kendimi özgür hissedebilirim. Bazen bazı şeylerin ötesini görmekten başka bir çare kalmıyor insanın elinde. Aynı bir camın şeffaflığı gibi. Her türlü stresi gizleyebilir, yeni hayatımın ilk gününde her ne kadar ait hissetmediğim bir kişiliğin içinde olsam dahi tüm kâbusların geride kaldığı bir hayata gözlerimi tekrar açabilirim. Evren de yanımda, benim Evren'im. Seninle şimdi bir yolculuğa çıkacağız ama çok uzaklara gideceğiz bu sefer. Geride bırakmam gereken tüm anılarım kafamdan silindi ve iz bırakmadan yeni bir yola çıkmaya hazırım.

17.09.2005

Beş sene önce bugün... Bu tarih tüylerimi diken diken ediyor ve boğazımı endişeyle kurutuyor. Kasvetli, bulutlu gecenin o korkunç anını düşünüyorum. Gece çıktığım yolda, içimi dolduran taze umutlarla, seninle yeni bir hayata atılmıştık. Yanımda sen vardın ama artık sen yoksun Evren. Düşüncelerimle birlikte yutkunduğumda tadı dilimde yankılanıyor ve soğuk bir gece esintisi yanaklarıma değiyor yeniden. Korkunç bir sessizlik, suçlu hatıraların vicdanıma saldırmasına izin vererek öldürülmekten çok daha büyük bir korku yaratıyor. Beyaz bir yalan olarak başlayan şey, şimdi beni çok daha büyük bir suça karşı şüpheli hissettiriyor. O gün neden onu orada bıraktım bilmiyorum, yardım edebilirdim. Sorgulanmak istemiyorum çünkü daha kendi sorularıma bile cevap veremiyorum. Kaygımı yatıştırmak için derin bir nefes almadan hemen önce tırnaklarımı dişlerimle kesiyorum ve birden titremeye başlıyorum. Bundan beş yıl önce biletime bakıyordum. Üzerinde yazılı olan kasaba adını bilmediğimiz bir yere kimseyi düşünmeden gidiyorduk çünkü geride kimseyi bırakmıyorduk. Kendimi her şeyin yolunda olduğuna inandırmıştım, en büyük güç kaynağım da senin, yanımda olmandı. Camlar gibi, insanlar da kırıldığında dikenli olur ve dokunması zorlaşır derler. Etrafımdaki herkes de bundan dolayı benden uzaklaşmıştır belki de. Ben yalnız bir insan olsam da yanımda sen olduğun sürece hiç tek hissetmedim. Kimsenin bilmediği şey ise cam kırıklarını yapıştırdıktan sonra tekrar kırmanın daha kolay olması. Onu her tamir ettiğinizde şekil değiştirir ve sonunda tanınmayacak bir hâle gelir. Üzücü bir şekilde neredeyse güzel hissettirmişti bu beni. Çünkü eğer şu an yalnızsam bu etrafımdaki kimsenin, yani senin beni toparlamaya çalışmamış olmandan kaynaklıydı Evren. Oysaki ben senin için her şeyi göze alırdım. Şu an ise yine hava kasvetli, yine aynı yoldayım. Tek fark yalnızım. Yalnızım ve teslim olmaya hazırım. Beni dışarıda tutan tek şey sendin Evren. Arabadan inerken yüzümdeki tebessüm polisleri şaşırtıyor, ellerimi havaya kaldırırken geçmişi düşünmüyorum artık. Çünkü hatırlamak istemiyorum. Sadece gülüyorum. Kelepçe bile özgürlüğümün kısıtlanması değil, vicdanımın rahatlamasını sağlayan bir alet benim için artık. Ben içeri giriyorum ama mutluyum. Beş yıl sonra yine o karanlık his içime çöktüğünde, bir kötülüğün beni beklediğinin farkındaydım. O kötülük de bu sefer yakalanma korkusuydu. Olay yerindeki tek şüpheli olarak beni göstereceklerini biliyordum ama ben kimseyi öldürmemiştim. Senelerce içimde taşıdığım hikâyemi anlattığımda, o gözlerindeki ifadeyi aklımdan silemiyorum. Beni anlarsın ve kaldığımız yerden devam ederiz sanmıştım. Bırak kimse anlamasın, herkes beni suçlu sansın. Benim tek isteğim, senin benim tarafımda olmandı. Ben şimdi giderken sadece özgürlüğümü değil, Evren'imi, seni kaybediyorum. Sen ise beni değil beni teslim etmeyi seçtin. Ama olsun, ben seni her zaman seveceğim. Sen de beni sevdin biliyorum Evren. Her ne kadar vicdanım rahatlayacak olsa da mecburiyet benimki, isteyerek gitmiyorum ama sen beni isteyerek terk ettin biliyorum. Ve artık hiçbir şey bilmek istemiyorum.

Irmak Selin BEK 10 Fen/B

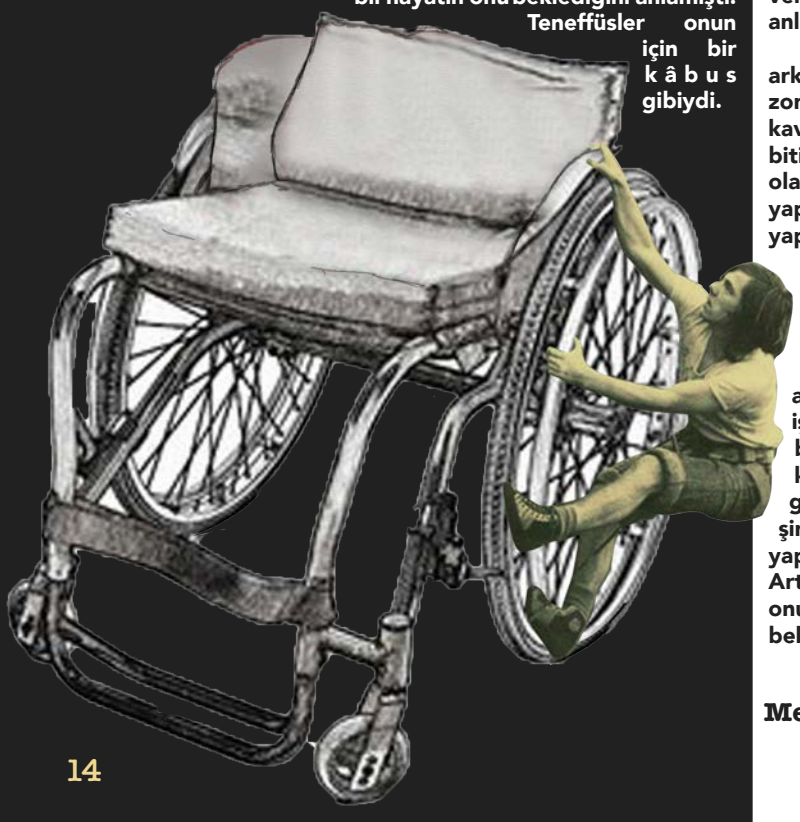
BAKMA, GÖR!

Soğuk bir kış günüydü. 21. yüzyıla yeni giren insanlar sevincinden sokaklara dökülmüş, bu unutulmaz anın tadını çıkartıyorlardı. Tam o sırada bir kadının bağırışları duyuldu. Masmavi gözleri, sapsarı saçları vardı kadının. Ancak hiçbir şey demiyor, yalnızca çığlık atıyordu. Karnının şişliğinden hamile olduğunu anlayan mahalle halkı ilk başta şaşkınlıktan duraksadıysa da kadını hastaneye götürmekte geç kalmadı.

2000 yılının ilk gününde doğan bu çocuğa geleneğin devam etmesi amacıyla dedesinin de ismi olan "Ahmet" adını koydular. Ahmet çok akıllıydı. Küçük yaşlarında davranışlarıyla örnek, her oyunda zekâsıyla kazanan oluyordu. Arkadaşlarıyla çok iyi anlaşıyor, herkes tarafından seviliyordu, ta ki o kaza anına kadar. 5 yaşına daha birkaç ay önce basmıştı, ailesiyle her pazar olduğu gibi o pazar da kısa bir gezintiye çıkmıştı. Gelirleri düşük olduğundan yıllardır aynı arabayı kullanıp arabalarını tamir ettiremiyor ve bu durumun tehlikeli olabileceğini bilmelerine rağmen her zaman bu işi ertelemek zorunda kalıyorlardı. Bunun en sonunda bir felakete yol açacağı aşikârdı ancak bu kadar büyük bir sorunun oluşabileceğini kimse tahmin edemezdi. O günden sonra işler değişmiş, Ahmet arkadaşları ve çevresi tarafından dışlanmaya başlamıştı. Bu ötekileştirmenin nedeni ise Ahmet'in kaza sonrasında belden aşağısının felç kalmasıydı. Çevresindeki insanlar, arkadaşları ve diğer pek çok kişi, artık zekâsından, iyi kalbinden veya neşeli olmasından değil, yürüyüp koşamamasından, arkadaşlarıyla oynayamamasından, kısaca gerçek bir çocukluk yaşayamamasından bahsediyor, hatta bu durumla dalga geçiyorlardı. Bu durum gün geçtikçe kötüleşti ve sonunda Ahmet'i asosyal, dışarıyla hiçbir bağlantısı olmayan bir çocuğa dönüştürdü.

Zaman bu sakin köyde yavaşça geçiyordu, ancak günlerden birinde babasının sinirle içeri girmesi tüm sakinliği bozmuştu. Babasının işleri gittikçe kötüleşiyor, yaşamları düzelmiyordu. Babası artık tek çözümün en fazla iş imkânı olan İstanbul'a gitmek olduğunu düşünüyordu. Hazırlanmaları aşağı yukarı bir ayı almıştı. Artık önlerinde yepyeni bir hayat, onları bekleyen çok farklı bir şehir vardı. Yola çıktıkları sırada çok heyecanlıydı. Daha düzenli, kendisine saygı duyulan ve acınarak bakılmayan bir hayat umut ediyordu.

İstanbul'a gece saat bir gibi varmışlardı. Kalacak bir yerleri olmadığı için ilk birkaç ay ucuz bir otelde kaldılar. Bu sırada Ahmet yeni okuluna başlamıştı. Okula ilk girdiğinde buranın köyü gibi olmayacağını anlamıştı. Çok fazla insan, çok fazla teknolojik alet ve çok fazla gürültü vardı bu şehirde. Sınıfa tekerlekli sandalyesiyle girince gülüşmeler başlamış, Ahmet daha sorunlu bir hayatın onu beklediğini anlamıştı. Teneffüsler onun için bir kâbus gibiydi.

Sınıfta sessizce beklemekten başka hiçbir şey yapamıyordu. Konuşunca şivesiyle, oynamak isteyince ayaklarıyla dalga geçilen bir okulda ne yapabilirdi ki başka!

Bu aşağılanma ve hakaretlere 15 yıl boyunca dayanmak zorunda kalan Ahmet, artık 20 yaşına gelmişti. Okulunu tüm zorluklara rağmen birinci olarak bitirmiş, ailesini gururlandırmıştı. Fakat şimdi ne olacaktı? Babası tek başına her gün çalışarak ailesini zor geçindiriyordu. Eğer evde kalıp hiçbir şey yapmazsa babasına yük olacağını düşünüyordu. Bu nedenle araştırmalara başladı. Gördüğü tüm iş ilanlarını dikkatlice değerlendiriyor ve kendi için en iyi işi arıyordu. O sıralar yeni çıkan bir virüs nedeniyle işler internet ortamında yapılıyor, aynı şekilde görüşmeler de farklı internet platformları sayesinde gerçekleştiriliyordu. Ahmet yapacağı ilk iş görüşmesi için çok heyecanlıydı. Şirket sahibinin sorduğu tüm sorulara yanıt veriyor, gerekli tüm koşulları sağlıyordu. Şirket sahibi çok mutluydu, tam aradığı gibi bir çalışan bulmuştu. Aynı şekilde Ahmet'in de etekleri zil çalıyordu. Tam herkes mutluyken Ahmet son olarak bir engeli olduğundan bahsetti. Bunu duyan iş sahibi bir anda Ahmet'i terslemeye başladı. "Bu iş her an hareket gerektiriyor!", "Ayakları tutmayan birine göre değil bu işler." gibi bahaneler uydurarak görüşmeden ayrıldı. Ahmet, bu olayın üstüne birkaç gün kendini toparlayamadı. Kendini işe yaramaz hissediyordu. İnsanların acımasızlığı onun iyi kalbini paramparça etmişti. Birkaç ay evde oturup televizyon izlemekten başka bir şey yapmadı. Ancak bu sürecin sonunda kendini toparlayabilmiş ve yeni bir işe girmeye hazırlanmıştı. Kendine uygun iş ilanlarına bakmaya başladı. Şimdiden birkaç tane bulmuştu bile. İlk yaptığı iş başvurusu başarısız olsa da bunların onu mutlu edeceğine inancı tamdı. Bilgisayarını açtı ve görüşmeye girmeye hazırlandı, yaptığı ilk görüşme engelinden bahsetmeyene kadar gayet güzel ilerlemişti, fakat engeli olduğunu söyleyince görüşme ilk görüşmesine benzedi, yine hüsrana uğradı. Sonraki görüşmesi ise daha farklı geçti, maalesef iyi anlamda değil. İlk başta fiziki durumuyla ilgili soru sorulunca görüşme başlamadan bitti. Hiçbir şirket sahibi ona şans vermiyor, Ahmet engeli olduğundan bahsedince bütün başarılarını unutup bu engele takılıyorlardı. Ahmet ikinci bir çöküş yaşadı. Hayatında hiçbir şey iyiye gitmiyordu. Elinde ne para ne mutluluk ne de huzur vardı. Tek sahip olduğu şey ailesinin sevgisiydi. Tam derin düşüncelere dalmışken aklına bir fikir geldi. Tüm dünyayı etkisi altına alan bu virüs, belki onun hayatını iyi yönden etkileyebilirdi. Bir sonraki gün erken kalktı. Hazırlıklarını yapıp gördüğü ilk iş ilanına başvurdu. Görüştüğü iş adamının adı Cengiz'di. Konuşması ve davranışları çok cana yakındı. En son bütün şirket sahiplerinin sorduğu gibi Cengiz Bey de Ahmet'e fiziksel durumunu sordu. Bu sefer aklında bir plan vardı. Bu sorunun üstüne "Herhangi bir fiziksel engelim bulunmamaktadır Cengiz Bey." diyerek cevap verdi Ahmet. Gözlerindeki sevinç ne kadar mutlu olduğunu anlatıyordu Ahmet'in, çünkü Cengiz Bey onu işe almıştı.

İlk birkaç hafta çok zorlu geçmişti onun için, hiçbir iş arkadaşıyla temas hâlinde olamaması işini kavramasında onu zorluyordu. Ancak Ahmet birkaç ayın sonunda işini tamamen kavramış hatta terfi etmişti. Çalıştığı firmayla ilk yılını bitirdiğinde işini kusursuz yapan, geleceği parlak bir çocuk olarak tanıyordu herkes onu. Yeni tanıştığı iş arkadaşlarıyla yaptığı birkaç görüşme sosyalliğini de artırmış, onu saygın biri yapmıştı.

Aradan yaklaşık bir buçuk yıl geçti, dünyayı tamamen etkisi altına alan koronavirüs için yapılan araştırmalar sonuç vermiş, aşı sonunda bulunmuştu. Ahmet çok sevinçliydi. Uzun süredir dışarıya korkuyla çıkıyordu, fakat artık bu sorun geride kalmıştı. Bir an duraksadı. Aklına iş yerlerinin açılacağı gelmişti. Bu demek oluyordu ki Ahmet bundan sonra işe gitmek zorundaydı. Uzun süre panikledi, "Ya Cengiz Bey bir engelim olduğunu öğrenirse!", "Ya beni işten atarsa!" gibi kötü senaryolar kuruyordu kafasında. Ancak işler beklediği gibi olmadı. Cengiz Bey onun engeline değil, şu ana kadar şirkete kazandırmış olduğu başarılara, düşündükleriyle şirkete yaptığı katkılara ve en önemlisi onun iyi yüreğine bakıyordu. Artık diğer çalışanlarla da çok samimi olduğu için herkes onun şirkette kalmasını istiyor, yeni başarılara imza atmasını bekliyordu.

Mehmet Ali ÖNAL Haz Fen/A

ELEŞTİRİ-
LER

SORGU ODASINDA BİR CİNAYET ÇIKMAZI:
KIRMIZI PAZARTESİ

Fırsatınız olsa işleneceğini önceden bildiğiniz bir cinayeti durdurur muydunuz veya durdurmaya yardımcı olur muydunuz?

Bir cinayette suç bireyin midir, toplumun mudur? Gerçekte suçlu KİM?

Ön yargı, cinayet, toplumsal eşitsizlik, normlar, adalet anlayışı, zulüm, ahlaki değerlere bakış ve kimlik üzerine bolca düşünmemizi sağlayan 1982 yılında yayımlanan ve yayımlandığında dünya çapında büyük yankı uyandıran Gabriel García Márquez'in kaleme aldığı orijinal adıyla "İşleneceğini Herkesin Bildiği Bir Cinayetin Öyküsü", Türkçeye çevrilen adıyla "Kırmızı Pazartesi" adlı romanda adından da anlaşılacağı üzere işleneceğini herkesin önceden bildiği ama kimsenin önlemek için bir çaba harcamadığı bir namus cinayeti, Santiago Nasar'ın cinayeti, röportaj tekniği ile ele alınmıştır. Kırmızıya bulanmış bir pazartesi gününün novellası...

Geçmişten günümüze insanı derinden sarsan dogmatik anlayışlar üzerinden yapılan basmakalıp düşünceleri yıkmak için tüm dünyaya verilen büyük bir ders niteliğinde olan romanı okurken yüreğinizin içinde fokurdayan gözyaşlarınız sizi yaralayabilir ve hatta sizi öldürebilir.

Bu QR kod çalışmasında izleyeceğiniz videoda, 9. sınıf öğrencilerimizin Türk Dili ve Edebiyatı dersi kapsamında okuyup inceledikleri Kırmızı Pazartesi adlı romanda değinilen ve günümüzde de hâlâ önemini koruyan eşitlik, adalet, zulüm, ön yargı, kimlik ve ahlaki değerler gibi kavramlar üzerine belirledikleri tez cümlelerinden hareketle konuyu derinlemesine irdeledikleri ve seçtikleri konularda sorgulayıcı bir bakış açısı sundukları video kolajını bulabilirsiniz. Bu çalışmanın, yaşanılan toplumsal ve sosyal olaylara dair geleceğin yapı taşları olan gençlerimize bir "bilinç" ve "farkındalık" kattığına ve farklı bir bakış açısı oluşturduğuna inanıyoruz.

Unutmayalım ki, bu ön yargılar yıkılmadığı sürece dünyayı yerinden oynatamayız.

Hepinize sorgulaması bol seyirler dileriz.

9.SINIF ÖĞRENCİLERİ

SORGU ODASINDA BİR CİNAYET ÇIKMAZI: KIRMIZI PAZARTESİ ANALİZ VİDEOSU

İndirdiğiniz herhangi bir QR KOD tarayıcısıyla videoya ulaşabilirsiniz.

Toplumsal Algıları Sorgulamak İçin Yapılan 9. Sınıflar KIRMIZI PAZARTESİ Kitabı Analiz Videosu "Şiddetle" Tavsiye Edilir!

Uçun Kuşlar Şiir İncelemesi

Rıza Tevfik Bölükbaşı/kuşlar

Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın Uçun Kuşlar adlı şiiri şüphesiz ki tematik anlamda memleket özlemi ve geriye dönüş isteğini edebî sanatlar ve yöntemler ile başarılı bir şekilde ele almış bir heyecana bağlı metindir. Şiirde anlatım birinci kişi olarak öncelikle şairin kuşlara seslenişi sonrasında ise kendine hayıflanması şekilde gerçekleşmiştir.

"Uçun kuşlar uçun doğduğum yere" "Orda geçti benim güzel günlerim"

Bu elbette bizi şaşırtmamalıdır zira eski bir Osmanlı devlet görevlisi ve diplomatı olan Rıza Tevfik, Sevr anlaşmasını imzalayan temsilcilerden biri olarak millî kurtuluş mücadelesinin ardından cezalandırılmış, bu ceza üzerine Londra'da sürgün hayatı sürmüştür. Ana teması memleket özlemi ve geriye dönüş olan Uçun Kuşlar şiirini de bu bağlamdaki duygularını aktarmak maksadıyla yazmış, tamamen kendi duygularını aktarma amacı güttüğünden dolayı ise birinci kişi anlatımı benimsemiştir. Bu amaç doğrultusunda şair anlatıcı görevini kuşlara daha sonra ise kendine seslenerek bir nevi haykırarak gerçekleştirmiştir. Şiirde ele alınan temanın hasret olması şiirin incelediği çatışma unsurunu da karşımıza getirmektedir. Bu anlamda şair çatışma unsuru olarak mekân ile zaman ve geçmiş ile bugün arasındaki bir çatışmayı incelemiştir bu çatışmayı yaşayanın kendi oluşu şiire her anlamda yansımıştır ve başarılı bir anlatım gerçekleşmesinin yolunu yapmıştır.

> "Destan-ı ömrümü okur dinlerim,
> İçimde oralı bir bülbül vardır."

Bir Osmanlı eliti olması ve saray erkânı ile birlikte senelerini geçirmiş biri olarak şiir yazdığından dolayı belli başlı Türkçe olmayan kelime kalıpları kullanmış olsa da genel anlamda daha sonra karşımıza çıkacak olan cumhuriyet sonrası edebî eserlere daha yakındır. Bu iddia, şiirin hece ölçüsüyle ve dörtlükler şeklinde, ki bu Türk edebiyatı merkezli bir nazım birimi ve ölçüsü seçimidir, yazılmış olduğu gerçeği ile tatmin edici düzeyde desteklenebilmektedir. Ayrıca şiirde uyakların yarım ve tam uyak oluşları genel anlamda yazarın şiirde sanat için sanat değil duygularını aktarmak için sanat yaptığı gerçeğini gözler önüne sermektedir. Fakat bu şiirde ahenk unsurlarının az veya yetersiz olduğu anlamına kesinlikle gelmemektedir. Zira bakıldığı zaman her dörtlükte bir uyak dizisi vardır ve bu şiire genel dağılımda birinci ve üçüncü dörtlüklerde a, b, a, b; ikinci, dördüncü ve beşinci dörtlüklerde a, a, a, b olacak şekilde yer almıştır. Uyak konusunda biraz daha inceleme yapıldığında ilk dört dörtlükte yarım ve tam uyaklar görülürken son dörtlükte bir tunç uyak kullanılmıştır. Bu son dörtlüğün anlatıcının seslendiği kişiyi artık kuşlar olarak değil kendisi olarak seçmesi ile paralel gerçekleşmiştir ve bir tesadüf olmayabilir. Elbette bunu destekleyebilecek net bir delil olmamasına rağmen göz önünde bulundurulmaya değerdir. Şair üzüntüsünü ve özlemini dile getirdiği bu şiirde uyakların yanı sıra redif ve daha önce söylendiği gibi hece ölçüsü kullanmıştır. Ahenk unsurları arasında kelime tekrarı gibi unsurlar karşımıza çıkmasa da hece ölçüsünün tutturulması ve anlatımın derinleştirilmesi için Osmanlı geleneğinin yazar üzerine etkisini de gözler önüne seren "aks-i seda, elem-i aşk" gibi kelime grupları kullanılmıştır. Bu kelime grupları aslına bakıldığında şiiri özgünleştiren şaire has bir hâle getiren ve duyguların yansıtılmasına oldukça büyük katkıda bulunan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle son dörtlükteki şairin kendine seslenişinde bu kelime gruplarının kullanımı bu dörtlüğün vuruculuğunu arttırmış ve şiirin başından itibaren azdan yükseğe çoğa doğru gerçekleşen duygu aktarımının zirveyi bulmasını sağlamıştır.

> "Hey Rıza, kederin başından aşkın,
> Bitip tükenmiyor elem-i aşkın,
> Sende -derya gibi- daima taşkın,
> Daima çalkanır bir gönül vardır."

Şair geçmişte yaşadığı ancak artık geri dönemediği memleketini okurlarına şiir içinde betimleme ve kişileştirme edebi tekniklerini kullanarak anlatmıştır.

> "Ormanlar koynunda bir serin dere,
> Dikenler içinde sarı gül vardır."

Bu kişileştirme ve betimlemeler özellikle şiirin ilk bölümlerinde görülmekte son bölümlerinde yapılacak olan yoğun duygu aktarımına okuru hazırlamaktadır. Yani şair öncelikle betimlemeleri ve kişileştirmeleri ile hikâyesinin okurları tarafından daha iyi anlaşılmasına gayret göstermiş daha sonra son dörtlüklerde okuyucu duygu aktarımı ile etkileyip başarılı bir bitiriş yapmıştır.

Sonuç olarak Rıza Tevfik ele aldığı konun gerçekliği ve kullandığı; uyak, kafiye, hece ölçüsü ile bazı ağdalı kelimelerin şiire iyi ve genel akışı bozmayacak şekilde uyarlanması neticesinde duygularını başarıyla okuruna aktardığı bir şiir ortaya koymuştur. Şiirden ve şiirin bağlamından yola çıkılarak yazarın şiir yazmaktaki amacının duygu aktarımı için yapıldığı da göz önüne alınırsa şiir daha fazla değer kazanmaktadır.

Yiğit Furkan KANTARCI 11/IB

İspanya'dan Piramitlere:
Santiago'nun İnanç Yolculuğu

Brezilyalı eski şarkı sözü yazarı Paulo Coelho, 1988 yılında yayımladığı "Simyacı" adlı eserinde genç bir çobanın düşlerini gerçekleştirme amacıyla çıktığı yoldaki mücadele ve engelleri inanç gücüyle aşma konusunu kaleminde misafir etmiştir. "Her eser, yazarının hayatından izler taşır." hipotezini kanıtlar nitelikte bir roman olan "Simyacı" Coelho'nun hayata bakış açısından, hayatı yaşama tarzından, yaşadığı bölgeden ve dönemden ve aile yaşantısından izler taşımaktadır. Dindar ve inançlı bir ailede yetişen yazar, birçok eserinde inanç konusunu işlerken *"Bir şeyi gerçekten istediğin zaman, arzunu gerçekleştirmeni sağlamak için bütün evren iş birliği yapar." (Coelho, 1988, s. 82)* gibi cümlelerle kişinin kendisine ve işaretlere inanmasını işlediği bir roman olarak karşımıza çıkarıyor "Simyacı"yı. Romanın 6 yılda 40'tan fazla ülkede 25'ten fazla dile çevrilmesinde konusunun ve evrensel olmasının payı oldukça büyüktür.

Coelho, başrolünde Santiago'ya rol verdiği romanda bir sürü karakterden faydalanmıştır. Birkaç tane karaktere uzun yer verse de çoğu karakteri kısa süreli ve belirli bölümlerde belirli mesajları vermek üzere kullanmıştır. Örneğin kitabın başlarında Santiago'nun "yolculuğa çıkışının başlangıcı" olan babasıyla geçen konuşması dışında babasıyla karşılaşmıyoruz. Diyalogda oğlunun din adamı olmasını isteyen bir baba ve bunu istemeyen bir oğul arasında geçiyor. Kahramanımız Santiago 16 yaşına kadar papaz okuluna gitmişti ancak o din adamı olmak değil yolculuk yapmak istiyordu ve bunu babasına (ailesine) açıklayacaktı. Dünyanın her yerinin kendi köylerini benzediğini belirten ve köyünün diğer köylerden hiçbir eksiği olmadığını savunan babası karşısında *Santiago "ama ben diğer yerleri görmedim ki" diyerek ısrarını sürdürünce "Bizim burada, yalnızca çobanlar başka yerleri görebilir." (Coelho, 1988, s. 24)* diyerek oğlunun fikir ve isteklerine saygı duyan bir babayı huzurlarımıza sunuyor Coelho. Konuşma Santiago'nun "Öyleyse ben de çoban olacağım." ve babasının maddi olarak onu desteklemesi ile dünyadaki en güzel yerin kendi köyü olduğunu anlayınca dönmesini söylemesi ile devam eder.

Yazarın yine az yer verdiği karakterlerden biri olan Endülüs kızı, Santiago'nun platonik aşkı olarak karşımıza çıkıyor. Çobanlık yaptığı dönemde yün sattığı tüccarın kızı olan Endülüs kızına duyduğu ilgi bir hoşlantıdan öteye gitmese de kitabın birçok bölümünde bu durum küçük kesitler hâlinde karşımıza çıkartılıyor.

Belki de Coelho'nun dindar yapısını en iyi özetleyen karakter olan "yaşlı ve bilge hükümdar" fiziksel olarak sadece ilk bölümlerde karşımıza çıksa da verdiği urim-tummim ve öğütleri romanın sonuna kadar okuyucuları bırakmıyor. Coelho'nun Eski Ahitte bulunan karakterden ilham aldığını da kral sayesinde görebiliyoruz. Gördüğü rüyayı ilk yorumlattığı kişi olan çingene kadının ("Simyacı'da genç çobanın uzun yolculuğu esnasında ona ilk yolculuğu işaret eden yaşlı falcı kadındır." (Özbek)) ondan para almamasına rağmen (rüya yorumlamak için) bulduğu hazinenin onda birini istemesi gibi verdiği öğütler ve gösterdiği yol için aynı teklifi krala yapan Santiago'ya kralın verdiği tepki gerçekten düşündürücü: *"Henüz sahip olamadığın bir şeyi vaat ederek gidecek olursan, onu ele geçirme arzusunu yitirirsin." (Coelho, 1988, s. 41)* Santiago'nun hikâyesinin "parası çalındı ve bitti" sonu ile bitmemesinin en önemli sebebi şüphesiz "billuriye tüccarı"ydı. O ve dükkanı "Hızır" misali Santiago'nun imdadına yetişmiş ve ona umut olmuştu. Kitabın ortalarında karşımıza çıkan "billuriye tüccarı" hac yolculuğuna gitmeme sebebi ile de okuyucuyu düşündürtmüştür.

Roman boyunca adını hiç öğrenemediğimiz bir karakter olan "İngiliz", simya ilmini öğrenmek isteyen ancak "Kişisel menkıbesi"nin üstüne doğru gitmeyen biri olarak okurun huzurlarına çıkıyor. İstemsiz de olsa kendi aradığı Simyacı'nın Santiago ile karşılaşmasında etkili olmuştur. Kervan ve çöl yolculuğunda Santiago'nun yanında kendisi ile karşılaşma fırsatı verdi okuyuculara Coelho.

Tam bir "çöl kadını" olan Fatima Santiago'nun gerçek aşkı. Olgun ve destekleyici tavrı Santiago'nun yolculuğu bitirmesini yardımcı olmuştur. Sevdiği adam için gösterdiği özverili davranışları okuyucuyu etkilemiştir.

Kitaba adını veren karakter olan "Simyacı", Santiago'ya co-pilotluk görevi yapmıştır. Nerdeyse 2 asır yaşında olan "Simyacı" kişisel menkıbesine ulaşmış biri olarak karşımıza çıkıyor. Verdiği tavsiye ve öğütlerle Santiago'nun son düzlükten başarıyla çıkmasını sağlayan "Simyacı", Santiago'nun rüzgâra dönüşme görevindeki sakinliği okurları şaşırtmıştır. Kabile Reis'inin Santiago ve Simyacı'dan özel bir şey istediğinde Simyacının da teklifi üzerine Santiago rüzgara dönüşmesi gerekir gösteri olarak. Santiago bu durumu "Kişisel menkıbe için bütün evren yardım eder." hipotezini kanıtlar nitelikte bir olayla "güneş, rüzgâr ve el"in de yardımıyla rüzgâra dönüşmeyi başarır.

Ve son olarak her olayın ve romanın baş karakteri olan Santiago. Onun hikâyesini İspanya kırlarından Mısır piramitlerine dikkatle okur okurlar. Coelho'nun vermek istediği bütün mesajları vermek için kullandığı, hepimizin kendi hayatından bir parça hissettiği, yeniliklere ve gelişmelere açık, arayış içinde olan ve azminin ödülünü alan bir genç çıkardı karşımıza Coelho. Verilmek istenen mesajları yaşayarak bize anlatan bu karakter kitabın içeriğine gerçekten uygun seçilmişti. Bunun en önemli sebebi genç olması sayesinde mesajların odak noktası konumundaki genç ve çocukların romanı ve mesajlarını daha net kendi hayatlarında bulabilmelerini sağlaması.

Romanda tarih net bir şekilde belirtilmese de herhangi bir teknolojik aletin hiç geçmemesi günümüz zamanında olmadığına bir işaret olarak yorumlanabilir.

Romanın geçtiği yerler ise İspanya'dan başlayarak Endülüs, Afrika, çöl ve Mısır piramitleridir.

Coelho'nun romanda gerçek hayattan izler taşıyan olaylardan bahsettiğini belirtmiştim. Bu durumun yanı sıra okurun "Simyacı"da kendini bulabilmesinin bir diğer en önemli sebebi ise romandaki her objenin ve kişinin kendi hayatından bir şeyler simgelemesi. Örneğin: Piramitlerin hedeflerimize ulaşmak için yürüdüğümüz yollardaki manzaraları simgelemesi. Hayatımızda her konuda bir sürü engelle karşılaşıyoruz, Santiago'nun parasının çalınma kısmının farklısını her gün yaşamıyor muyuz? Peki her engelden sonra karanlık tünelin sonundaki beyaz ışık misali kendi "billuriye dükkanımızı" görmüyor muyuz? Romandaki böyle olaylar bizi (okurları) kitabın içine çekiyordu. Bilge Kral ve Simyacı'yı her gün etrafımızda bize yol gösterenler olarak görüyoruz: öğretmenler, ebeveynlerimiz... Hepimizin urim ile tummimleri var, karar vermeden önce onlara danışıyoruz, tabii kararlarımız yine kendimize özgü. Hayatınızdan kaç tane İngiliz geçti? İngiliz hayatınızdan geçip giden ancak faydalanabileceğimiz kadar faydalanmamız gereken kişileri temsil ediyor. Hayatımızdaki her durumu gerekli gereksiz yorumlayan kişiler vardır. Onlar da bizim çingenelerimiz. Hepimizin hayatında bir dönüm noktası vardır, Santiago'nun ilk rüyayı görmesi gibi. *"Bilincin farkındalık eylemi "rüya" ile başlar." (İlhan, 2019, s.41)* Santiago'yu döven adamlar olmamamız gereken (yazara göre) kişiydi. Kişisel menkıbeyi saçmalık olarak görenler yani. Ve tabii ki hepimizin en az birer Fatiması var. Bizi Kişisel menkıbeyi takip etmekten alıkoyabilecek potansiyeli olan ancak kişisel menkıbemize ulaşmaya yardım eden objeler ve kişiler.

Coelho, "Simyacı"yı okurların beğenisine sunarken sadece edebî haz almalarını istemediği çok açık. Roman baştan sona mesajlar ve öğütlerle dolu. Asıl mesajın "Kişisel Menkıbemiz" için çabalamak olduğunu rahatlıkla seçilebilse de yazar bunla yetinmemiş ve mesajlarını sürdürmüş, inceden inceye okurlarına geçmişinin birikimlerini aktarmış. *"Henüz sahip olamadığın bir şeyi vaat ederek gidecek olursan, onu ele geçirme arzusunu yitirirsin." (Coelho, 1988, s. 41), "Bazen işi oluruna bırakmak, ilişmemek daha iyidir." (Coelho, 1988, s. 42), "Oturduğu evi tanımadan bir insana güvenemezsin." (Coelho, 1988, s. 48), "Her zaman ne istediğini bilmek zorunda olduğunu anımsa." (Coelho, 1988, s.48)* gibi cümleleriyle bizlere sübliminal bir şekilde hayat dersi veriyordu yazar bu romanda. Asıl mesaja yönelik özdeyişler de sık sık karşımıza çıkmıyor değildi romanda. *"Hayallerinden asla vazgeçme." (Coelho, 1988, s. 81), "En karanlık an, şafak sökmeden önceki andır." (Coelho, 1988, s. 155) ve "Bir düşün gerçekleşmesini bir tek şey olanaksız kılar: başarısızlığa uğrama korkusu." (Coelho, 1988, s. 163)* gibi deyişlerle okurların verdiği mesajı algılamasını sağlayan bir yazar görünümündeydi "Simyacı" romanında Coelho. Roman "Kişisel menkıbemiz" uğruna her şeyi göze almayı, onun için çalışmayı ve gerekirse hayat düzenini ve hayata bakış açısını bile değiştirilmesi gerektiğini savunuyor ve bunu okuyucuya aşılıyordu.

Romanı dil ve anlatım yönünden inceleyecek olursak yalın ve akıcı anlatımıyla göze çarpıyor. Söz sanatlarının sık kullanıldığı, özellikle "simgelerin dili" adı altında kişileştirmeye ve benzetmelere yer verildiği bir roman görünümündedir "Simyacı". Günlük bir hayattan bir dil kullanması, seçtiği ülke-şehir ve objelerin gerçekte olması okuyucunun romana ilgi duymasını kolaylaştırmıştır. Çok tutarlı bir anlatıma gitmemesi ve gerçekte olmayacak durumlara yer vermesi ise biraz çelişki yaratmıyor değil. Betimlemelere sık yer verilmese de kullanıldığı bölümler de olmuştur. Romanın okuyucuyu en çok zorladığı durum şüphesiz kitabın çok soyut olmasıydı. Bu durum özellikle "Simyacı"nın mesajlarının asıl odak noktası olan genç okurların romanın sonuna gelemeden kitaptan sıkılmaları ve kopmalarına sebep olabilmektedir.

Coelho "Simyacı" romanını yazalı çeyrek asırdan 10 sene fazla zaman geçti. Okurlarının fikirlerini veya bakış açılarını değiştirdi mi bilinmez ancak bu süre zarfında çevrildiği dil ve yayınlandığı ülke sayısına bakarak Coelho'nun mesajlarının milyonlarca kişiye ulaştığını söyleyebiliriz. Güncel konulara değinerek sıra dışı bir felsefi roman ortaya çıkaran yazarın istediği şeyi elde ettiğini tahmin etmek için müneccim olmaya gerek yok. Bir sürü yol ayrımına gelen Santiago'ya her yol ayrımında destek olan onla birlikte karar veren bir okuyucu kitlesi olması bu istatistik ve başarının aslında sebebi. Romanın her bölümünde kendinden bir parça bulunan ve her sayfasında edebi bir haz yaşayarak hayata dair bir şey öğrenen bir okur olma zevki bu romanı okunmaya değer kılıyor. Tabii ki alınan öğütler de cabası.

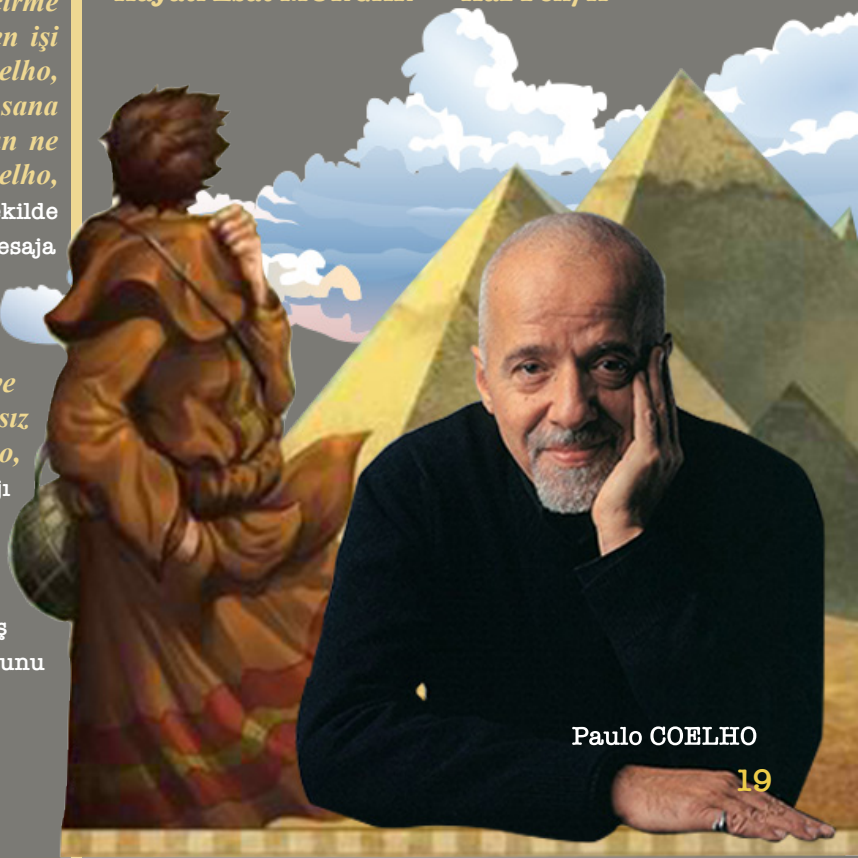
Kaynakça:

Coelho, P. (1988). Simyacı (135 b.). (Ö. İnce, Çev.) Rio de Janeiro: Can Yayınları. 2020 tarihinde alındı

İlhan, D. (2019). Paulo Coelho'nun Simyacı Adlı Romanında Mitolojik Açılımlar Kapsamında İnsan ve Evren. International Symposium on Mythology, 261.

Özbek, N. E.–E. (tarih yok). Mistik ve Metafizik Bağlamda Bir Yolculuk Üçlemesi: "Hüsn ü Aşk - Hacının Yolu - Simyacı". Turkish Studies, 1358.

Hayati Esat MUNGAN Haz Fen/A

Paulo COELHO

Berci Kristin Çöp Masalları

Berci Kristin Çöp Masalları 1984 yılında Latife Tekin tarafından yazılmıştır. Büyülü gerçekçilik akımı kullanılarak yazılmış olan kitap, bu akımın Türkiye'deki ilk örnekleri arasında yer alır. Büyülü gerçekçilik akımı; yaşanması mümkün olmayan, fantastik ve büyülü kavramların ve durumların gerçekçi bir şekilde okuyucuya aktarılmasını sağlayan postmodern bir akımdır. Çoğu yazar eserlerinde büyülü gerçekçilik akımından faydalanmayı seçmese de Latife Tekin bu eserinde akımı etkileyici bir şekilde kullanmış ve okuyucuya keyifli ve akıcı bir okuma serüveni imkânı sunmuştur. Berci Kristin Çöp Masalları, Çiçektepe'deki insanların çöplerden yaptıkları gecekondu mahallelerinde verdikleri yaşam mücadelesini anlatıyor.

Birçok yazar, toplumsal problemleri okuyucuya aktarırken büyülü gerçekçilik akımına başvurur. Bu problemlere örnek olarak sürgün edilmek, yoksulluk ve yabancılık çekmek gibi ekonomik ve sosyal alandaki sorunlar verilebilir. Büyülü gerçekçilik akımının bu tür konuları ele almasının nedeni doğmuş olduğu bölge olan Latin Amerika ve çevresinde bulunan Üçüncü dünya ülkelerinin süregelen problemleridir. Kitabın yazarı olan Latife Tekin de "Berci Kristin Çöp Masalları"nda Türkiye'deki benzer sorunları ele almıştır. Bu sorunlara verilebilecek ilk örnek işçilerin birçok kez grev yapmak istemeleri lakin yaptıkları grevlerin hiçbir zaman elle tutulur bir sonuca varamamasıdır. Bu duruma kitapta şu satırlarda rastlanır: **"Grev takviminde kağıtlar soldu/ Kalbimin içi hicranla doldu. (Tekin, 1984)"** Latife Tekin'in bahsettiği bir diğer problem ise Çiçektepe'deki halkın evlerinin yıkılması ile tehdit edilmesi ve halkın buna karşı ayaklanmasıdır. "Kondulardan birinin duvarını tekme ile yıkan yıkımcı, topal kadından ilk darbeyi yedi. (Tekin, 1984)" satırlarında halkın ayaklanmasından bir kesit görülebilir. Son olarak da kitapta değinilen bir diğer nokta ise fabrikanın çevresine yaydığı zehirli maddeler, atıklar ve bunun bölgedeki halka etkisidir. Çiçektepe'de yaşayan insanlar bu fabrikanın atıklarının nehre karışması sonucu zehirlenmiş ve çevreye yayılan zehirli dumanın altında boğulmuşlardır. Fakat bu durum karşısında kendilerini koruma imkânları veya yapacak bir şeyleri yoktur. "Üç gün içinde bu fabrika karı Çiçektepe'nin ilk çiçeklerini kuruttu. Çocuklar hap yemiş gibi mosmor kesilip oyun oynarken uykuya daldı. Uyuyan çocuklardan bazıları hiç uyanmadı. (Tekin, 1984)" cümlelerinden fabrikanın bölgedeki halka verdiği zarar görülebilir.

"Berci Kristin Çöp Masalları"nda Latife Tekin belirli durumları açıklarken fantastik kavramlardan yararlanmıştır. Bazen de gerçekleşmesi mümkün olan olaylarla yaşanması mümkün olmayan olayları bir arada kullanmıştır. Örneğin Tekin, fırtınalardan dolayı evlerin çatılarının yıkıldığını ve bebek ölümlerinin gerçekleştiğini okuyucuya aktarmak için "Rüzgâr gece yarısından sonra konduların çatılarına yaklaştı. Çatıları söküp kanatlandı. Çatılara bağlı beşiklerde uyuyan bebekler de çatılarla birlikte uçup gitti. (Tekin, 1984)" sözcüklerini kullanmıştır. Bunun yanı sıra Güllü Baba ve mucizeleri kitaptaki olağanüstü unsurlara örnek olarak verilebilir. Güllü Baba, kör olduğu için kullandığı bastonuyla "insanların başına kısmet koyabilen" ve toprakla konuşabilen bir karakterdir. "Kimsenin bilmediği şeyleri bilmesi kör olmasına bağlandı. Onun bastonuyla konuştuğuna, toprağı dinlediğine şahit olanlar çoğaldıkça da Güllü Baba'nın elini öpmeden mahallede hiçbir işin başına varılmadı. Baston kimin sırtına üç kez değerse başına tavus kuşu gibi 'kısmet' konacağına inanıldı. (Tekin, 1984)" cümlelerinden de Güllü Baba'nın karakteri hakkında daha detaylı fikir sahibi olunabilir. Kitapta gerçek olamayacak unsurlara verilebilecek bir diğer örnek ise kondular yıkıldıktan sonra yıkıntının altında kalan bebeklerin hayatını kaybedip kanatlanarak uçmasıdır. Burada anlatılmak istenen bu masum bebeklerin ruhlarının bedenlerini terk etmesi durumudur.

Tekin, kitabında aynı zamanda masallarda ve destanlarda bulunan olağanüstü karakterlerden de faydalanmıştır. "Keloğlan'ı bir yanına, Beybörek'i öbür yanına aldı. Dev karıları, bezirganları, pirleri, perileri başına topladı. Çiçektepeliler'e geceleri masallar anlatmaya başladı. (Tekin, 1984)" Bu satırlardan "Berci Kristin Çöp Masalları" kitabında periler ve devler gibi doğaüstü yaratıkların ve Keloğlan ve Beybörek gibi masallardan örneklerin bulunduğu çıkarımı yapılabilir.

Büyülü gerçekçilik akımını kullanan yazarlar benzetmeler ve mecazi anlatımlar gibi birçok söz sanatından faydalanarak eserlerini yazarlar. Latife Tekin'in de bu konuda "Berci Kristin Çöp Masalları" kitabında birçok söz sanatına başvurduğu söylenebilir. İlk olarak, kitapta oldukça fazla benzetmeye rastlanılır. "... ayna gibi ışık saçan bu semaverin altında bağdaş kurup oturur... (Tekin, 1984)" kesiti buna bir örnektir. Okuyucunun kitabı okurken gözüne en çok çarpan durumlardan bir diğeri ise sıklıkla kullanılan tekerlemelerdir. Bu tekerlemelere örnek olarak "Ak güvercin dönelendi, ampule geldi / Kanatları boş mu geldi, dolu mu geldi / Dolu geldi, dolu geldi / Çadıra ne getirdi / Yemedi, yoğurt getirdi / On paket çay getirdi / Şeker, sigara getirdi. (Tekin, 1984)" tekerlemesi verilebilir. Son olarak da kitapta anlatımı güçlendirmesi açısından deyimlere başvurulduğu görülür: "Kızlarından çok, yere yakın iri kalçası yüzünden karısının adı dillerde dolanırdı. (Tekin, 1984)"

Büyülü gerçekçilik akımının etkisi ileyazılmış olan kitapta belirli bir olay örgüsü görülemediği gibi ana karakter olarak adlandırılabilecek bir karakter de bulunmamaktadır. Birden fazla karakterin öykülerinin birleşmesiyle oluşan kitap, bitirildiğinde Çiçeklitepe'nin hikayesi de öğrenilmiş olunuyor. Bu karakterlerin başından geçenler genellikle kısa kısa öyküler olarak karşımıza çıktığı için karakterler hakkında derin analizler yapmak da pek olası olamıyor. Kitaptaki zaman kavramı ise olay örgüsünden ve karakterlerden farksız bir şekilde karşımıza çıkıyor. Belirli tarih, saat veya yıl verilmeyen kitapta zaman kavramı daha çok bulanık kalıyor okuyucu için. Örneğin "Kar akşamı kondularına belleri bükülmüş, boyunları sarkmış döndüler. (Tekin, 1984)" cümlesinden kesin bir zaman verisi olmasa da okur "kar akşamı" ifadesi ile zaman hakkında az çok bilgi sahibi olabiliyor.

Özet olarak, "Berci Kristin Çöp Masalları" kitabında Latife Tekin gerçek ve olağanüstü kavramları belirli bir olay örgüsü veya zaman dilimi kullanmadan birleştirmiş, bolca söz sanatı ile zenginleştirilmiş bir şekilde günümüz Türkiye'sindeki gecekondu mahallelerinde ve fabrikaların yakınında yaşamını sürdürmek zorunda olan bireylerin problemlerini ve başlarından geçenleri büyülü gerçekçilik akımını etkileyici bir şekilde kullanarak anlatmıştır.

Kaynakça

Tekin, Latife. Berci Kristin Çöp Masalları. Can Yayınları, 2017

Yağmur Nil TÜRKMEN 10 Fen/A

Latife TEKİN

Kardeşimin Hikâyesi İnceleme...

"Birine aşık olmak, gözü bağlı olarak, bir uçurumun kıyısında yürümek demektir." diyen Zülfü Livaneli Kardeşimin Hikâyesi adlı romanında birden fazla hikâye anlatmakta, okuyucuyu her bölümde farklı dünyalara seyahat ettirmektedir. Birden fazla tema içeren roman; okuyucuya hayat, anlam, aşk, unutmak, mutluluk gibi evrensel konularda psikoloji biliminden de faydalanarak farklı bir pencere açıyor. Aşkın mutluluk demek olmadığını, aslında en büyük acı kaynaklarından biri de olduğunu; unutmanın ise en büyük lütuf olduğunu **"İşte anahtar kelime bu; hayatın özü, büyük sırrı; olmazsa olmazı: Unutmak. Eğer unutmak olmasaydı, yaşam da olmazdı. İnsan, unutmadan yaşayamaz."(Livaneli, 2013, 31)** diyerek anlatıyor.

Eser, bir kadının gizemli bir şekilde cinayete kurban gitmesi üzerine köye gelen gazeteci bir kızın bilgi toplamak için gittiği Ahmet (Mehmet) Arslan'dan dinlediği hikâyeleri ve cinayetin çözümlenmesini konu alıyor. Kitabın ana teması olarak aşk; yan temalar ise ağır kayıpların yol açtığı derin acılar, nefret ve kıskançlıktır. Romanda açık mekân olarak her günün aynı geçtiği, sakin ve ıssız bir köy (Livaneli, 2013, 11) olan İstanbul'un Çatalca ilçesine bağlı, eski adı Podima olan Yalıköy ve SSCB kullanılmıştır. Bu sakin köyde bir cinayet işlenmesi köyde tehlikeli rüzgarlar estiriyor ve bu sakin köyü gazetecilerin, jandarmaların ve savcının sıkça geldiği bir yere dönüştürüyor. Romanda anlatılan geçmişe dair hikâyeler ise SSCB'de gerçekleşmiş; o dönemdeki ülkenin siyasi durumu ise karakterlerin yaşamını etkilemiştir. Romanda geriye dönüş tekniği ve zaman kırılmaları kullanılmıştır; eski hikâyeler 1960-2000 yılları arasında gerçekleşirken şimdiki zaman olarak 11 Haziran 2011 (Livaneli, 2013, 14) gününden başlayan ve 18 Aralık 2011 (Livaneli, 2013, 324) gününe kadar geçen bir süreçtir. (Muslu, 2015) Kapalı mekân ise Ahmet Arslan'ın evidir.

Romanda yalın ama sürükleyici, okuyucuyu merakta bırakan ve sürekli düşündüren bir dil kullanılmıştır. Roman anlatım teknikleri açısından zengindir; eser hakkındaki pek çok bilgi iç monolog tekniği sayesinde aktarılmıştır. Mehmet'in Ahmet'i ziyaret ettiği gece bir iç monologtur. **"Peki annemle babamı hiç ziyaret ettin mi?" "Hayır." dedim... "Çünkü ben hep oradaydım." (Livaneli, 2013, 223)** bu cümleler iç monolog tekniğine örnektir. Kitap boyunca karakterler arasındaki konuşmalar diyalog tekniği ile aktarılmıştır. Mehmet her sabah kalktığında mor tavşanları görmektedir ve bu zamanla tuhaf rüyalara dönüşür. Mor tavşanların anlatılışından bilinç akışı tekniği kullanıldığı anlaşılır: **"Ertesi sabah mor tavşanların koşturmaları, vızz vızz diye oradan oraya gidip gelmeleri epey oyaladı beni. Nasıl hızlıydılar öyle! Uyanıktım ama onları seyretmek için gözlerimi açmıyordum." (Livaneli, 2013, 62)** Montaj tekniği, aşk cinayetleri hakkındaki haberleri aktarmak için kullanılmıştır. Örneğin **"İstanbul'da akıl almaz aşk cinayeti" (Livaneli, 2013, 199)** Eserde kullanılan bir diğer teknik ise leitmotiv tekniğidir. Adı sıkça geçen sarılma makinesi ya da Mehmet Arslan'ın deyimiyle "Sevgili" bir motiftir. Bu makine ile Mehmet'in dokunma duyusuna gönderme yapar. "Sevgili" Mehmet'in dokunma duyusunun yokluğuna dair tek istisnadır ve böylelikle karakterin iç çatışmalarını ve insanın her durumda sevgiye ve temasa ihtiyaç duyduğunu anlatır.

Romanda birden fazla bakış açısı gözlemlenir. Eserde anlatıcı kişi Ahmet'tir. 2011 yılında yaşanan olayları birinci kişi ağzıyla ve tanrısal bakış açısıyla anlatır. Bunları **"Mantıksız gibi geliyor ama o sabah uyandığımda tuhaf bir haber alacağımı biliyordum." (Livaneli, 2013,11)** ve **"Sık sık derin düşüncelere dalan meraklı bir kızdı.." (Livaneli, 2013, 85)** cümleleri de şimdiki zamanda yaşananları birinci kişi ağzıyla ve tanrısal bakış açısıyla anlattığını kanıtlar. Geçmişe dair anılar ise gözlemci bakış açısı ve üçüncü kişi ağzıyla anlatılır. Geçmiş, **"...aynı anlatıcıdan, gerçekte aynı bedenden fakat farklı ruhlardan anlatılır. Çektiği acılar sonucu kendine yabancılaşan bireyin hikâyesini başka bir benlikte aktaran anlatıcı" (Seferoğlu, 2015)** yine Ahmet'tir. **"Bir Pazar günü, nasıl olsa iş güç yok diye oyalanmak için oraya gitmiş Mehmet... Bir iki ufak hatıra eşyası alıp gezmeye devam etmiş, ta ki o kızı görene kadar. Onun önüne gelince donup kalmış, kıpırdayamamış, gözlerini yüzünden alamamış. Daha sonra bana 'Hayatımda böyle bir şey başıma gelmedi' diye anlattı o anı." (Livaneli, 2013, 173)** cümlelerinden geçmişin gözlemci bakış açısı ve üçüncü kişi ağzıyla anlatıldığı anlaşılabilir.

Eserde yazarın hayatından izlere rastlanmıştır. Yazar Zülfü Livaneli, bilindiği üzere hareketli bir siyasi yaşama sahiptir. Kitaptaki ana karakter olan Mehmet de üniversite döneminde ODTÜ'de okurken siyasi olaylara karışmış, Zülfü Livaneli gibi solcu tutum sergilemiştir: **"... kendisini sol grupların içine atmıştı... vaktini bildiri hazırlamakta, siyasi toplantılar yapmakla geçiriyordu." (Livaneli, 2013, 125)** Mehmet'in yaşadığı hapishane, tutukluluk olayları da Zülfü Livaneli'nin siyasi görüşü sebebiyle İsveç'e sürgün edilmesiyle bağdaştırılabilir.

Öncelikle karakterleri tanımlamak istiyorum. Romanda üç ana karakter vardır: Anlatıcı olan Mehmet Arslan, ikizi Ahmet Arslan ve kitap boyunca gazeteci kız olarak tanıdığımız kitabın sonunda adını öğrendiğimiz Pelin Soysal'dır. Mehmet Arslan emekli bir elektrik mühendisidir. Emekli olduktan sonra hikâyenin yaşandığı Podima'ya taşınıyor ve bu köyde kendine eski ama tam da istediği gibi her duvarı metal kitaplık rafları olan ve her odasına içinde bulundurduğu kitapların konusuna göre isimlendirilmiş (Aşk Odası, İntikam Odası...) olan bir ev alıyor. Kendisinin titiz biri olduğunu evinde yemek pişirilmesine izin vermediğinden ve kıyafetlerinin sıcaklık derecelerine göre ayırmasından (Livaneli, 2013, 15) anlayabiliriz. Kendisi küçük yaşta araba kazası geçirmiş ve bu kazada ailesini ve dokunma duyusunu kaybetmiş; kazadan sonra ikizi ile beraber Ankara'da anneannesi ve dedesiyle beraber yaşamıştır. Yaşadığı bu olay hayatındaki ilk travma ve gelecekte yaşayacağı "Blunted Affect" hastalığının temelidir. Kendisinin hem dokunma duyusu trafik kazası yüzünden hem de duyguları yaşadığı aşk acısı ve trafik kazasında tüm ailesini kaybettiği için yoktur. Mehmet'in tek isteği tüm gün boyunca kitap okumaktır. Ahmet Arslan roman boyunca Mehmet'in kendisi olarak tanıttığı ikizidir. 10 yaşında yaşanan araba kazasında ölmüş olmasına rağmen Mehmet yaşadığı olaylar sonrası kendini Ahmet olarak görmeye başlamıştır. Gazeteci kız, romanda bir simgedir. Yeni nesil insanın, ki bunu Mehmet Arslan'ın ona okumasını söylediği kitaplara ertesi gün yaptığı yorumdan anlayabiliriz: **"Onca sayfa okunur mu hiç ya ? Özetlerine baktım."** Bunları **söylerken kucağındaki iPad'i işaret ediyordu. O zaman hayatı, aşkı, ölümü, felsefeyi, edebiyatı 140 karakterlik tweetlerle ifade eden bir kuşakla konuştuğumu daha derinden kavradım. Aramızdaki uçurum kapanmayacak cinstendi." (Livaneli, 2013, 189)** ve merakın simgesidir.

Yardımcı karakterler ise cinayeti romanın ana hikâyesi olan, kocasından yaşça küçük ve kocasını aldatan Arzu Kahraman; Arzu Kahraman'ın kendinden büyük ve koleksiyoncu olan fakat Arzu'ya "aşkın en yüksek noktasında" aşık olduğunu, onu kıskanmayı bile unuttuğunu söyleyen Ali Kahraman; Ali'ye aşık olduğu varsayıldığı için Arzu'yu öldürdüğü düşünülen ama masum olan evlerindeki Bulgar yardımcı Svetlana; Ahmet'in evindeki yardımcı kadın Hatice ve onun öğrenme bozukluğu yaşayan oğlu Muharrem; Mehmet'in âşık olduğu, baktığında insanı ağlatacak derecede farklı bir güzelliği olan Olga ve Mehmet ile Olga arasında çevirmenlik yapan Ludmilla'dır. (oteki.net, 2018)

Eser, söylendiği üzere Podima köyünde Arzu Kahraman'ının cinayeti ile başlar. İstanbul'dan gelen olay hakkında bilgi edinmek isteyen gazeteci kız, cinayetten bir gün önce Arzu ve eşi Ali'nin verdiği davette bulunan Ahmet Arslan'ın kapısını çalar. Ahmet, uzun zamandır yalnız yaşayan biri olarak evine gelen bu meraklı davetsiz misafire çeşitli kurgular anlatmaktadır. Öncelikle Arzu'nun katilinin kim olduğu ile başlayan kurgular, kardeşinin hikâyesine dönüşür. Ahmet'in anlattığına göre: 10 yaşındayken yaşadığı kazada annesini, babasını ve dokunma duyusunu kaybeden Ahmet, ikizi Mehmet ile dedesi ve anneannesinin yanında büyür, sonrasında Ahmet elektrik, Mehmet ise inşaat mühendisi olur. Ahmet iş için SSCB'ye taşınır ve kardeşini de SSCB'ye gelmesi için ikna eder. Mehmet, pazar günleri kurulan bir pazarda gördüğü kıza aşık olur ve dünyanın en acıklı aşk hikayesi başlar. Mehmet gördüğü kıza saniyesinde aşık olmuştur ve onu bulabilmek için delice bir arzu duyar. Uzun uğraşlar sonrasında kızı yani Olga'yı bulur fakat Mehmet Rusça, Olga ise İngilizce bilmemektedir. Dolayısıyla bir tercümana ihtiyaç duyarlar. Mehmet ve Ahmet'in beraber çalıştığı Ludmilla bu ikiliye tercümanlık yapmaya başlar. Olga'nın babası savaşta ağır hastalanmış bir askerdir ve bir süre sonra ölür. Bunun üzerine Olga ve ablası SSCB'de problemler yaşamaya başlar ve Mehmet de Olga ile beraber olabilmek için hep beraber Türkiye'ye dönme kararı alır. Uçağa binmek üzereyken Mehmet isim benzerliği sebebiyle tutuklanır, sonrasında yanlış kişi olduğu anlaşılsa da Rus askeri tarafından hücrede unutulur. **"Tam bir buçuk sene sonra hücreye bir başkası dahil oluyor. Bunca zaman sonra karşında birini gören Mehmet şaşkınlıktan, sevinçten aklını yitiriyor." (Tertemiz, 2019)** ve bu kişi onun kurtuluşu olur. Çıktıktan sonra Olga'yı arayan Mehmet bulduğunda acı bir gerçekle karşılaşır. Ludmilla da Olga'yı seviyordur ve Mehmet ile gitmemesi için onu ihbar eder. Olga da artık eski Olga değildir; tamamen değişmiş bir akıl hastasıdır ve Ludmilla ile beraberdir. Bunun üzerine Mehmet bir daha kendine gelemez ve sürekli olarak seyahat etmeye başlar.

Mehmet'in hikâyesi ile beraber Arzu cinayeti de çözümlenmektedir. Öncelikle Arzu'yu evlerindeki yardımcı kadının Ali'yi sevdiği için öldürdüğü düşünülür. Ancak bir gece Ahmet'in ürkütücü köpeği Kerberos'un kulübesinde Ahmet, Arzu'nun kolyesini bulur. O korkunç köpeğin kulübesine gidebilecek Ahmet hariç tek bir kişi vardır. Roman "Karar" bölümünde beklenmedik bir şekilde sonuca bağlanır.

Karar bölümünde Ahmet Arslan'ın savcı tarafından yazılmış ölüm raporu vardır. Ahmet, Arzu'nun cinayetinin olduğu sabahtan beri her şeyi -Arzu'nun katili dâhil- yazmış ve "Sevgili" adı verdiği dokunma duyusu olmadığı için satın aldığı bir sarılma makinesini en yüksek şiddette çalıştırarak intihar etmiştir. Çünkü o Ahmet değil Mehmet'tir. Gazeteci kıza anlattığı "kardeşinin hikâyesinin" kendi hikâyesi olduğunu hatırlar ve intihar eder. Bu duruma "Blunted Affect" denir. Yaşadığı travma sonrası Mehmet artık kendini Ahmet olarak görmüş, kendine yeni bir kimlik yaratmıştır. Arzu'yu öldüren kişi ise Mehmet'in evine gelen yardımcı kadının oğlu, zekâ sorunu olan Muharrem'dir. Arzu'nun kendisine gösterdiği şefkati "aşk" olarak adlandırmış; davette onu erkeklerle yakın gördüğü için kıskançlık krizine girip öldürmüştür.

Romanda pek çok çatışma vardır: en belirgin olanı Mehmet'in kendisi ile çatışmasıdır. Yaşadığı aşk acısı sonrası kendini kabul etmemiş ve yeni biri yaratmıştır. İkinci ise gazeteci kızın çatışmasıdır. Bunu Mehmet'in **"Kişiliğinde hep fark ettiğim hayalle mantık arasındaki mücadeleyi bir kez daha mantığı kazanmıştı." (Livaneli, 2013, 299)** cümlesinden anlayabiliriz. Üçüncü ve beni en çok etkileyen çatışma Ludmilla ve Mehmet'in yüzleşme anında gerçekleşir. Ludmilla, Mehmet'e kadın-erkek arasında bir çatışmayı anlatır: **"Erkeklerin kesinlikle anlayamayacağı bir şefkat. Bir ananın, yeni doğmuş bebeği kucağına verildiğinde duyduğu sevgiden daha yoğun bir şefkat...Hiçbir erkek bir kadının gösterdiği şefkati gösteremez. Anlamanıza bile imkan yok." (Livaneli, 2013, 293-294)**

Romanda dönemin zihniyetine ait bilgiler vardır. Mehmet'in üniversite yıllarında yaşadığı sağ ve sol çatışmaları, bildiriler hazırlamalar, polislerle karşı karşıya gelme durumları dönemin siyasi yapısı hakkında bilgi verir. (Livaneli, 2013, 125) Aynı zamanda Hatice Hanım'ın (Mehmet'in evine gelen yardımcı kadın, Muharrem'in annesi) başına gelenler de toplumsal yapı hakkında bilgi taşır: **"Dayısı Hatice'ye tecavüz etmiş ve Muharrem olmuş. Ama gördüğün adam, yani Hatice'nin kocası, Muharrem'i evlatlığa kabul etmiş, hatta babasının adını vermiş. Muharrem akraba evliliğinden olduğu için anormal!" (Livaneli, 2013, 155)**

Roman bize günümüzde dizilerde, filmlerde izlediğimiz şarkılarda duyduğumuz aşkın bambaşka bir versiyonunu anlatıyor. Aşkın ne kadar tehlikeli bir duygu olduğu bize hem yaşanan cinayetle hem de Mehmet'in başına gelenlerle aktarıyor ve etrafımızda gördüğümüz aşk şiirlerini, filmlerini, dizilerini; bize öğretilen aşk kavramını sorgulatıyor.

Romanın pek çok hikâye barındırması da herkesin farklı bir hikâyesi ve dünyası olduğu mesajını veriyor. Herkes yaşadıklarıyla kendi hikâyesini yazar dolayısıyla tüm gerçekler bir kurgudur. Roman duygularını yitirmiş bir adamı konu edinirken, okuyucuya her bölümde apayrı düzlemlerde, birbiriyle ilişkili ve karmaşık duygular yaşatıyor. Yalın ama bir o kadar karmaşık, sakin ama bir o kadar sürükleyici, insanın karanlık ve karmaşık iç dünyasını psikolojik ögeleri ustalıkla kullanarak okuyucuyu "insan ve duyguları" konusunda yeni tanımlar ve yorumlar ile yüzleştiriyor. Bu özelliği ile şimdiden bir klasik değer görmeyi hak eden romanlar arasında yerini alıyor. Zülfü Livaneli, romanında okuyucuya gerçek ve kurgu arasındaki derin ilişkiyi **"Hikâye nerede başlıyor, gerçek nerede bitiyormuş?" (Livaneli, 2013, 82)** sorusu ile sorgulatıyor.

KAYNAKÇA

Livaneli, Z. (2013). Kardeşimin Hikâyesi. Doğan Egmont. 978-605-09-1444-3

Muslu, T. (2015, 03 22). Kardeşimin Hikâyesi Kitabı – Özet – Yorum – Livaneli. Muslu.net. https://www.muslu.net/2015/03/kardesimin-hikayesi-kitabi-hakkinda-yorum.html

oteki.net. (2018, 01 14). Kardeşimin Hikâyesi / Zülfü Livaneli Detaylı İncelemesi & Analizi. oteki.net. https://otekico.wordpress.com/2018/01/14/kardesimin-hikayesi-zulfu-livaneli-detayli-incelemesi-analizi/

Seferoğlu, E. (2015, 10 08). Zülfü Livaneli Anlatılarında Bakış Açısı ve Anlatıcı. Docplayer. https://docplayer.biz.tr/18191096-Zulfu-livaneli-anlatilarinda-bakis-acisi-ve-anlatici-ozet.html

Tertemiz, A. (2019, 01 08). Kardeşimin Hikâyesi – Zülfü Livaneli / Özet-İnceleme. ayguntertemiz. https://ayguntertemizblog.wordpress.com/2019/01/08/kardesimin-hikayesi-zulfu-livaneli-ozet-inceleme/

Lara DEMİR 9 Fen/A

Zülfü LİVANELİ

"KIRK ODA"
MURATHAN
MUNGAN
DOSYASI

YEDİ CÜCESİ OLMAYAN PAMUK PRENSES

Postmodernizmi benimsemiş bir yazar olan Murathan Mungan, "Kırk Oda" adlı kitabının içindeki "Yedi Cücesi Olmayan Pamuk Prenses" öyküsünde; mükemmeliyetçilik uğrunda elindekileri kaybetmek ve yapılan planların asıl hedefleri geçmesinin yaratabileceği sıkıntılar gibi konuları edebiyat dünyasında tanınmış bir karakter olan Pamuk Prenses ve onun öyküsünün farklı yorumlanmış bir versiyonu üzerinden kendine has bir anlatım ile işlemiştir. Sadece üç sayfadan oluşan bu öyküde yazar kelimelerin içlerini oldukça fazla doldurarak üzerine uzun süre düşünülebilecek ve çok farklı açılardan yorumlanabilecek bir metin çıkarmıştır.

Yedi Cücesi Olmayan Pamuk Prenses öyküsü başlığından itibaren postmodernizmi ve metinler arasılığı okuyucuya yansıtmaktadır. Mungan bir yandan Pamuk Prenses'in ismini başlıktan itibaren kullanarak aslında metnin ilerisinde de metinler arasılığın sıkça hissedileceğinin mesajını vermiş, diğer yandan asıl öyküde önemli bir yer kaplayan yedi cücelerin bu metinde olmadığına da değinerek aslında öyküye ironik yaklaşacağını ve postmodern olarak ele alacağını okuyucusuna hissettirmiştir.

Öykünün konusu; yedi cücelerini bulamayan Pamuk Prensesin hikâyesini tamamlayamadan hatta bir nevi hikâyesine başlayamadan ölmesidir. Öyküdeki karakterler aslında Grimm Kardeşler'in yazdığı "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" öyküsündekilerden farklı değildir fakat karakterlerin ele alınış biçimleri bambaşkadır. Başkarakter yine Pamuk Prenses'tir fakat bu sefer her şeyi büyük bir saflıkla kabullenen ve kaderine razı gelen küçük bir kız çocuğu değildir okurun karşısındaki. Bu Pamuk Prenses hikâyedeki rolü icabı üvey annesinin onu evden atmasını, cücelerle bir müddet yaşamayı ve ardından beyaz atlı prensinin kendisini kurtarmasını arzular. Öyle ki üvey annesinin aynasına yalvarır **"N'olur üvey anneme söyle beni ormana göndertsin, boynumu kestirtsin, avcı bana acısın, bir tavşanın kanını sürsün beze..." (Mungan 10)** şeklinde. Belki de sonunu biliyor olması yüzünden hikâyesinin büyüsü bozulur; belki de hayatta bir şeylerin etkileyici ve büyüleyici olmaya devam etmesi için sonunun nasıl bittiğini bilmiyor olmak gerekir, belki de asıl büyü bu bilinmezliktedir. Öyküdeki tek değişmiş karakter Pamuk Prenses değildir. Üvey anne, şehzadeler, prensler, yedi cüceler, cadı kadın, avcı ve diğer pamuk prensesler de bu hikâyede boy gösterir, kimi hayali kimi gerçek olarak. Üvey anne zalim bir kadın değildir, aksine kızı için endişelenen herhangi bir anneden farksızdır. Öyle ki bu hikâye ülkesinde herkesin bir üvey annesi vardır. Şehzadeler ve prensler asıl öyküdeki gibi tek bir tane değil çokturlar. Ne var ki Pamuk Prenses onların hiçbirini istememekte ve hikâyesinin sırasını bozmamak adına önce ormana atılmayı ve yedi cücelerini beklemektedir. Yedi cüceler de hikâyede vardır fakat ortaya çıkmak için Pamuk Prenses'in ölmesini beklerler. Daha sonra ölen kadının ardından sanki yıllarca beklenen kendileri değilmiş gibi **"Bizi bırakıp da nerelere gittin?" (Mungan 11)** diye ağlarlar. Cadı kadın ise aslında bu masal diyarında yoktur bile. Fakat yıllarca cadıyı bekleyerek ömrünü çürüten Pamuk Prenses ondan umudunu kesince belki bekleyen başka Pamuk Prensesler vardır diye düşünerek cadı kadın olmaya ve hikâyede en azından bu şekilde yer almaya karar verir fakat varlıklarından medet umduğu Pamuk Prensesleri de bulamaz. Avcı ise aslında yoktur bile, hikâyede sadece Pamuk Prenses'in bir hayali olarak yer bulur.

Metnin ana fikri bir hedef doğrultusunda yapılan planın hedefin kendisinin önüne geçmesine izin vermemek gerektiğidir. Bu bağlamda olay örgüsü incelendiğinde hikâyedeki temel çatışmanın umulan-yaşanan hayat olduğu sonucuna varılabilir. Pamuk Prenses idealleri doğrultusunda hayatını feda eder demek yanlış olmaz ancak bunu tam olarak savunmak da mümkün değildir zira aslında istediği ideal son ayaklarına geldiğinde onu da elinin tersiyle itmiştir. Şehzadedeler, prensler ayağına gelirken o **"... siz ondan sonra gelip beni kurtarın; şimdi gelmişsiniz ne çıkar?" (Mungan 10)** sözleriyle hepsini birer birer kapısından kovmuştur. Bu okuyucuya aslında sonuç değil süreç odaklı olmanın dezavantaj olduğu mesajını da verir. Ayrıca bu bölümün hemen devamında gelen iyi üvey anne kısmını da ele alarak yazarın bu karakterlere bu kadar çok müdahale ederek metinler arasılığı tam olarak post modern bağlamda kullanmış denebilir. Çünkü asıl metindekinin aksine burada prensler beklenen değil reddedilen, üvey anne ise kıskanç değil de kızını düşünen bir role bürünmüştür. Bir diğer önemli noktaysa Pamuk Prenses'in aynayla konuşmasıdır çünkü inandığı hikâye gözünü öyle karartmıştır ki kendisine gönüllü olarak işkence çektirtmek isteme boyutuna gelmiştir. Sonunda hepsinden umudunu kesen **"Bu Pamuk Prenses bu yüzden hiçbir masala girememiş. Kendinin de bir masalı olamamış." (Mungan 10)** Mungan'ın ifadesiyle. Bu cümlelerden okuyucunun çıkarması gereken önemli alt metinler var. Yazar aslında bir şeyde aşırı diretip hiçbir şey elde edememektense farklı bir yöntem deneyip en azından bir sonuca ulaşabilmeyi tavsiye ediyor okuruna. Bu noktadan sonra daha da karışıyor öykü; prenseslikten umudu kesen Pamuk Prenses bu sefer cadı rolünde dağ tepe dolaşıyor, en azından bir başka prensese umut olmak için fakat bulamıyor aradığı Pamuk Prensesi; cadı bekleyen kimse yok camlarda. Burada da hayallerini yaşayamayan insanların başkalarına kendi hayallerini yaşatma çabasına bir gönderme yapıyor yazar. Ve öykünün sonunda iyice yaşlanıp ölüyor Pamuk Prenses, tabutunu yedi cüceler taşıyor. Yine bir başka anlam çıkarmak gerekiyor buradan; yazar okuruna bazı şeyler için çabalamayı bıraktıklarında (Murphy'nin iddiaları da bu yönde) o şeylerin gerçekleşebileceğini anlatıyor. Hikâye **"Törene ailevi nedenlerden ötürü katılamayan Beyaz Atlı şehzadeler, Prensler kutlama telgrafları yollamakla yetindiler." (Mungan 11)** cümlesiyle tamamlanmış; yani bir zamanlar Pamuk Prenses için yollara dökülen, kapısından ayrılmayan o prenslerin hepsi aile kurmuş, hayat devam ediyor ve değmiyor Pamuk Prensesin kendini heba etmesine. Bir yandan idealleri uğrunda ölüyor Pamuk Prenses, öbür yandan bir hiç uğrunda.

Hikâyenin net bir yeri ve zamanı olmasa da uzak bir ülkede ve bir masal diyarında geçtiğini söylemek mümkündür. Öykü Pamuk Prenses ve üvey annesinin yaşadığı evde başlar, prensesin cadı olmaya karar vermesi üzerine dağlarda tepelerde geçer, yaşlanmasıyla birlikte kulübede devam eder ve en son cenazesinde sonlanır. İlahi bakış açısıyla yazılmış olan öykü bu bakımdan okuyucusuna da kolaylık sağlar ve okuduğunu objektif şekilde analiz etme şansı verir.

Mungan bu kadar kalabalık ve yoğun bir öyküyü sadece üç sayfaya sığdırmış ve bunun için de aslında her paragrafına, her cümlesine çokça anlam yüklemiş ve son derece yoğun bir dil kullanmıştır. Fakat bu yoğunluğu dengelemek adına çok ağdalı ve şatafatlı bir dilden de kaçınmış hatta aksine mümkün olduğunca gündelik kelimelerden seçmiştir. Bazı noktalarda Grimm Kardeşlerin Pamuk Prenses masalının büyülü hâlinden çıkmak için bu dil bile yeterli gelmemiş olacak ki Mungan gündelik ve alışılagelmiş fakat bir masalda görülmesi pek de beklenmeyecek olan problemleri de öyküsüne dâhil etmiştir. Örneğin Pamuk Prenses'in yaşlılığını tarif eden bir bölümde **"Artık ayakları tutmaz olmuş, siyatikleri azmış, romatizmadan her yanı sızım sızım sızlıyordu." (Mungan 9)** gibi bir ifade kullanmıştır fakat bir masalda genelde bu kadar "doğal" ve "insansı" özelliklerin görüldüğü söylenemez. Bunlar aslında kendisinin okuyucuyu masalın o büyülü dünyasından çekip çıkarmak ve gerçeklerle yüzleştirmek adına eklediği kısımlardır.

Murathan Mungan bu kısa fakat anlamlı öyküsünde mükemmeliyetçilik uğrunda elindekileri kaybetme riskini ve yapılan planların asıl hedefleri geçmesinin yaratabileceği sıkıntılarını Pamuk Prenses karakteri üzerinden post modern bir dille okuyucuya başarılı bir biçimde aktarmıştır.

Kaynakça

Mungan, Murathan. Kırk Oda (Yedi Cücesi Olmayan Prenses). Metis Yayınları, 2017.

İzem TİRYAKİ 11/IB

Yüz Yıllık Uyuyan Güzel

Hepimiz biliriz çocuk masallarını. Türlü türlü prenseslerle, prenslerle, kötü cadılarla dolu masallar çocukluğumuzun bir parçasıdır. Bu masallarda kötüler hep yenilir, iyiler kazanır. Her masalın sonunda aşk kazanır ve prenses ile prens sonsuza kadar mutlu mesut yaşarlar. Ancak gerçek hayatlar masallar gibi değildir ve her şey mutlu sonla bitmeyebilir. "Yüzyıllık Uyuyan Güzel" eserinde de Uyuyan Güzel ve prensin hikâyesi okura normalinden çok daha farklı bir şekilde aktarılır. Murathan Mungan kaleme aldığı bu öyküsünde, çocuk masallarından biri olan "Uyuyan Güzel"i farklı bir olay örgüsü ve bakış açısıyla anlatılarak okuyucuya masalların daha gerçekçi bir içyüzü olduğunu göstermeyi amaçlar ve bu süreçte anlatım tekniklerine, metinler arasılık tekniğine, iç çatışmalara ve paragraf ile duygu geçişlerindeki değişimlere başvurur.

Zaman kavramının ve olayların düzensiz bir sırayla işlendiği öyküye anlatım tekniklerinden biri olan geriye dönüş tekniği ile başlanılmaktadır. Hikâyede ismi "Ayışığı" olan Uyuyan Güzel, öyküye yüzyıllık uykusundan uyanarak başlar. "Benim prensim sen misin? Neden bu kadar beklettin beni? dedi." (Mungan 111) Prensesin uyandığında ilk gördüğü kişi prens olmuştur ve prensesin uykusundan uyanması klasik masalda olduğu gibi işlenmiştir. Ancak Ayışığı'nın uyandığında ilk düşündüğü şey prens yerine Adem olmuştur. Hikâyenin ilk bölümü ilahi bakış açısı kullanılarak prensesin gözünden anlatılır ve prensesin uyurken ve uyandıktan sonraki düşünce akışı kaleme alınır. Prenses kendi durumunu daha iyi ifade edebilmek için kendisini Adem'le karşılaştırır ve birbirleri arasında benzerlik ve farklılıklar arar. "Peki yaradılışın sabahında Adem, ilk olarak neler düşünmüştü?... O her şeye yeniden başlıyordu; bense kaldığım yerden sürdürmek zorundaydım.

O, belleksizdi; bense bellek yorgunuyum." (Mungan 112) cümlesinde Prenses kendi içinde hissettiği uyumsuzluk ve aitsizlik duygularını Adem üzerinden anlatmaya çalışmıştır. Prensesin Adem'den en büyük farkı Adem'in hiçlikten başlamasıdır. Adem ilk başta yaşamaya hiçbir şey bilmeden başlar, bu nedenle de hiçbir şeye karşı bir özlem duygusu hissetmez. Ancak Prenses uykusundan uyandıktan sonra hayatına devam etmek zorundadır ve öykü gereği yerine getirmesi gereken sorumlukları ve özlemini duyduğu şeyler bulunmaktadır. "Ben seversem yüzyıl öncesinin sevgisiyle seveceğim; oysa SEVGİ'nin üzerinden yüzyıl geçmiş." (Mungan 113) cümlesinde Prenses gerçek sevgiye olan özlemini dile getirir. Öykünün bu kısmında Prenses ve Adem arasındaki benzerlik ve farklılıklar karşılaştırma anlatım tekniği kullanılarak anlatılmıştır. Bu sayede Prensesin karakteri ve düşünceleri okur tarafından daha net bir şekilde anlaşılabilmiştir. Adem ve Ayışığı arasındaki en önemli benzerlik ikisinin de uzun bir uykuya dalmaları ve bu uykudan uyandırılmalardır. Prenses ilk olarak yüzyıllık uykusuna hapsedilmiş, daha sonra da bu uykusundan "kovulmuştur". "Adem, elmayı ısırana dek bir çeşit uykudaydı."(Mungan 114) cümlesinde kullanılan elma sembolü aslında prensin prensesi uyandırmak için kullandığı öpücükle aynı değeri taşımaktadır. Adem elmadan bir ısırık aldığı andan itibaren uykusundan uyanır ve Cennet'ten kovulur. İki durumda da bir "kovulma" yaşanır ve uykudan uyanılınca iki tarafta da farklı şeylere karşı özlem başlar. Prenses sevgiye özlem duyarken, Adem'de bir doğurma özlemi, Havva'da ise bir arzu başlar. Antik Yunan tanrılarından biri olan Zeus'ta da aynı durum gözlenebilir. "Zeus da canı sıkıldıkça bacağından doğuruverir."(Mungan 120) Hem Zeus'ta hem de Adem'de görülen bu özlem bir kompleks olarak adlandırılabilir.

Hikâyenin bu kısmında kullanılan leitmotif "Uyku"dur. Hem Prensesin hem de Adem'in durumunda ideoloji ile uyku arasında bir bağ kurulur ve uyku süreci onlar için hayatın başlangıcından veya devamından önceki bir durumu belirtir. Uyku ikisinin de en önemli ortak noktasıdır. "İnsanlar uykuda iken düşünemez, kitap okuyamaz, akıl yürütemezler, yalnızca düş görürler." (Mungan 116) cümlesinde Adem'in Cennet yaşadığı, hiçbir şey bilmeme durumu anlatılır. "CENNET İNSANOĞLUNUN EN UZUN DÜŞÜDÜR."(Mungan 115) Cennet Adem için yaşadığı derin uyku ve hissizlik dönemini ifade eder. Bu durum İsa ve Meryem Ana'nın yaşadığı durum ile de bağdaştırılabilir. Adem ile Prenseste yaşanan uyku hâlinin İsa'da da yaşandığı görülebilir. Bunun nedeni Meryem Ana'nın yaşadığı "uykudan" sonra İsa'nın yeni bir dönem getirmesidir. Uykudan uyanış Adem'in "Yaradılıştan sonra", İsa'nın "Milattan sonra" ve Prensesin "Yüzyıllık uykudan sonra" durumları ile açıklanabilir. Hikâye boyunca bu tür dini ve mitsel açıdan önemli insanlara değinilmesi metinler arasılık olarak adlandırılabilir. Metinler arasılık tekniği kullanılarak hikâye arasında bağlantı kurabileceği başka metinlerle desteklenebilir. Uyuyan Güzel masalının Adem ile Havva, Zeus ve İsa ile Meryem Ana'ya değinilerek hikâyenin desteklenmesi anlatımı güçlendirmiştir ve okuru özellikle "uyku" leitmotifi üzerine düşünmeye itmiştir. Prensesin Adem ile arasında geçen karşılaştırma ise okurun, Prensesin iç dünyasında gerçekleşen hayal-gerçeklik çatışmasını daha iyi anlayabilmesine olanak sağlamıştır. Prensesin gerçek sevgiye olan özlemi, yüzyıllık uykusundan sonra yaşamak zorunda hissettiği sahte sevgiyle çatışmaktadır. "Aramızda kaç takvim uzaklığı duruyor. Bir öpücük, yalnızca bir öpücük bu uzaklığı kapatmaya yeter mi?" (Mungan 113) cümlesinde Prenses, Prens ile yaşayacağı aşkın sadece bir masal gereği gerçekleşeceğine inanmaktadır ve aralarındaki yüzyıllık farkın kolayca kapanamayacağını düşünmektedir.

Hikâyenin ikinci kısmında anlatım tekrar ilahi bakış açısı kullanılarak büyücü Quenn'in gözlerinden anlatılmaktadır. Quenn öyküdeki kötü karakter rolünü üstlenmektedir, ancak klasik "Uyuyan Güzel" masalından farklı olarak Quenn sığ bir karakter olarak okura sunulmaz. Öykülerde kötüler nedensizce kötü olarak anlatılırken, "Yüzyıllık Uyuyan Güzel" masalında kötü karakterin kendi içerisinde iç çatışmalar yaşar. Yazar karakterin iç çatışmasını ele alırken o karaktere bir derinlik kazandırır ve okura karakterin kişiliği farklı bakış açılarından gösterilmeye çalışılır. Hikâyede Quenn en güçlü büyücülerden biri olarak anlatılır ve Prensesin doğumuna yardımcı olan efsunu onun yaptığını iddia eder. Ancak Prenses doğduktan sonra kutlama için yapılan törene çağrılmaması Quenn'in intikam alma isteğini körükler. "BÜYÜCÜ İSE İNSANLARA ANCAK ONLAR MUTSUZKEN KATLANABİLİYORUMUŞ."(Mungan 118) cümlesinde Quenn'in yaşadığı duygusal geçiş anlatılmaktadır. Quenn güçlü bir büyücü olarak sevilmemeye alışkın olsa da, insanların ona hayranlık duymamaları ve onu yok saymaları karakterin kırılma noktalarından bir tanesi olarak görülebilir. "GERÇEKTEN KÖTÜ BİRİ DEĞİLDİ BELKİ; AMA KÖTÜLÜK YAPMADAN DURAMIYORDU."(Mungan 118) Quenn özünde kötü biri olmasa da, yaşadığı mutsuzluk, kıskançlık, çaresizlik ve öfke gibi duygular onun kendi içinde bir çatışma yaşamasına sebep olmaktadır. Kötü karakterin iç çatışmasına ve iç düşüncelerine değinilmesi bu karakteri çoğu çocuk masallarında "tip" olarak gösterilen kötü karakterlerden ayrı kılar ve okura masallardaki insanların gerçek dünyada sadece tek yönlü olamayacağı gösterilir.

Öykünün bir sonraki kısmı ilahi bakış açısı kullanılarak prensin gözünden anlatılmaktadır. Klasik masalda da yaşandığı gibi öyküde de Uyuyan Güzel yüzyıl boyunca uyur ve bu süreçte başka birçok prens, şövalye, kral Uyuyan Güzel'in büyüleyici hikâyesini duyarak onu kurtarmak için sıraya girerler. "Sonunda sarayın çevresinde sık dikenli büyük bir çit bitmeye başladı. Çevredeki ağaçlar o denli hızlı büyüyordu ki uzaktan bakanlar artık sarayı göremiyor, yalnızca kulelerin tepelerini, tepedeki alemleri görebiliyorlardı." (Mungan 122) Hikâyenin bu kısmında yazar özellikle betimleme anlatım tekniğine başvurarak okura hikâyenin geçtiği mekanı daha iyi bir şekilde yansıtmaya çalışmıştır. Hikâye mekânın ayrıntılı bir şekilde anlatılması anlatımı güçlendirmekte ve hikâyenin olay örgüsü için zemin hazırlamaktadır. "... uyuyan güzeli görebilmek için dikenli çitleri aşmaya çalışıyor, ormanın geçit vermezliğine dalanlar yollarda kalıyor..." (Mungan 122) cümlesinde ve öncesinde okura hayal ettirilen "dikenli çitlerle kaplı saray" portresi hikâyenin sürdürülebilmesi için gereklidir. Prens karakteri de "Uyuyan Güzel'in Sarayı" rivayetlerini duysa da yüzyıl dolana kadar bekler

ve prensesi uyandırmaya tam zamanında gider. Prens karakteri hikâyede okura toy, sevdalı bir karakter olarak gösterilir. "Masalın ve yüzyılın kendisine verdiği bir "görevi" seve seve üstlenmiş; zaten uyuyan güzel hakkında yüzyıllardır söylenegelenlerin etkisinde daha onu görmeden deliler gibi tutulmuş ona" (Mungan 123) Prens tıpkı klasik masalda anlatıldığı üzere prensese daha onunla tanışmadan bile aşık olur ve onu uyandırmayı, yaşayacakları aşkı kendine bir "görev" olarak görür. "Masalına kahraman olma zamanı gelmişti."(Mungan 123) cümlesinde Prens kendini gerçek duygular hisseden bir insandan çok bu görevi yapmaya itilmiş biri gibi davranmaktadır. Yazar bu cümleyi kullanarak gerçek hayata da bir gönderme yaparak aslında tüm insanların kendi masallarında birer kahraman olduklarını dile getirmeye çalışır. Herkes yaşamları boyunca bir hedef doğrultusunda ilerler ve gerektiğinde zorlu kararlar vermeleri gerekir. Gerçek hayat ile masalları ayıran ince bir çizgidir bu aslında. Masallardaki insanlar sadece tek düze karakterlerdir, ancak "Yüzyıllık Uyuyan Güzel" öyküsündeki karakterler insanların gerçek doğalarını yansıtır. Hikâyedeki karakterler masal kahramanlarından çok daha karmaşık kişiliklere sahiptirler ve sürekli kendi içlerinde çatışmalar yaşayarak hatalar yapıp bundan pişmanlık duyabilirler. Hiçbiri mükemmel değildir ve bu şekilde yazar hikâyenin iç dünyasını gerçek hayatla bağdaştırmayı hedefler.

Prens tüm hayatı boyunca hayalini kurduğu ana geldiğinde heyecanlıdır. "YÜREĞİ GÖĞSÜNDE KAFESTEKİ BİR KUŞ GİBİ ÇIRPINIYORDU."(Mungan 124) cümlesinde yazar prensin hissettiği duygu karmaşası ve duygu geçişlerinin üzerine basabilmek amacıyla farklı bir yazım tekniği kullanarak okurun tepkisini bu noktaya çeker. Anlatımı daha çarpıcı gösterebilmek için benzetme anlatım tekniğinden yararlanılır. Prens prensesi uyandırmaya hazırlanırken bir anda kararsızlık ile korkuya kapılır ve kendi içerisinde bir çatışmaya girer. "Uyandırdığında bu sevdanın, bu büyünün, bu tılsımın bozulacağını biliyordu çünkü; bir bakış, birkaç söz, bir dokunuş her şeyi bozacaktı." (Mungan 124) Prens prensese karşı hissettiği duyguların sadece bir masaldan, bir büyüden ibaret olduğunun farkına varır ve hissettiği bu duygu sadece sahte aşk veya hayranlık bile olsa büyünün sona ermesini istemez. Çünkü prens biliyor ki, prenses uyandığında masalın bütün heyecanı, büyüsü yok olup gidecek ve prens prensesi şimdi sevdiği kadar sevemeyecek. Ancak prens büyünün bozulup gidebileceğini onu uyandırmadan bilemez ve merak, beklenti gibi duygular içinde yanıp tutuşur. "Paylaşmaya, tartışmaya, özveriye, anlayışa, gereksinen iki kişilik bir ilişkiyi göğüsleyebilir, götürebilir miydi? Tüm bunları onu uyandırmadan bilemezdi."(Mungan 125) Prensin burada kendiyle yaşadığı duygusal çatışma, okurun öyküye olan merakını arttırarak hikâyenin sürükleyiciliği desteklenir. Prens iç çatışmasını sonlandırarak risk alır ve prensesi uyandırır. Yazar öyküde prensin duygusal geçişleri ve iç çatışmalarından bahsederek klasik masaldaki prens tiplemesinin monotonluğundan kurtulur ve okur prens karakterinin iç dünyasını daha iyi tanır.

Hikâyenin son kısmı kahraman bakış açısı kullanılarak prensesin gözünden anlatılır ve hikâyenin başlangıcında kullanılan geriye dönüş anlatım tekniğinin devamı bu bölümde sağlanır. "Bağışlayın beni Prensim, uyanır uyanmaz neler söylüyorum. Birden kendi lanetli ve büyülü uykumu, kadınlığın uykusuyla özdeşleştirdim..."(Mungan 126) Yazar bu kısımda dış monolog tekniğine başvurmaktadır. Dış Monolog tekniğinde karakter karşısındaki insana konuşma fırsatı vermeden, uzun ve kesintisiz şekilde, sesli olarak konuşur. Bu kısımda Prensesin uykusunda hissettiği, içinde biriktirdiği yalnızlık, özlem gibi duygular duygusal geçiş tekniği kullanılarak okura aktarılır ve okur Prensesin iç dünyasını en açık, filtresiz haliyle görme şansı bulur.

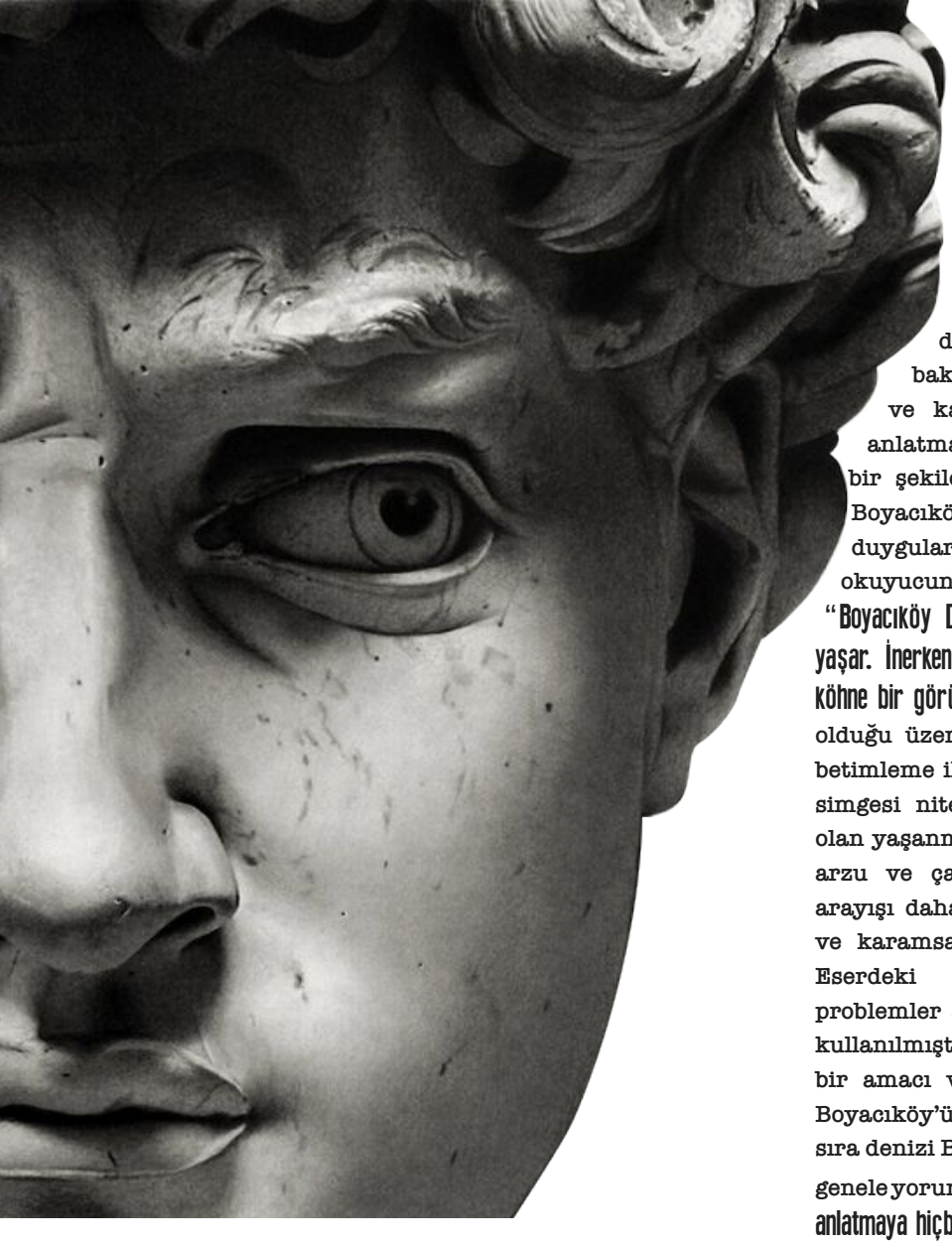
Prens ve Prenses evlendikten sonra bile Prenses ölene kadar konuşmayı sürdürür ve yazar klasik masaldan farklı olarak hikâyesini farklı, beklenmedik bir sonla bitirir. Öykü boyunca yazar paragraf geçişleri karmaşık bir şekilde ele alır. "Bir prensin öpücüğü uyanmasını beklerken kim bilir ne kadar zaman geçecek?" dedi periler."(Mungan 122) Hikâyenin bazı bölümlerinde olay örgüsü masalımsı bir anlatım şekli ile okuyucu aktarılmaktadır. Öyküleme anlatım tekniğinden yararlanıldığı bu kısa bölümler hikâye boyunca paragraf aralarına eklenmiş biçimde bulunmaktadırlar. Paragraf geçişlerinde hikâyenin farklı bakış açılarından anlatılmaya başlanması okurun kafasında karmaşaya yol açsa bile, bu durum hikâyeye ve hikâyenin karakterlerine derinlik katması sağlanmıştır.

Sonuç olarak Murathan Mungan'ın "Yüzyıllık Uyuyan Güzel" hikâyesi sahip olduğu derin karakter ve olay örgüsüyle okurun dikkatini çekmeyi başaran bir hikâye olmuştur. Hikâyenin bütününü oluşturan paragraf geçişlerinin alışılmışın dışında yazılması ve her paragrafın farklı karakterlerin bakış açılarından yazılması hikâyenin anlatımını güçlendirmiştir. Hikâye boyunca kullanılan geriye dönüş, benzetme, karşılaştırma, öyküleme, betimleme ve dış monolog gibi anlatım teknikleri okurun hikâyeye farklı açılardan bakmasına ve hikayeyi daha net anlamasına katkı sağlamıştır. Adem ile Havva, İsa ile Meryem Ana ve Zeus gibi farklı dinî ve mitsel insanlardan bahsedilerek metinler arasılık yapılması hikâyenin sürükleyicilik etkenini arttırmada rol oynamıştır. Yazarın hikâye kahramanlarının iç çatışmalarını ve duygusal geçişlerini ele alması, karakterlerin okur tarafından daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Yazar bu hikayesinde masalların bile gerçek hayatı yansıtan bir içyüzü olduğunu kaleme alarak her hayatın da aslında bir masal, her insanın da kendi masalının kahramanı olduğunu anlatmıştır.

Kaynakça

Mungan, Murathan. Kırk Oda, "Yüz Yıllık Uyuyan Güzel". Metis Yayınları, 2017.

Zeynep KOTAN 11/IB

BOYACIKÖY'DE BİR AŞK CİNAYETİ

İNCELEME YAZISI

"Ben deliririm sen gidersen. Öldürüm. Öldürürüm." (Mungan 19)

Boyacıköy'de Bir Aşk Cinayeti öyküsü, okuyucuya "aşk cinayeti" olarak adlandırılan ama genele yorumlandığında başka anlamlar çıkartabileceğimiz, içerisinde çatışmalar ve postmodern akımdan parçalar bulunduran bir öyküdür. Güçlü duyguların, büyük arzuların, masumiyetin, karanlığın durgunluğun, yaşanmamışlıkların ve sonsuzluğun gerekli sembol, imgeleme ve betimleme teknikleriyle okuyucuya sunulması, dolayısıyla Murathan Mungan'ın kaleminden bir distopyadır.

Öykü Boyacıköy Durağının tanrısal bakış açısı ve zaman dilimi belirtilmeksizin olay örgüsü başlar. Zamanın belirtilmemesi, öyküyü de aslında zamansız kılmıştır. Her kuşaktan bu öyküyü okuyan kişi, zamanının sosyal, kültürel, siyasi yapılarına göre bu öyküyü farklı yorumlayabilecektir ve bu da yine okurun kendinden ve toplumundan parçalar bulup, öyküyü daha da içselleştirmesine destek olacaktır. Tanrısal bakış açısı kullanımdaki amaç ise, mekânı ve karakterin hislerini daha etkili bir biçimde anlatmaktır. Ve öyküye derinlik kazandırır. Ayrıntılı bir şekilde betimlemelere yer verilerek anlatılan bu Boyacıköy Durağı, öyküde karamsarlık ve hüzün duyguları ile okuyucuya aktarılır bundan ötürü mekân okuyucunun kafasında rahat bir şekilde canlanabilir. "Boyacıköy Durağı, bir hüznün mekânıdır. Dört mevsim sonbaharı yaşar. İnerken solda bir telefon kulübesi durur. Boyası dökülmüştür, köhne bir görünüşü vardır." (Mungan 13) Alıntıda da görülmüş olduğu üzere telefon kulübesinin durumu ve görüntüsü betimleme ile desteklenmiştir ve sonbahar da hüznün bir simgesi niteliğinde kullanılmıştır. Öykünün ana teması olan yaşanmamışlıkların birikmesi sonucu oluşan şiddetli arzu ve çaresizlik duygusunu, özgürlük ve mutluluk arayışı daha etkili bir dille anlatmak amacıyla, hüzünlü ve karamsar duygular yazarın anlatımına yansımıştır. Eserdeki çaresizlik ve genele yorumlanabilecek problemler aktarılırken "deniz" sözcüğü laytmotif olarak kullanılmıştır. Yazarın bu kelimeyi özellikle seçmesinin bir amacı vardır. Murathan Mungan deniz sözcüğünü, Boyacıköy'ü betimlerken sıkça kullanmıştır. Bunun yanı sıra denizi Boyacıköy'ün bir özelliği olmaktan çıkartmış ve genele yorumlanabilecek bir unsur hâline getirmiştir. "Denizi anlatmaya hiçbir sözcük yetmiyordu artık. Deniz için tasarlanmış hiçbir sözcük, hiçbir benzetme, hiçbir imge insanları heyecanlandırmıyordu." (Mungan 15) Deniz laytmotifi öyküde büyük bir yer kaplar. Denizin bu kadar önemli olmasına genel bir kapsamda bakıldığında aslında, deniz yalnızca coğrafi bir unsurdan ibaret değildir. Denizin bu denli önemli olmasındaki amaç ve verilmek istenen mesaj denizin uçsuz bucaksız, dipsiz ve sonsuz özellikleriyle özgürlüğü ve mutluluğu sembolize etmektir. Mutluluktan yoksun olan genç adamın ve daha da genellemek gerekirse insanlığın, mutluluk arzusunun bir sembolü olarak öyküde yerini almıştır. Öte yandan sadece genç adamın değil; denizi ilk kez görmüş olup gözlerini denizden ayırmayan inzibat eri, bütün binaların ve ayrıntıların denize doğru konum almış olması da aslında, halkın mutluluğa olan arzusunu ve tutkusunu sembolize eder. Postmodern akımdan etkilenmiş olan yazar ve dolayısıyla Boyacıköy'de Bir Aşk Cinayeti öyküsü de bu doğrultuda Postmodern akımın getirilerinden olan çatışma unsurları (gerçek-düş, sevgi-nefret, iç-dış dünya gibi) öyküde yerini almıştır. Gerçek-düş çatışması, yazarın anlatımına da yansımıştır. Kısa cümleler kurup konudan konuya geçiş yapması, bazı durumları havada bırakarak okuyucunun yorumuna bırakır ve yorumlamak için hayal gücünü kullanan okuyucu hayal kurmalıdır. Böylece aslında açık ve net bir anlatımdan ziyade, daha havada kalmış ve düşsel öğeler bulunur. Bu da öykünün postmodern akımdan etkilenmiş olmasının bir getirisi niteliğindedir.

Öyküde oldukça fazla parantez içinde ifadelere yer verilmiştir. Yazarın amacı aslında okuyucunun işini bir nebze de olsa kolaylaştırmak olabilir. Çünkü vermek istenilen asıl mesajı az kelime ile parantez içinde belirtmiştir. "Tüller içinde bir Gelin, karalar içinde bir Damat. (Çelişkinin sosyal apaçıklığı)" (Mungan 16) Yazar burada parantez içindeki anlatımında, samimi bir dille okuyucuyla iletişime geçmiş ve bu geleneksel Gelin-Damat figürlerinin toplumdaki yerini eleştirmiş ve bunu da okuyucuya açık ve net bir şekilde yansıtmıştır. Benim fikrimce, yazar Murathan Mungan'ın öykülerinde kendini bu denli belli etmesi, açık bir şekilde eleştirilerini ve görüşlerini okuyucuya aktarması ve okuyucuyla iletişime geçmesi onu hem edebî kişiliği bakımından özgün, eserlerini de sürükleyici ve eşsiz kılmaktadır. Öyküyü karakter bakımından ele almak gerekirse, öyküde oldukça az karakter bulunur. Ama bu olayları hiçbir şekilde yüzeysel kılmaz. Karakterlerde bu ayrıntıya çok yer vermemesi, onları aslında anlatmak istediği genele yorumlanabilecek problemler bakımından bir araç olarak nitelendirir. Aynı zamanda karakterlerde ayrıntıya yer verilmemesi, okuyucuların kendinden bir parça bulması bakımından da anlatımı ve öykünün içeriğini zenginleştirir. Ana karakterlerden biri olan Gelin aslında sadece bir gelinden ziyade çok daha derin ve sembolik bir anlam taşır. "Gelin" de eserde bir laytmotif niteliğindedir. Gelin karakteri öyküde, sevmediği bir adamla evlenen ama ona sevgi gösterdiği ve zarar vermediği için saygı duyduğu bir adamla evlenir "Onu üzmeye hakkım yok. Duygularıyla oynamaya. Beni o da çok seviyor. Sen yokken o vardı. Beni hep sevdi. Bana ihtiyacı var. Başkasını sevdim diye, ben şimdi sevdim diye, onu bırakamam." (Mungan 19) Gelin aslında genç adamın bugüne dek yaşayamadığı hep içinde kalmış olan heveslerinin, arzularının ve mutluluğunun sembolüdür. Gelinin masumluğu ve netliği, diyaloglarda ve betimlemelerde açıkça belli edilmiştir. Ve genç adam gelini öldürerek aslında son umudunu, yüzleşemediği pişmanlıklarını ve belki de mutlu olmak için önüne gelen son şansının değerini zamanında bilemediği için, ve bir daha asla mutlu olamayacağını bildiği için öldürmüştür. "Güçlü ve akıllı olmak istemiyorum, artık mutlu olmak istiyorum." (Mungan 19) Bu alıntıyla desteklenmiş olmak üzere, Gelin genç adamın ve belki tüm toplumun bir mutluluğu, umudu olarak yorumlanabilir ve artık ona asla sahip olamayacağını bilen genç adam bu gerçeğe dayanamayacağı ve yüzleşemeyeceği için o gerçeği yok etmiştir, Gelini öldürmüştür. Gelin ve genç adam arasında geçen diyalog oldukça kısa ve öz cümlelerden oluşur.

"Artık seni bırakamam."

"Evleniyorum ben. Gitmek zorundayım." (Mungan 19)

Süslü anlatımdan kaçınılmıştır. Konuşma diliyle yazılmıştır ve kısa cümleler kullanılmıştır. Bu da yine okuyucuyu yormadan konunun içine almıştır. Verilmek istenen mesaj bu anlatım biçimiyle daha net ve rahat bir şekilde okuyucuya aktarılmıştır.

Öykünün kısa olması, öykünün derinliğinden hiçbir şey götürmemiştir çünkü verilmek istenen sosyal ve psikolojik mesajlar özenle seçilmiş kelimelerle okuyucuyu hem düşündürmüş hem de daha öznel bir anlam yaratıp yine okuyucunun perspektifine ve yorumlayabilme özgürlüğüne fırsat sunmuştur. "DENİZE İNEN SOKAKLARIN tarihinde bir yeri var mıdır? bilinmez." (Mungan 13) Yazar Murathan Mungan zaman zaman okuyucuya sorular yönelterek de okuyucuyla arasındaki iletişimi kuvvetlendirmiş ve öykünün içine dâhil etmeyi amaçlamıştır. Yani yazar okuru ile birebir bir ilişkiye girmeyi amaçlamıştır, bu teknik aynı zamanda okuyucunun öyküde kendinden parçalar bulma bağlamında da destekleyici olmuştur.

Murathan Mungan'nın Kırk Oda adlı eserinde bulunan bu Boyacıköy'de Bir Aşk Cinayeti öyküsü postmodern akımın etkisinde, tikelden tümele anlatım tekniği kullanılmış, bolca betimlemeye yer verilmiş bir öyküdür. Bunların yanı sıra, tanrısal bakış açısıyla süslü ve özenle seçilmiş kelimeler kullanılırken, diyaloglarda kısa ve öz cümlelere yer verilmiştir. Yazar Murathan Mungan'ın bunu yapmasındaki amaç, insanın iç dünyasındaki karmaşık yapısını yansıtıp, dış dünyaya gösterdiği net ve açık ifadeleri yansıtmak olabilir. "Deniz" ve "Gelin" sözcükleri laytmotif olarak kullanılmıştır. Bilinen anlamlarından ziyade, çok daha derin ve farklı anlamları ifade eden bu sözcükler, bize aslında ne kadar az kelimeyle, neler anlatabileceğimizi kanıtlar niteliktedir. Konu bakımından güzel olan bu eser, yazarın kalemi ve edebî kişiliği bakımından da oldukça eşsizdir. Eser bir aşk cinayeti aracılığı ile pişmanlığın ve arzuların insanın üzerindeki cinnet etkisini, halkın arasındaki yeri ve mutluluk arayışında kaybolmak konusunda okuyucuyu beslemiş ve bakış açıları kazanmasında yardımcı olmuştur.

Kaynakça

Mungan, Murathan. Kırk Oda, "Boyacıköy'de Bir Aşk Cinayeti. Metis Yayınları, 2017.

Ayşe ERGÜLER 11/IB

SAİT FAİK
DOSYASI

ACINASI EDEBİYAT

Türk öykücülüğünün devrimcisi, mucizesi, emsalsiz bir temsilcisi ve belki de Çehov'u sıfatlarına uygun gösterebiliriz Sait Faik'i. Ancak ne acıdır ki, çoğu Türk vatandaşı onu ismiyle tanır sadece. Bilmez hiç kimse ne bir anekdot, ne bir öykü, ne de hayatının hikâyesi... Türk edebiyatına ve topluma bu kadar şey katmış olmasına rağmen ne acıdır onu aslında hiç tanıyamamak, bilmemek. Ancak bu durum asla onun suçu değildir, tek suçu gözünü bizim toplumumuzda, bu coğrafyada açmasıdır. Kendisi edebiyatı yaşamayı da yaşatmayı bilen bir millete ait olsaydı, dünyaca ünlü bir yazar olarak tanırdık onu.

Edebiyatla tanışması lise yıllarında olmuştur Sait Faik'in. Bu dönemde öyküler, şiirler yazmaya başlamıştır. Yazdıkları beğenildikçe, gazetelere ve dergilere yollamaya başlamıştır eserlerini. Edebiyat fakültesi kazanmış olsa da babasının isteğiyle Lozan'a iktisat okumaya gitmiştir. Burada bunaldıktan sonra Fransızca öğrenme amacıyla, Fransa yoluna düşmüştür. Ancak burada da eğitimini yarıda bırakıp babasının isteğiyle İstanbul'a dönmüştür. Burada öğretmenlikle geçinmeye çalışsa da tutunamamıştır. Hiçbir meslek tatmin etmemektedir Sait Faik'i ve hayallerini.

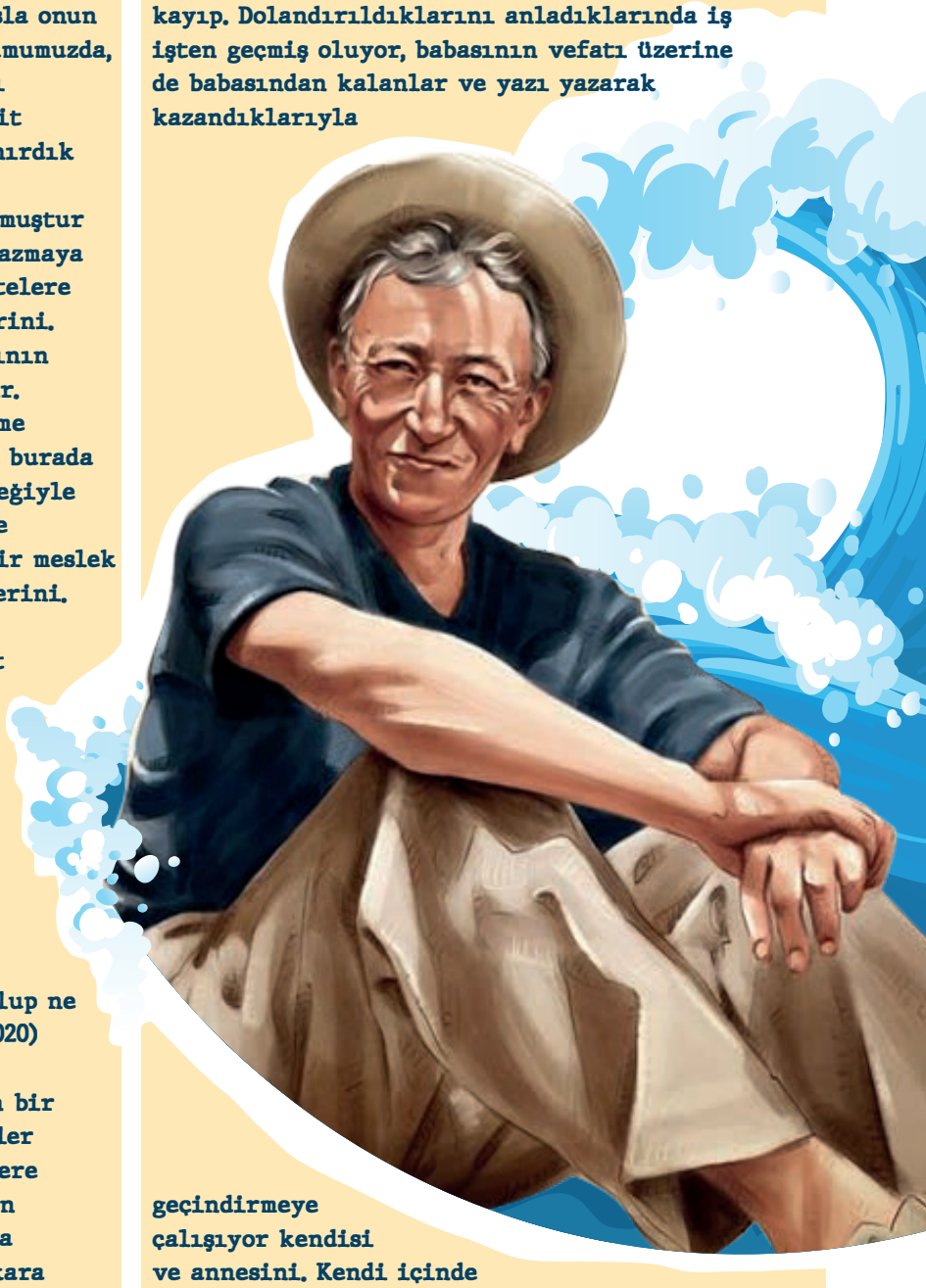
Bu yıllarının ardından devreye "Ben Ne Yapayım" öyküsü girer. Sait Faik'in ticaret işindeki yaşantısını anlatır bu öykü. Mesleklerden bunalan, anlam arayışında olan yazar son çare olarak görmüştür bu yaşantıyı. Çevresine her baktığında, sorgusuz sualsiz hayattan başka beklentileri yokmuşçasına ticaret yapan insanları görmektedir yazarımız. Gayesiz, hayalsiz yaşayan ama cebinden de parası eksik olmayanları gördükçe içi cız etmektedir. Kendisi de tecrübe etmek, ne olup ne bittiğine şahit olmak istemiştir. (Kozan 2020)

Öykü, harpten yeni çıkmış ve yaşam mücadelesi verilmesi hiç de kolay olmayan bir Türkiye döneminde geçmektedir. İlk cümleler ticaretten ve muallimlikten sonra gazetelere yazı yollayarak geçimini sağlamaya çalışan Sait Faik'in iç dünyasını bize anlatmasıyla başlar. Nasıl geçineceğini, ne yapacağını kara kara düşünmektedir karakterimiz. Kendisi de bilmektedir harpten yeni çıkmış olan bir ülkede geçinmenin hiç ama hiç de kolay olmadığını. Hikâyenin ana teması dolayısıyla yaşam mücadelesidir. Derdini okura iç diyaloglarla, bilinç akışlarıyla aktarmaya çalışmaktadır. Üç sene önce babasının sermayesiyle bir ortakla girilen ticaret işini anlatmaya başlıyor bize. Fasulye, yumurta, patates satın alıp toptancılık yaptıklarını anlatıyor. Kendisi yazıhanede oturup pek iş yapmıyor, babasının ve ortağı işleri hallediyordu. Bir gün ardiyeden geçerken ayağının fasulye çuvalına takılmasıyla çuvaldan çıkan sesten şüpheleniyor. Çuvalların fasulye değil ceviz olduğunu anlıyor ve aşağı inip ortağı sorguluyor:

"Yahu Ali Bey dedim, yukarıda ceviz de mi var?"

"Ha.." dedi, ardiye için birisi koydu. Birkaç çuval…" (Abasıyanık 27)

Aldığı cevap üzerine gidip babasına döküyor durumu, yarın gidip bir bakıyorlar ki dükkân kilitli. Bir şekilde anahtarı bulup giriyorlar, bakıyorlar ki tüm çuvallar ceviz dolu ve adam kayıp. Dolandırıldıklarını anladıklarında iş işten geçmiş oluyor, babasının vefatı üzerine de babasından kalanlar ve yazı yazarak kazandıklarıyla

geçindirmeye çalışıyor kendisi ve annesini. Kendi içinde çatışmaya giriyor karakterimiz,

hayalinin ve yetenekli olduğu işlerin peşinden gitmek ile cebini doldurmak arasında bir seçime zorluyor hayat şartları onu. Her ne kadar kazık yemiş olsa da aklından çıkmıyor hiç ticaret işi, özellikle de bir arkadaşının halini gördükten sonra:

"Eskiden memur olan bir arkadaşım var. Geçenlerde rastladım. Şık, tertemiz elbiseler, bilmem nereden alınmış on dört buçuk liralık bir kravat, altmış beş liralık bir pabuç!

-Yahu, bu ne hal? dedim.

-Memuriyetten ayrıldım, ticaret yapıyorum.

Arkadaş daha saflığını, iyi yürekliliğini muhafaza ediyor. Sırlarını yarı yarıya ifşa etti:

-Ne yapayım, dedi, ne yapayım? Allah aşkına, söyle, öleyim mi? Altı yüz lira buldum, bugün yedi bin liram var." (Abasıyanık 28)

Yazar daha da gömülür iç dünyasına, çatışmalar tüketmeye başlamıştır kendisini. Hayal kurmaktan, yaşamdan tat almaktan uzak insanların bu kadar parayla gezmesini kaldıramamaktadır. Yazarak, hayallerini kovalayarak geçinemeyeceği dank etmiştir artık. Öykünün başından sonuna yaşadığı değişimi görürüz kendisinde: "Yalnız yazımla geçinmek kararını kafamdan kimse sökemez." Cümlesi ile başlayan öykü bakın şimdi nasıl bitecektir. Dayanamaz, döker içini okura:

"Söyleyin ben ne yapayım? Yazı yazmak, böylece şu harbi atlatıp iyi bir kütüphane açmayı düşünüyor, yalnız kendilerine, zevklerine güvendiğim insanlar vasıtasıyla kitaplar çıkarmak, tabilik etmek istiyordum. Hiçbir kötü kitap basmamak şartıyla hayatımı kazanmayı tasarlamıştım. Olmayacak. Böyle giderse, babadan miras birkaç parçayı da tüketeceğim. Ne yapayım? Bulgur mu alayım, dersiniz? Bizans'tan kalma o İstanbul Balıkpazarı'nın yukarısındaki kocaman yapılardan birisine tepeleme doldurayım, içine de bir Kürt bekçi mi dikeyim? Ha, ne dersiniz?" (Abasıyanık 28)

Metin hakkında en çok ilgimi çeken şey, bir olay hikâyesi göreceğimi düşünürken aslında bir durum hikâyesinin içinde olduğumu fark etmemdi. Evet, geçmişteki bir olayı bize aktarması metnin olay hikâyesi olduğu yanılgısı içine düşürebilecek bir durumdur. Ancak metinin amacı ve merkeze koyduğu şey o yaşanan olay değildir. Asıl gaye, yazarın içinde bulunduğu durumu ve psikolojiyi okura aktarma çabasıdır. Yazar bunu bilinç akışı, iç diyaloglar kullanarak başarılı bir biçimde gerçekleştirmiştir. Sade bir üslup kullanarak, halka anlatmaya çalıştığı için bunu tercih etmiştir.

Harp zamanında, ülkenin bitik olduğu dönemlerde yazılmış olan bu eser çok fazla şeyi uyandırabilir aklımızda. Ancak en acısı da bu değil midir? Olması gereken, Sait Faik'i anlayamamaktır. Halkın çoğunluğu Orhan Veli'leri, Sait Faik'leri anlamadığı zaman işler yoluna oturmuş olacaktır. Bizler, bu insanların yaşadığı sefaleti anlamlandıramadığımız vakit doğru yolda olduğumuzu fark ederiz. Neredeyse yüzyıl geçmiş olmasına rağmen, hiçbir şey değişmediğine edebiyat sayesinde şahit olmak ne kadar kederli bir durum. Bir tane yerli heykeltıraş sayabilir miyiz, ya da eserini? Peki bildiğimiz edebiyatçılarımıza bakalım, devlet tarafından desteklenip edebiyat dışında başka bir şeye maruz kalmadan yaşamını geçirebilen kaç tanesini yazabileceğinizi istesem, önünüzdeki kâğıdın bomboş kalacağından adım gibi eminim. Ancak sefalet içinde ölen, acılar denizini okura dalga dalga yollayan yazarları yazmanızı istesem, ilkokuldaki çalışkan çocukların söylediği gibi "Bu kâğıt bitti, ikincisini alabilir miyim?" sözünü işiteceğimden de eminim. Sanat bizim ülkemizde bir hobi veyahut boş iştir. Halkın gözünde acınası bir durumdadır. Halbuki ruhun besini olan sanat yokken, karnınız doysa ne işe yarar? Tok karınla ölmektense, tok ruhla ölmek yeğlenmelidir.

Her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının kulaklarında çınlaması gereken, Ata'nın harikulade sözünü yazmadan edemeyeceğim:

"Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur."

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. "Ben Ne Yapayım?" Abasıyanık, Sait Faik. Seçme Hikayeler. İstanbul: Kültür Yayınları, 2005. 27. Kitap.

Kozan, Seray. Öykünün Usta İsmi: Sait Faik Abasıyanık. 11 Mayıs 2020. Web. 22 Kasım 2020.

Berke Alp SİSO 11 Fen/A

DÜLGER BALIĞININ ÖLÜMÜ SAİT FAİK'İN ÖLÜMÜ?

> *Ah, kimselerin vakti yok*
> *Durup ince şeyleri anlamaya*
>
> **Gülten AKIN**

Sait Faik'in detaycı durum öyküleri okurlara Gülten Akın'ın "İlkyaz" dizelerini hatırlatacaktır. Aslında Sait Faik de hayatının büyük bir kısmını durup da ince şeyleri anlamaya çalışarak geçirdiği için bu denli okurları etkileyen öyküler kaleme aldı.

"Yazmasam deli olacaktım." derdi, yazılarının bir iç çatışmadan kaynaklandığını, bunun zaruri olduğunu söylerdi. Cahit Sıtkı korkmasaydı, Nazım sevmeseydi, Orhan Veli diretmeseydi ne kadar eksik kalacaksa satırları; Sait Faik de bu kadar sevmeseydi yaşamı, cıvıl cıvıl bir ada öykücüsünden mahrum kalacaktı edebiyatımız.

Sait Faik'in "Seçme Hikâyeler"ini baştan sona sırayla okuduğunuzda genelde dikkatinizi "Son Kuşlar"ın hüznü ve sonlara doğru kültleşmiş cümlelerinden sonra daha da kederli bir hikaye çeker: "Dülger Balığının Ölümü". Bu öykünün en sonda yer alışı tesadüf değildir. Her okur bilmez ki, Sait Faik de sayılı zamanının kaldığını öğrendikten sonra yazmıştır bu öyküyü ve tutulduktan sonra yavaşça ölüme terk edilen dülger balığının hislerinin çoğunu paylaşır.

Bir dönem okullarda klasikleşmiş öyküleri okutulan, "Türk edebiyatında durum öykücülüğünün temsilcisi" olduğu söylenen, belki kitapları küçükken eline ilk tutuşturulan, belki biraz geç tanışılan, ama edebiyat görmüş herkesin hayatına az çok dokunan bir yazardır Sait Faik. Adapazarı doğumludur fakat adalarla o kadar çok özdeşleşmiştir ki onun Burgazada'da doğmuş birinden daha fazla Burgazadalı olduğu açıktır. Edebiyat mezunudur, ayrıca hayatı boyunca da edebiyattan pek uzak kalamamıştır fakat ustalık eserlerini 1938 yılında bir köşk satın aldığı Burgazada'da yazmıştır. Zaman zaman gidip gelmek durumunda kalsa bile o günden beri ada, onun hem evi hem de ilham kaynağı olmuştur. Her ne kadar yaşama sevinciyle dolup taşsa da dertli adamdır Sait Faik, içinden taşan hümanizmi ona fazla gelmiştir, dertli insanların derdini kendine dert edinip içkiye vermiştir kendini. 1945'te hastalanıp doktorlar ona içkiyi bırakmasını söylediğinde temelli adasına yerleşmiştir. Hastalığı baş gösterdiği zamanlarda ise eserlerindeki heyecan yerini karamsarlığa bırakırken epey yalnızlaşmıştır. "Dülger Balığının Ölümü" de tam olarak bu yalnızlığın, karamsarlığın ve mutsuzluğun öyküsüdür. Öldüğü yıl yazılmıştır, hem de ölüme ne kadar yakın olduğunu bilirken.

Bir çatışmayla başlar bu öykü: güzel ve çirkin. Sait Faik giriş yaparken denizdeki diğer balıkların aksine dülger balığının teninin ne kadar çirkin bir renkte olduğunu üstüne basa basa söyler. Evet, belki bütün balıklar öldürüldükten sonra pullarının güzelliklerini kaybederler ama dülger balığı hep çirkindir, üstelik pulları bile yoktur. Daha sonra dülger balığı hakkında bilinen bir efsane anlatılır. Bu efsaneye göre dülger balıkları antik çağda denizlerde yaşayan ve korku salan, insan yiyen, tekneleri parçalayan canavarlardır. Hz. İsa da çıplak elleriyle bir dülger balığını denizden çıkarmış, tutmuş ve kulağına bilinmeyen bir şeyler fısıldamıştır. O gün bugündür de dülger balığının canavarlığından sadece çirkin görüntüsü kalmıştır. Hikâyenin ortasında ve sonlarına doğru ise bu korkunç görünümlü fakat uysal ruhlu balığın görüntüsü de ölümü de uzun uzun betimlenir, bu da hikâyeyi Sait Faik'ten duymaya çok alıştığımız mükemmel bir durum öyküsü yapar. Aşağı yukarı yazınsal yapısı böyle tanımlanabilecek bu hikâyede olay örgüsü yoktur çünkü dinamik bir olay yoktur. "Ölüm" teması etrafında çok dolaştığı bellidir fakat ölen bir balıktan çok daha fazlası vardır. Belirli bir zaman ve mekân yoktur, bu öykünün zamanı yavaş gelen bir ecelken mekânınınsa bir balıkçı teknesinin güvertesi olduğu sadece tahmin edilebilir. Bu yüzden öykünün iç ve dış zaman ilişkisi biraz daha soyut bir temele oturtulmuştur: Yazar öleceğini öğrenir ve bir balığın ölümünü anlatır.

Kim vardır peki bu öyküde? Mehmet Kaplan'a göre, aslında dülger balığı bir imgedir ve yazar kurduğu öykünün ana ve tek karakteridir. "Dülger Balığının Ölümü' hikâyesinde konu dülger balığıdır ama dikkat, ilgi, sevgi ve acıma duygularıyla ona yazarın kendisi de karışır. Buna göre denilebilir ki, hikâyenin kahramanlarından biri de Sait Faik'tir. Yazar, dülger balığına bakarken, adeta onda, kendisine benzer, çevresi tarafından anlaşılmayan, sevilmeyen, hakir görülen insanların sembolünü bulur." (Kaplan 196) Bir diğer fikir ise dülger balığının toplumda hor görülen, çirkin, kirli işçi sınıfını temsil ettiğidir. Dülger balıklarının sırtında gerçekten fiziksel olarak çeşitli aletlere benzeyen çıkıntı benzeri dikenler bulunmaktadır, bu da bu balıkları suya sabuna dokunmamasına rağmen hiç sevilmeyen işçilerin mükemmel bir simgesi hâline getirecektir. Ayrıca hikâyenin başındaki "Mümkünü olsaydı da balolara canlı balık sırtlarının yanardöner renkleriyle gidebilselerdi bayanlar; balıkçılar milyon, balıklar şanüşeref kazanırlardı." (Abasıyanık 119) cümlesi de güzel-çirkin çatışmasına ek olarak bir de sosyete sınıfı ve işçi sınıfı çatışmasını hatırlatır. Bu farklı fikirler belki dülger balığının çirkin fakat sakin mizaçlı insan sınıfının gösterimi olduğu, dülger balığının ölümünün ise Sait Faik'in ölümü olduğu düşüncesinde birleşebilir. Evet; Sait Faik tembel, avare ve bohem bir hayat geçirmiş olabilir fakat ilerleyen siroz hastalığı onu bir bunalıma sokmuştur ve ölme isteğinden de gayet uzaktır. Bu yüzden dülger balığının uzun süren, kara hayatına alışır gibi olduğu fakat alışamadığı, yerini yadırgadığı bu sessiz, boynu bükük ölümü de bize çok şey düşündürmektedir. Sait Faik bu hikâyeyi "Onu suyumuza alıştırdığımız gün rahat edeceğiz. Elimize görünüşü dehşetli, korkunç, çirkin ama aslında küser huylu, pek sakin, pek korkak, pek hassas, iyi yürekli, tatlı ve korkak bakışlı bir yaratık geçirdiğimiz için böbürlenerek onu üzmek için elimizden geleni yapacağız. (...) Bir kere suyumuza alışmayagörsün. Onu canavar haline getirmek için hiçbir fırsatı kaçırmayacağız." (Abasıyanık 123) satırlarıyla bitirir. Bu da dünyada hem dülger balığının sembolü olduğu kırık insan sınıfının hem de genel anlamda hayvanlar âleminin zalim insanoğlunun elinden neler çektiğinin sitemidir.

Dülger balığı belki Sait Faik değildir fakat dülger balığının ölümü Sait Faik'in ölümüdür. Sait Faik ağır hasta olduktan sonra aynı sudan çıkmış balıklar gibi normal habitatından ayrılmış ve sadece ölümü bekler olmuştur. Fakat sıradan bir balık gibi kuyruğunu yere vura vura çırpınmaz güvertesinde, huzurlu gözükür belki ama çok boyun eğmiştir sonuna. Mutsuzdur, sitem eder ve geçip giden hayatına iç çekerek bakar. Sait Faik'in diğer öykücüler gibi yanardönerli sanat söyleyişleri olmamıştır, pulları o kadar parlak değildir, hatta samimidir söyleyişi, yer yer de çirkindir. Fakat ölürken yavaş yavaş onlar da onunla birlikte söner. Dülger balığının ölümü Sait Faik'in ölümüdür çünkü bir öykücü son öyküsünü yazdığında ölür.

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. Seçme Hikâyeler, "Dülger Balığının Ölümü". İş Bankası Yayınları, 2012.

Kaplan, Mehmet. Hikâye Tahlilleri. Dergâh Yayınları, 1997.

"Sait Faik Abasıyanık Müzesi Web Sitesi – Hayatı". Saitfaikmuzesi.Org, 2020, http://saitfaikmuzesi.org/hayati/. Accessed 22 Nov 2020.

Sönmez, Sevengül. A'dan Z'ye Sait Faik. YKY Yayınları, 2007.

Vita Selin KESKİN 11 Fen/A

Stelyanos Hrisopulos Gemisi

HAYAL VE HAKİKAT İKİLEMİ HAYAT

(Sait Faik ABASIYANIK)

1. HAYATI

"Sait Faik, 18 Kasım 1906 tarihinde, dedesi Seyyid'in Adapazarı Semerciler Mahallesi'nde bulunan evinde dünyaya geldi. Babası kereste ve ceviz kütüğü ticareti ile uğraşan Mehmet Faik, annesi ise kentin ileri gelenlerinden Hacı Rıza Efendi'nin kızı Makbule Hanım'dır. Türk hikâyeciliğinin önde gelen yazarlarından olan Abasıyanık, çağdaş hikâyeciliğe yaptığı katkılarla Türk edebiyatında bir dönüm noktası sayılır." (Evrensel tarih yok)

1.1. KİŞİLİĞİ

"Yazar, hayatı boyunca çevresine uyum sağlayamamıştı ve bu uyuşmazlık onun her şeyden şikâyet etmesine sebep oluyordu. Hikâyelerindeki karakterlerde olumsuz yön aramaması ve onları iyi yanları ile göstermesinin sebebinin, yazarın ideale ulaşma arzusu olduğu söylenir. Annesinin ilgisi ve babasının aşırı ilgisizliğinin oluşturduğu iç çatışmalar ile yazarın "çekingen, kendisini çevresinden ve kendisinden gizleyen, anlamak ve anlaşılmak istemeyen" bir kişiliğe sahip olmasını sağlamıştır." (Evrensel tarih yok)

1.2. ÖYKÜCÜLÜĞÜ

"Abasıyanık'ın öykücülüğü üç dönemde incelenebilir: 1936 - 1940 tarihleri arasındaki ilk dönem hikâyeleri, 1948'de Lüzumsuz Adam kitabıyla başlayıp 1952'de yayınladığı Son Kuşlar'a kadar devam eden ikinci dönem hikâyeleri ve bu tarihten vefatına kadar süren, Alemdağ'da Var Bir Yılan kitabındaki öykülerle örneklenebilecek son dönemi." (Evrensel tarih yok)

1.3. ÜSLUBU

"Modern Türk hikâyeciliğinin öncülerinden olan Sait Faik, getirdiği yeniliklerle "kökü kendisinde olan" bir yazar olarak kabul edilir. Klasik öykü tekniğini yıkarak doğayı ve insanları basit, samimi, hem iyi hem kötü taraflarıyla oldukları gibi fakat şiirsel ve usta bir dille anlattı. Bunu yaparken diğer çoğu Cumhuriyet sonrası sanatçısı gibi Batı'daki gelişmelere bağlı kalmadı, hiçbir edebi anlayışın etkisinde hareket etmedi." (Evrensel tarih yok)

2. STELYANOS HRISOPULOS GEMİSİ GENEL HATLARIYLA OLAY ÖRGÜSÜ

"Burgaz adasında fakir, yaşlı bir Rum balıkçısının torunu olan Trifon bir metre uzunluğunda, beyaza boyalı yelkenli gemi yapmıştır. Burgaz adasında yaşayan diğer çocuklar Trifon'un yaptığı bu gemiye hayranlıkla ve kıskançlıkla bakmaktadır. Trifon bu gemiye büyükbabasının adı olan Stelyanos Hrisopulos Gemisi adını vermiştir. Trifon bir gün bu gemisini denize indirmeye karar verir. Burgaz adanın diğer kıskanç çocukları ise pusuya yatmışlar hatta Trifon gemiyi denize indirdiğinde batıracak şekilde bir de tuzak hazırlamışlardır. Trifon gemiyi denize indirir. Gemi hafif yana yatmış bir şekilde pupa yelken giderken, soba borusundan yapılmış bir top, çamların içinden patlar. Atılan bu taş geminin yanına isabet eder. Arkasından gemiye doğru bir taş yağmuru başlar ve bu güzelim gemi bu çocuklar tarafından batırılır." (Maral 2019)

2.1. KONU

Trifon ve dedesinin imgesel hayal ve hakikatleri

2.2. KİŞİLER

Öykü; İstanbul'daki adalardan birinde yaşayan dede-torun balıkçı bir ailenin trajik yaşamına odaklanmıştır. Şehir hayatından uzakta ücra bir kıyı köyünde yaşayan bu aile, geçimini balıkçılıkla sürdürmektedir. Yoksul bir denizcinin torunu olan Trifon, küçük yaşlarda anne babasını kaybetmiş, balıkçı dedesi ile beraber yaşamaktadır. Sıradan bir hayat yaşamasına rağmen düşleri ve yaptığı usta işi oyuncak gemilerle sıra dışı bir çocuktur. Ailesini yitiren bu çocuğun tek destekçisi dedesi Stelyanos Hrisopulos'tur.

2.3. MEKAN

Öykü, Burgaz adasında ücra bir kıyı köyünde geçer. "Toprağın üstünde koşan, onun üstünde beş on para kazanmak kaygısıyla dönüp dolaşan insanlar ne tuhaf mahlûklardı. Ve denize bir dakika durup bakmaya vakitleri olmadığını söyleyen bu insanlar ne zevksiz mahlûklardı." (Abasıyanık 2005)

2.4. ZAMAN

Olaylar, kışa geçiş döneminde ele alınır. Olay örgüsü kronolojik olarak ilerler. "Kış, Ada'nın sahillerine lodoslarla beraber gelirdi. Kalpazanlar Kayası'nın üstünden lodos aştığı zaman, adanın poyraz tarafındaki evlerinde sessiz bir hayat başlardı. Göçler gitmiş olurdu." (Abasıyanık 2005)

2.5. ANA TEMA - YAN TEMA

Öykü, dede-torun arasındaki sıcak ilişkiye odaklanır. Hikâye, ana tema olarak Trifon'un gözünden bir çocukluk ütopyasına odaklanırken, yan temalar olarak hayatın zorlu gerçekleri, yoksulluk, öteki olma ve kıskançlık temleri de öykü boyunca sürekli vurgulanır. Öyküde bir anahtar öğe olarak kullanılan gemi ve deniz imgesi aslında Trifon'un dedesi ile birlikte bulundukları yoksul hayattan kurtuluşun simgesidir.

2.6. ÖYKÜDEKİ TEMEL ÇATIŞMA

Öykü, hayal ve hakikat çatışması üzerine oturtulur. Trifon'un yaptığı gemiler ve deniz imgesi çocuğun hayal dünyasını genişletirken, yaşadığı ücra kıyı köyü, dedesiyle yaşadıkları yoksulluk ve köy çocuklarının kıskançlığı da hakikatin kötü yüzüdür.

3. SONUÇ

Hayatımızda yaşadığımız olayları iyi-kötü olarak değerlendiririz. Gelecekte yaşayacaklarımız için iyi ve güzel hayaller kurarak geçmişte yaşadığız kötü olarak nitelendirdiğimiz olaylardan kaçmak, nitelikli değerlendirilmeyen zamanı içimizde yaşadığımız suçluluk duygusuyla örter ve üzerine düşünmeyiz. Sorumluluklarımızdan kaçar, kendimizle yüzleşmek yerine kafamızı gelecekte vadettiğimiz büyük hayallerle doldururuz. "Stelyanos Hrisopulos Gemisi" öyküsünde; Trifon'un dedesi Stelyanos, gelecekte olmasını istediği şeyleri öyküde dile getirir. "Bir bol balık olsaydı, yarın da biraz gaz yağı, bir parça şeker, Trifon'a bir pantolon, bir yün yelek, kendisine bir kasket alabilseydi. Evin içini biraz düzeltse, Trifon'a bir küçük hediyecik getirseydi. Bir denizci kitabı satın alsaydı." (Abasıyanık 2005) Ancak öykünün sonuna kadar bu isteklerinin hiçbiri gerçekleşmez. Dileklerimizin gerçekleşmediği zaman diliminden çıktıktan, duyulan üzüntü ve karamsarlıktan belirli bir süre geçtikten sonra aynı kısırdöngü bir kez daha yaşanır insan hayatında. Öykü, bunu imgelerken vermek istediği mesajları okurdan anlamasını bekler. Karamsarlıkla geçen bu dönemi insanlar olarak hakikat olarak algılarız. Yaşadığımız olayların çatışmasını bu şekilde yorumlar ve hayatımıza devam ederiz.

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. «Stelyanos Hrisopulos Gemisi.» Seçme Hikayeler içinde, 1. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2005.

evrensel. SAİT FAİK ABASIYANIK KİMDİR? tarih yok. https://www.evrensel.net/haber/404432/sait-faik-abasiyanik-kimdir-eserleri-neler.

Maral, Aslı. Edebiyat ve Sanat Akademisi. 3 Ekim 2019. https://edebiyatvesanatakademisi.com/kitap-ozetleri-ve-elestirileri/stelyanos-hrisopulos-gemisi-hakkinda-ozet-tam-metni-sait-faik/65883.

Ece ARPACI 11/B

İLKEL İHTİYAÇ: *Hikâye*

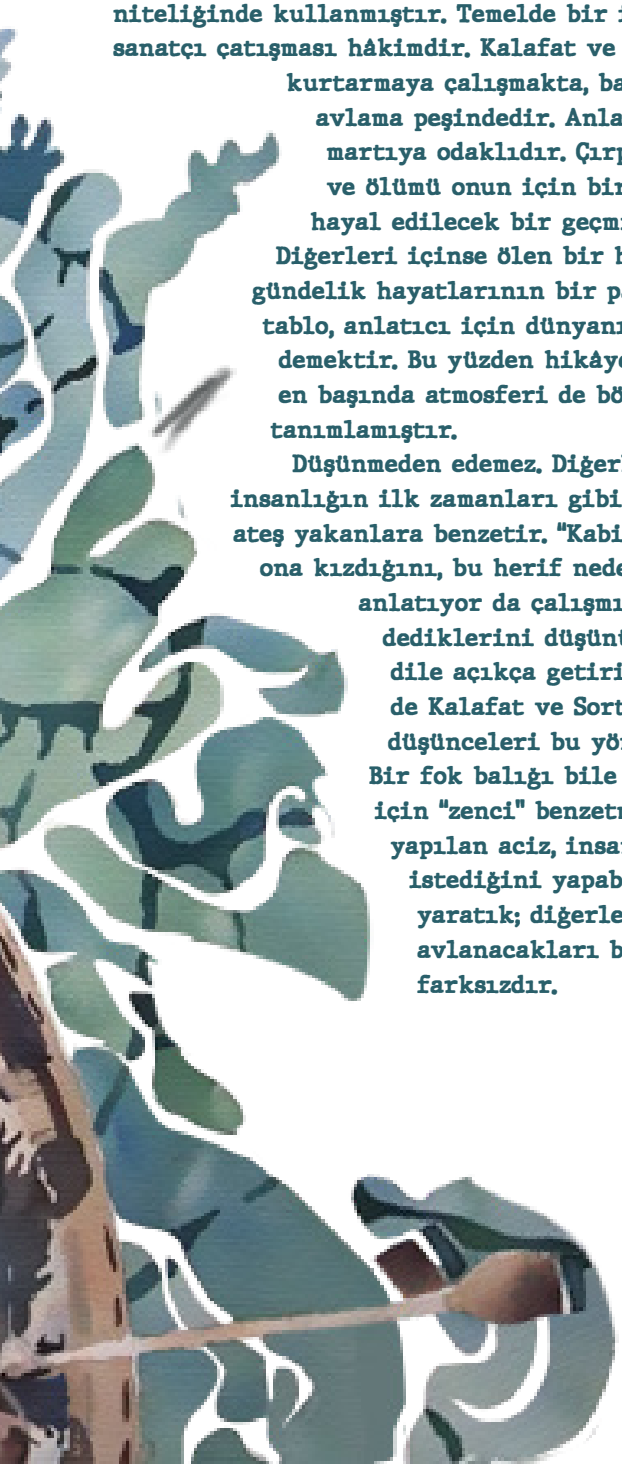
"Sivriada Geceleri" Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar kitabında yer alan öykülerinden birisidir. İlk basımı 1952 yılında gerçekleşen öyküde; bir balıkçı, çırağı ve anlatıcımızın Sivriada'ya yaptıkları yolculuk anlatılmaktadır. Bu öykünün devamı niteliğinde "Sivriada Sabahı" isimli bir öykü de mevcuttur.

Modern Türk hikâyeciliğinin öncülerinden Sait Faik Abasıyanık, ilk öyküsünü 1929 yılında yayımlamıştır. Türk öykücülüğünün farklı yazarlar tarafından bambaşka işlendiği bir dönemde, öykülerinde gözlemci bir rol üstlenmiş; sonralarında öyküyü olaydan ayırmaya karar vermiştir. Durumu ve gerçekliği kendi süzgecinden geçirerek sunmuştur. Duygu kavramının odağı olan "ben", öykülerinin temeline oturtulmuştur. Yapıtları zamanla şiirsellik dolmuş, "Son Kuşlar" kitabında ise bir düş kırıklığı sezilmiştir. "Sivriada Geceleri" yazarın edebi kişiliğini gözlemlemek açısından uygun bir öyküdür.

"Sivriada Geceleri" adından da anlaşılacağı üzere Sivriada'da geçmektedir. Fırtınalı bir havadan sonra açan gökkuşağı ve gün batımının atmosferinde bir hikâye anlatılmıştır. İçinde bulundukları gün, dünyanın kuruluşuna benzetilmiştir. Öyküde "yola çıktığımız zaman", "akşamları" gibi zaman anlamı taşıyan çeşitli sözcük gruplarını içermektedir. Akşamüstünden geceye uzanan bir hikâyede üç karakter vardır. Bunlardan biri olan Kalafat; balık yemi hazırlamak, kuşların yumurtalarını toplamak gibi bir sonraki güne canlı çıkma umudu taşıyan endişelere sahiptir. Sözü en çok geçendir. Anlatıcının sanatsal hüzün veya heyecanlarını anlayamaz. Bir başka karakter de Sorti'dir. Kalafat ile benzer özellikler gösteren Sorti kayığın çırağı gibidir. Kalafat'a yardımcıdır. Anlatıcının ismi bilinmemektedir, olaylar onun gözünden işlendiği için, Anlatıcının içindeki şaire ve duygusallığa okuyucu daha çok hakimdir. Diğerleri tarafından anlaşılamaz, işçi olarak da kullanılmaz.

Öykünün olay örgüsü çok karmaşık değildir çünkü "Sivriada Geceleri" bir durum öyküsüdür. Kalafat, Sorti ve anlatıcının bir nisan akşamı yola çıkması, kayıkla mağaraya ve Sivriada'ya ulaşmaları, bir fok balığı görmeleri, adaya çıktıklarında anlatıcının ölümle pençeleşen bir martı görmesi, martının ölmesi, anlatıcının hikâye anlatması ve uyumaları şeklinde bir olay örgüsü çıkartılabilir. Olaylardan daha önemli olansa anlatıcının düşünceleri ve olaylara karşı tepkileridir. Abasıyanık, öyküdeki her küçük detayı anlatıcının düşüncelerine destek niteliğinde kullanmıştır. Temelde bir işçi-sanatçı çatışması hâkimdir. Kalafat ve Sorti günü kurtarmaya çalışmakta, balık avlama peşindedir. Anlatıcı ise martıya odaklıdır. Çırpınışları ve ölümü onun için bir hüzün, hayal edilecek bir geçmiş demektir. Diğerleri içinse ölen bir hayvan, gündelik hayatlarının bir parçasıdır. Bu tablo, anlatıcı için dünyanın yaratılışı demektir. Bu yüzden hikâyenin en başında atmosferi de böyle tanımlamıştır.

Düşünmeden edemez. Diğerlerini insanlığın ilk zamanları gibi avlanan, ateş yakanlara benzetir. "Kabile halkının" ona kızdığını, bu herif neden masal anlatıyor da çalışmıyor dediklerini düşünür. Öyküde dile açıkça getirilmese de Kalafat ve Sorti'nin düşünceleri bu yöndedir. Bir fok balığı bile anlatıcı için "zenci" benzetmesi yapılan aciz, insanların istediğini yapabileceği bir yaratık; diğerleri için ise avlanacakları bir canlıdan farksızdır.

İnsanların bu farklılıkları birbirilerini anlamamalarına sebep olur ama ne olursa olsun günün sonunda avcı, ne kadar değersiz bulsa da sanatçının hikâyesini dinlemek ister. Çünkü dünya böyle bir yerdir. Öykünün ana fikri de budur. Anlatıcı da bunu böyle anlamış, böyle davranmıştır. Şiire olan ihtiyaç ilk insandan beri vardır. Toplumda değeri bilinmez, anlaşılmaz, belki küçük görülür ama duyguyu ve sanatı küçük gören o avcının da ne olursa olsun günün sonunda o hikâyeye ihtiyacı vardır. Gece yatmadan önce martının hikâyesini dinlemek ister Kalafat ve Sorti. Sabah olunca ise bir vapurun güzelliği için uyandırılmayı idrak edemez. Pragmatik bakış açısı ve hikâye ihtiyacı arasındaki köprüyü hep sanatçı sağlamıştır ve sağlayacaktır.

Bir durum öyküsü olan "Sivriada Geceleri", okuyucuyu olaya değil düşüncelere odaklamaktadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yazmasına rağmen Sait Faik, eserini anlaşılabilir ve sade bir dille yazmıştır. Bu yalın değil okuyucuya bir kuruluk olarak gelmez, aksine anlatıcının düşüncelerine daha kolay odaklanılması açısından okuyucuyu destekler. Adayı ve günbatımını anlatmak için betimlemelerden yararlanılmıştır. Hayatını Burgazada'da geçiren yazar, gözlemelerini esere ustaca yansıtmıştır. Düşünceyi desteklemek ve çatışmayı ortaya çıkarmak adına karakterler arasında kısa diyaloglar oluşturulmuştur. Metindeki her ayrıntının ana düşünce üzerine bir işlevi vardır.

Sonuç olarak "Sivriada Geceleri" insana sanata olan bakış açısını ve bağlılığını bir kez daha sorgulatacak, en ilkel hâlinde bile hikâyeye ne kadar ihtiyaç duyduğunu hatırlatacaktır. Sait Faik Abasıyanık'ın kendi benliğinden süzülen bu hikâye, modern öykücülüğümüzün güzel örnekleri arasında yerini almıştır. Sanata ihtiyacımız bir olsa da, bir vapur ile ayrılabilir insanlar birbirinden; biri "Ne güzel!" der, diğeri güzel diyene "Sen kaçıksın." der. Bu hikâye de böyle biter.

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. "Sivri Ada Geceleri" Seçme Hikâyeler. İş Bankası Yayınları, 2019.

Hazal ZAHTER 11 Fen/B

İNSANLIK TEK BİR KİŞİYLE DÜZELİR Mİ?

Sait Faik Abasıyanık'ın Sinağrit Baba öyküsü; Sinağrit Baba adlı bir balığın, yani düzenden memnuniyetsiz olan bir karakterin kişileştirilmiş hâlinin vermeye çalıştığı mesajın olay örgüsüne dökülmüş şeklidir. İnsanlık gerçekten bozulmakta ve önü alınamaz bir hâle gelmekte. Gereksiz hırslar, kibir, saygısızlık, bencillik, hazırcılık, düzenbazlık vb. özellikler insanlığın genel tavrı hâline gelmiştir. Sinağrit Baba da bu düzenin sonunun gelmesini istemiş fakat bunu tek başına başaramayacağı düşüncesine varmıştır. Peki bu düşünce onu ne gibi bir yanlışa sürüklemiştir?

Öykünün ana fikri insanlığın hazırcılıkla, kolay yoldan başarıya ulaşmakla, çeşitli kurnazlıklarla ve usulsüzlüklerle çevrilmiş olması ve böyle olmayan kişi neredeyse kalmamış olması, bu sebeple böylesine bir sorunun tek bir kişi ile çözülemeyeceğidir. Konusu, düzenin bozuk olduğu bir durumda olayın tek bir kişi ile çözülemeyeceği inancının yanlış kararlar almaya sürüklemesidir. Ana tema bazı düşüncelerin yanlış seçimler doğurabileceğidir, yani aslında seçimler ve beraberinde getirdiği pişmanlıklardır. Yan temalar ise Sinağrit Baba'nın insanlığı tek kişinin kurtaramayacağı düşüncesi ve sonucunda verdiği yanlış bir kararla aslında diğer insanlar gibi olan bir balıkçının oltasına takılması, insanlığın ucuz işlerle ve etiğe-ahlaka aykırı davranışlara bürünmüş olmasından dolayı Sinağrit Baba'nın bu özelliklerde olmayan bir balıkçının oltasına takılmak istemesi. Çatışma unsuru olarak ise ahlaklı-etiğe uymayan, deneyimli-kısa yoldan amaca varan olarak gösterilebilir.

Eserde geçen mekânlar Cehennem Nişanı ve denizdir. Atmosfer; insanlığın geldiği noktadan dolayı utanç verici, Sinağrit Baba'nın gözünden ise ümitsiz olarak tanımlanabilir. Seçilen mekânın deniz, balık tutulan bir alan olması Sait Faik Abasıyanık'ın yaşadığı ada hayatının eserine bir yansımasıdır. Deniz ortamının kattığı dinginlik ve bununla beraber Sinağrit Baba'nın bilgeliği ve sakinliği birbirini tamamlayan unsurlar olmuş. Atmosferin utanç vericilik ve ümitsizlik tanımlamaları da kişileştirilmiş olan durumu gözler önüne seriyor ve anlamayı kolaylaştırıyor. Deniz ve beraberindeki çok sayıda balık ile beraber bilinçli tek bir balığın olması da aynı konu üzerine savaş veren bir topluluk olmayınca düzenin üstesinden gelinemeyeceği mesajını vermeye yardımcı olmuştur.

Eserdeki kişiler başlıca Sinağrit Baba, Balıkçı Hristo, Balıkçı Hasan, Balıkçı Yakup'tur. Sinağrit Baba eserin baş kahramanıdır, metnin ana fikri olan topluluk hâline gelmeden zorlukların üstesinden gelinemeyeceği bu karakter üzerinden işlenmiştir. Bilgelik ve yaşanmışlık da yine Sinağrit Baba tarafından işlenmiş unsurlardır. Balıkçı Hristo ve Hasan eserde işlenen ahlaka aykırı, kolaycılığa kaçan, düzeltilmesi gereken meseleyi oluşturan davranışların sahibi olan karakterlerdir. Eseri oluşturan ana özellikleri (açgözlülük, kolaycılık, korkak, içten pazarlıklı) barındırdıkları için düzeni oluşturan insan kitlesi hakkında örnek oluşturmuş, bilgi vermişlerdir. Balıkçı Yakup da Sinağrit Baba'nın verdiği karar sonucu en azından ahlaklı ve düzgün bir balıkçının oltasına takılma düşüncesini yaratacak özelliklere sahipmiş gibi gözüken karakterdir. Fakat sonradan anlaşılmıştır ki aslında hayat onu hiçbir zaman sınava tabi tutmamış, bir şekilde hep kendini kurtarabilecek şansa sahip bir insandır. Balıkçı Yakup'un esere katkısı ise insanlıkta gerçekten düzgün özelliklere sahip kişi kalmaması durumunu anlatmış olmasıdır.

Eserin bir durum hikâyesi olmasından kaynaklı olarak belirli bir zaman unsuru bulunmamaktadır ama "Güzel bir Ocak akşamı." (Abasıyanık 75) alıntısından anlaşılıyor ki kış mevsiminde geçiyor. Dış zaman, eserin okurun kafasında canlanmasını, dönem özelliklerinin anlaşılmasını sağlaması için belirtilen bir unsurdur ve bu eser bir durum hikâyesi olduğu için dönem özellikleri vb. çıkarımlarında bulunabileceğimiz bir dış zamandan söz edemeyiz. İç zaman içinse ocak ayı veya kış mevsimi söylenebilir. Eserde işlenen zaman kavramı bir çıkarım yapabilmeye müsait değildir fakat insanların iyi özelliklere sahip olmadığı, insanlığın ahlaki açıdan çok kötü durumda olduğu bir dönemde geçtiğini söyleyebiliriz.

Abasıyanık "Sinağrit Baba"yı şiirsel bir üslupla kaleme almıştır. Öyküde akıcı, duru ve açık bir anlatım hâkimdir. Durum öyküsü niteliği taşıyan eserde önemli bir olayın veya dikkatin çekilmesi gereken bir gerilim yoktur; onun yerine dikkatin çekilmesi istenen unsur işlenen durum insanlık sorunudur.

Sinağrit Baba aslında bilge ve insanlığın geldiği noktadan memnuniyetsiz, aynı zamanda da ümidini kaybetmiş bir insanı temsil etmektedir. İnsanlık bu dönemde ahlaki değerlerden yoksundur. Bu gidişatın değiştirilmesi önem taşımaktadır ama Sinağrit Baba bu işin tek bir kişinin bilinci ile çözülemeyeceğini fark etmiş ve durumu kabullenip son karar olarak en azından erdemli bir balıkçıya av olma kararına varmıştır. Verdiği bu kararda ise yanılmış ve aslında neredeyse düzgün özelliklere sahip tek bir insan kalmadığı düşüncesine varılmıştır.

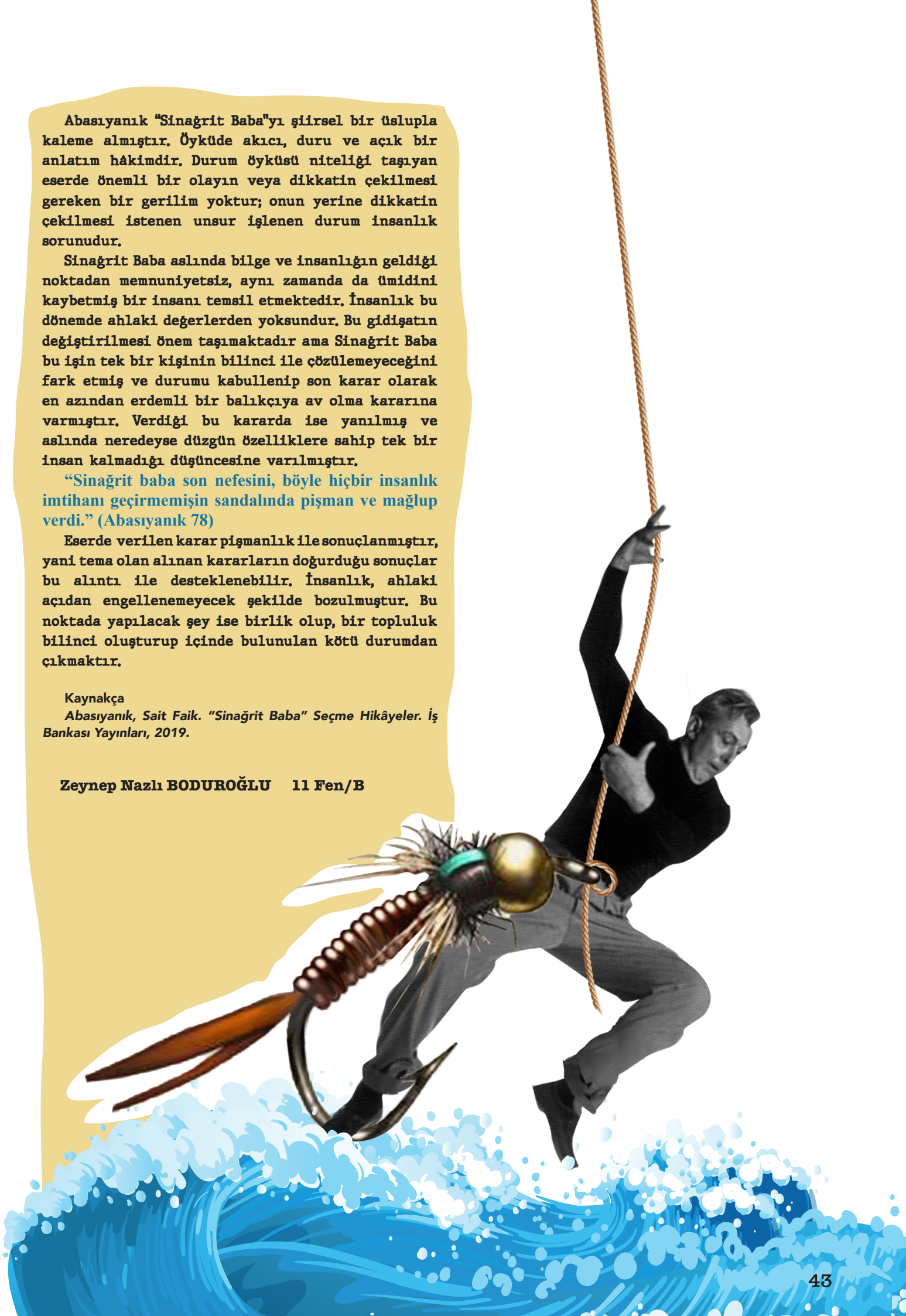
"Sinağrit baba son nefesini, böyle hiçbir insanlık imtihanı geçirmemişin sandalında pişman ve mağlup verdi." (Abasıyanık 78)

Eserde verilen karar pişmanlık ile sonuçlanmıştır, yani tema olan alınan kararların doğurduğu sonuçlar bu alıntı ile desteklenebilir. İnsanlık, ahlaki açıdan engellenemeyecek şekilde bozulmuştur. Bu noktada yapılacak şey ise birlik olup, bir topluluk bilinci oluşturup içinde bulunulan kötü durumdan çıkmaktır.

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. "Sinağrit Baba" Seçme Hikâyeler. İş Bankası Yayınları, 2019.

Zeynep Nazlı BODUROĞLU 11 Fen/B

İMGE

Sait Faik'in "Havuz Başı" öyküsü, kahramanın bir gününden ufak bir kesit sunuyor okuyucuya. Beyazıt'ta bir havuz başında başlayıp yine o havuz başında sona eriyor. İsmi söylenmeyen kahraman, kendi duygu ve düşüncelerini beklediği sevgilisine açıklarken okuyucu da sessiz bir izleyici oluyor bu tek taraflı diyaloğa.

Eserin yorumlanabilmesi adına öncelikle yazarının anlaşılması gerekir. Sait Faik'in edebi kişiliğinin incelenmesi, birbirinden ayrı düşünülemeyecek olan eser-yazar ilişkisinin kuvvetlendirilmesi açısından önemlidir. Yazarın, diğer eserlerinde olduğu gibi burada da birinci tekil kişi ağzından metni oluşturduğu görülüyor. Bir lakabı da "İstanbul Öykücüsü" (Türk Dili ve Edebiyatı, 2007) olan Sait Faik, bu eserinde yine İstanbul'u yer olarak seçip karakterlerini Beyazıt'a yerleştiriyor. İnsanların günlük hayatlarını konu alan eserlerinde sade bir dil kullanan yazar, hikâyelerinin genelinde okuyucuyu bağlayan akıcı bir dile sahip. Havuz Başı öyküsünde de bu anlatım özellikleri görülebiliyor. Bunun dışında eserlerinde gözlem yeteneğini oldukça ön plana çıkaran yazar, şiirsel bir anlatımla da estetik zevki sağlamış oluyor. Okulunu bitirdikten sonra hayatının büyük bir kısmını miras ile geçindiren bir kişi olarak gözlem yeteneğinin gelişmesi kaçınılmaz olan Sait Faik, Burgaz Ada'da geçirdiği yaşamından kesitleri eserleri içinde okuyucuya göstermekten çekinmiyor. Bu da okuyucuya günlük hayattan, içten ve bir o kadar da tanıdık bir metin sunuyor.

"Yoksa kimseciklerin oturmadığı kanepelerde bu saatte yalnız başıboşlar mı oturur? Kimseler aşık değil mi bu şehirde? Kimseler, bir meydanın kanepesinde kimseyi beklemeyecek mi, yüzünü bir dakika görmek için kimsenin?"

(Abasıyanık, 2020)

Havuz Başı, ana karakterin bekleyişinden oluşan, kısa bir zaman dilimini kapsamasına rağmen anlatıların fazla olduğu ve ana karakterin etrafında dönen bir öykü. İsmi verilmeyen karakterin içinde bulunduğu melankolik ruh hâline yol açan platonik bir aşkın verdiği sıkıntılar anlatılıyor metinde. Bundan yola çıkarak metinde okuyucuya empoze edilen duyguların yani metnin temasının yalnızlık ve ümitsizlik olduğu açıkça görülebiliyor. Karakterin, gelmeyeceğini içten içe bildiği sevgilisini beklerken yanına yaşlı bir çiftin gelmesinden başlayan yaklaşık yarım ila bir saati ele alıyor. Beyazıt havuzunda başlıyor; havuzun kenarında sıralanmış kanepelerin orada, etrafını tasvir ede ede bekleyen bir adam ile. Eser boyunca görünmeyen fakat karakterin orada bulunmasının birincil sebebi olan sevgili, bu bekleyişten habersiz bir şekilde imgesini adamın kafasında tutmaya devam ediyor bütün anlatım boyunca. Yazarın mekân olarak Beyazıt'ı seçmesinin sebebi de daha sonra eleştireceği gibi herkesin kendi derdinde olmasını ve oturup iki dakika birini bekleyemeyecek kadar yoğun oluşunu en güzel şekilde göstermesi. Aslında adamın tek düşündüğü içinde bulunduğu aşıklık durumunun sebebi olan kadın gibi görünse de yanına Anadolu'dan gelmiş bir çift oturduğu zaman anlık da olsa bu imgeyi siliyor kafasından. Tek başına olmak ile olmamak arasında oluşturulan bu tezatlık büyük çerçevede modern olarak nitelendirilmiş İstanbul insanı ile geleneksel olarak nitelendirilen Anadolu insanını ayırıyor. Aynı eleştiri yine hikâyenin başında karakterin oturduğu kanepelerde kimsenin olmaması üzerinden de yapılıyor. "Yoksa kimseciklerin oturmadığı kanepelerde bu saatte yalnız başıboşlar mı oturur? Kimseler aşık değil mi bu şehirde? Kimseler, bir meydanın kanepesinde kimseyi beklemeyecek mi, yüzünü bir dakika görmek için kimsenin?" (Abasıyanık, 2020) Modernliğin insanı bireysellik adı altında yalnızlaştırdığı düşüncesi yazar tarafından sergileniyor hikâyede. (İNCE, 2009) Bu düşünce kapsamında, karakterin kafasındaki sevgili imgesinin de bu denli güçlü olması yine yalnızlığından kaynaklanıyor. Öyle ki kafasında oluşmuş bu düşünce, giderek sevgiliye olan aşk adı altında kuvvetleniyor ve kendisinden üstün bir varlık olarak görülmeye başlıyor. "…belki de benim burada oturduğumu tahmin etmiştir de öteki kapıdan çıkmıştır, şüphesine düşmüştüm. Bu şüpheden çabucak caydım. O kadar ehemmiyet verilmeye değer miydim?" (Abasıyanık, 2020) Eserin başından sonuna kadar her fırsatta ifade edilen aşkın, karakterin yanına gelen çiftle konuştuğu zamanlarda kafasından çıktığı görülüyor. Yani oluşmuş bu üstün varlığın yer ettiği düşüncelerden uzaklaşması sadece başka insanlarla iletişime bakıyor. Bir illüzyon içinde olan ana karakter, eserin sonlarına doğru isimleri verilen Murtaza Çavuş ile Hacer Ana'yla iletişim hâlinde iken metnin ikincil anlatım alanını oluşturuyor. Kendi kafasından çıkıp gerçekliğe döndüğünde ise bu çift ile İstanbul hakkında konuşmaya başlıyor. Bu iletişim hâlinden zevk aldığı açıkça anlaşılabilen karakterin suskunluk durumunda bile bir şeyler söylemek istemesi de bu yüzden. Aralarında oluşan diyaloğun her cümlesinde Murtaza Çavuş karısına tekrar ediyor cümleyi. Biraz kendine, biraz da kadına orada bulunduğunu bilinçsizce hatırlatma amaçlı yapılan bu tekrarlar hikâyenin sonunda ana karakterin de aynı tekrarı kafasındaki sevgiliye yapmasına sebep oluyor. Kafasında olduğunu bir anlığına unutup onu da zevk aldığı bir konuşmaya aynı Murtaza Çavuş gibi dahil etmek adına.

Sait Faik'in Havuz Başı öyküsü, modern ve geleneksel ayrımı üzerinden şehirlerin insanı nasıl yalnızlaştırdığını ve bundan kaynaklı olarak insanların nasıl giderek daha da kendi kafalarında oluşturdukları dünyaya daldıklarını anlatan bir metin. Arka planda oluşturulan İstanbul silüeti ve geç kalmış kışın anlatımı ile şiirsel bir hava katılan eserde insanın içine düştüğü çukuru fark etmesinin ne kadar zor olduğu gösterilmeye çalışılıyor. Günün herhangi bir saati hiçbir ortak noktanın bulunmadığı düşünülen insanlarla bile iletişimin kolaylığı ve vereceği potansiyel zevk fark ettirilmeye çalışılıyor yazar tarafından. Beyazıt Havuzu' nun başında, geç kalmış bir kış gününde ve soğuktan mı heyecandan mı olduğu belli olmayan bir titreme ile beklemeye devam ediyor ana karakter ve yazar bizim bu kısa süren izleyişimizi ışıkları bir anda açarak kesiyor.

Kaynakça

Abasıyanık, Sait Faik. "Havuz Başı", Seçme Hikâyeler. Türkiye İş Bankası, 2020.

"Sait Faik Abasıyanık Kimdir? Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri". Türk Dili ve Edebiyatı. 2007. https://www.turkedebiyati.org/sait_faik_abasiyanik.html. Erişim Tarihi 22 Kasım 2020.

İnce, B.Sait Faik'in Öykücülüğü ve "Havuz Başı" Öyküsüne Okur Merkezli Bir Yaklaşım. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (Cilt 8, s.29). https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6143/82448.

Ekin İpek TUNÇ 11 Fen/B

Tarihe Not:

BİR BİLİNÇ AKIŞI DENEMESİ

İÇİMDE AÇIKLAYAMADIĞIM BİR DÜNYA VAR

Geçtiğimiz günlerde Daft Punk sevenleri bir videoyla karşılaştı. Grubun yayınladığı kısa film tarzı videoda tek bir şey tam olarak anlaşılıyordu, o da bu ikilinin ayrıldığı ve artık Daft Punk adı altında yeni bir albüm ve şarkı göremeyeceğimizdi. Grubun bu vedası şarkılarıyla büyüyenleri, yaşayanları çok etkiledi. Ben de bu haberden sonra Daft Punk'a tekrar ve daha yakından bakmak istedim. Hüzünlü bir yolculuktu. Albümlerinde atladığım hiçbir parça olsun istemediğim için bütün şarkıları dinlemeye başladım. Sonra "Within" ile karşılaştım. Belki daha önce dinlemiştim ama sözleri benim için tam olarak hayatımın bu kısmında anlam kazanmışlardı.

"

There are so many things that I don't understand
There's a world within me that I cannot explain
Many rooms to explore, but the doors look the same
I am lost, I can't even remember my name

I've been, for some time
Looking for someone
I need to know now
Please tell me who I am
I've been, for some time
Looking for someone
I need to know now
Please tell me who I am

There are so many things that I don't understand
There's a world within me that I cannot explain
Many rooms to explore, but the doors look the same
(Where are the locks to try the key?)
I am lost, I can't even remember my name
(And I wonder why)

I've been, for some time
Looking for someone
I need to know now
Please tell me who I am

"

–Nasılsın, nasıl gidiyor?
–İyiyim. Her şey yolunda sen?

"Bu bir hissiyat, hayır bir histen daha fazlası. Bir dönem bu, geçici bir dönem. Ya geçmezse ya hep böyle devam ederse. Bir gün parçalar oturacak ve rahatlayacaksın. O zaman geldiğinde her şey daha açık gözükecek. Sen anlayacaksın. Sakin ol, herkes yaşıyor böyle şeyler. Büyüyeceksin, şeyler anlam kazanacak. Sakin ol ve bu dönemin geçmesini bekle." Kafamda durmadan bu düşünceler dolaşıyor. İyiyim aslında gerçekten öyleyim. Ama bu şarkıyı dinlerken neden böyle hissettim? Bu sözler ne anlatıyor da beni bu kadar etkiledi? Bu süreç geçici değil mi?

Bazen kendime dair çok büyük fikirlerim oluyor. İçimde bütün dünyayı kaplayacak bir potansiyel olduğunu hissediyorum. Ama sonra olduğum yerde küçülüyorum ve biraz daha uzaktan bakıyorum kendime. Evrende bir toz zerresi kadar ufak olduğumu hissediyorum. Kim olduğumu çözemezken hayatın amacını anlamaya çalışıyorum. Kendi ufak zihnimde kayboluyorum. Herkes bir şeyler yapmam gerektiğini söylüyor. Ben de yapıyorum. Ama böyle bir şarkı beni hiç beklemediğim bir anda yıkıyor. Öylesine etkiliyor ki hiçbir şey yapamaz oluyorum. Etrafımdakiler tekrardan harekete geçmem için bana destek oluyor. Yoksa kaçırırım. Ama kimse bana neyi kaçıracağımı, neden böyle hızlı hareket etmem gerektiğini anlatmıyor. Beni tatmin edici cevabı bulamadığımdan içime dönmek istiyorum. Ama sanki bir şekilde dünya, kimse bunun üzerine düşünmesin diyerek bana oyunlar oynuyor. Ve ben çıkıyorum bu ruh hâlinden. Yarışa devam ediyorum.

Bir trendeyken ve dünya gözlerinin önünde hızla akarken yanındaki bir çehre, bir koku sana ilk aşkını hatırlatıyor. Sen o mutlu anılara bir yolculuğa çıkıyorsun. İçini bir huzur kaplıyor. Ama bir duygu, adını bile koyamadığın ama içinde büyüyen, sıkışan resmen fiziksel bir etkiye dönüşen. Bu duygu tüm vücudunu sarıyor. Şu an o kişinin ne yaptığını, nerede olduğunu bile bilmediğini fark ediyorsun. Geçmişin geçmiş olduğu şimdinin de her an geçmişe dönüştüğü gerçeği senin yüzünde bir tebessüme dönüşüyor kalbinde ise sıkışmış bir yumağa. İşte böyle bir duyguyu yaşatıyor bu şarkı bana. Her şeyin gelip geçtiği ve benim sadece durduğum. Trenin hızla hareket ettiği ama oturduğum. Nereye gideceğimi bilmediğim o yüzden sadece durmayı istediğim bir ana dönüşüyor, şarkı. Şarkıyı bu duyguya, bu duyguyu da yaşamaya benzetiyorum.

Mükemmel uğruna koşarken insan. Onun için mükemmelin ne olduğuna dair düşünecek fırsat bulamıyor. Bu yüzden yaşam, sonsuz bir koşuya dönüşüyor. Bazen bir şarkı ya da tanıdık bir manzara kendine, çocukluğuna dair bir şeylerin kapısını aralıyor. Bazen somut bir anı bazen de hiç gerçekleşmemiş bir hayal oluyor bu. Tam o anda bazı şeylerin cevabını almak istiyorsun. Böyle bir anda hayatı daha berrak ve açık bir şekilde sorguluyorsun. Hayatın yaşamaya değmeyen çok tarafı olduğunu görüyorsun. Ama hayat ve dünya için biraz daha düşünmeye başlayınca ihtimalleri fark ediyorsun. İhtimallerin bilinmezliği, yaşamadaki heyecanı doğuruyor. Güzel, çok güzel olayların olma ihtimali ve olmama ihtimali. Hayatı ve olabilecekleri merak etmemizi sağlıyor. Bir gün yolda yürürken karşıdan gelen çocuğun gülüşünde bütün bu karmaşıklığı çözebilecek ve her şeyi bir anda anlamsız kılabilecek bir cevabın olması ihtimali. Bir gün daha önce hiç görmediğin ama hep tanıyormuş gibi hissettiğin biriyle karşılaşma ihtimali. Birine yardım edebilecek olman ihtimali. Çok güzel bir film izleyebilecek olman ihtimali. Tüm bu küçük şeylerde inanılmaz bir güç olduğunu anlıyorum. Bu güç hayatın kaynağı, ihtimallerin heyecanı.

Bir şarkı öyle büyük bir yere sahip olabiliyor ki insanın içinde. Bazen bir soru bazen bir cevap oluyor. Bazen de geçmişe bir kapı. Daft Punk bize veda ederken arkasında birçok güzel şarkı bıraktı. Şarkıları bana hiç tanık olamayacağım bir gelecek, hiç tanık olmadığım bir geçmişin hatıralarını veriyor gibi hissediyorum. Ve içimde garip, biçimsiz, yeni bir duygu uyanıyor. Daha hiç dinlemediğim ama bu ikilinin solo kariyerlerinde çıkaracakları inanılmaz şarkıların ihtimali. Yaşamın en kötü andan sonrasında sana her şeyi değiştirebilecek bir şey sunması ihtimali.

Zehra Eylül ŞADOĞLU 11/B

DENEME-LER

DERİN DÜŞÜNDÜREN ESERLER

"Şimdinin Peşinde" adlı İstanbul Modern'de çevrim içi olarak yayınlanan ve sanal turu bulunan sergi; günümüzdeki insanlığın çevresiyle, doğayla, şehirle ve kendi kişiliğiyle olan ilişkisini, toplumla ve bireyle bağdaştıran eserleri içeriyor. Bu eserlerden benim dikkatimi çeken ve beni etkileyen üç tanesi hakkında düşüncelerimi aşağıda sizlere sunuyorum.

Sağ tarafta görebileceğiniz Ramazan Bayrakoğlu tarafından yapılan Yangın adlı eser; çok çabuk gözüme ilişen, dikkatimi çeken ve sanki beni içine çekiyormuş gibi hissetmeme sebep olan ilgi çekici bir yapıt. Yapımında kullanılan malzeme esere alışılmışın dışında ayrı bir hava katmış. Eserde kullanılan renk tonları, eserin kasvetli havasını unutturacak bir canlılık katmış esere. Sanatçı o kadar güzel resmetmiş ki hayranlık duymamak elde değil. Eser, insanı dehşete düşürecek bir şekilde alevler altında kalan bir evi yansıtmaktadır. Eser, insanın doğayı ele geçirip yok etmesi sonucunda doğanın da insandan nasıl öcünü aldığını sembolize ediyor olabilir. Veya hayatlarımızdaki küçük bir yanlışın veya yalanın yani bir kıvılcımın büyüyüp benliğimizi nasıl yok ettiğini ve sonumuzu getiren, bizi küle dönüştüren bir yangın hâline geldiğini anlatıyor da olabilir. Ne olursa olsun her ikisinin de sonunda azgın alevler geriye hiçbir şey bırakmadan, her şeyi tüketene kadar yanar.

Deniz Aktaş'ın eseri olan İsimsiz ise kullandığı renk tonlarıyla ve anlattığı hikâyeyle kapkara bir dünyayı simgeleyen resim, insana toplumlar arasındaki ilişkileri, savaşları ve bencillikleri sorgulatıyor. Kentin aldığı son hali içler acısıyken yine de harabe hâldeki evde kalan son eşyanın, tek bir sandalyenin o kocaman pencereden dışarıyı seyrettiğini hayal ederiz. Sanki tüm bu olan biteni, kentin bu hâlde olmasının sebeplerini düşünüp insanlığı kınamaktadır. Sonuçta bu binaları diken de, yeri geldiğinde yıkan da insandır. Elinde olanla yetinmeyip hep daha iyisi için doymaz bir açlık duyan insanoğlu; elde etmek istediği şey için dağları bile deler, kentleri bile yağmalar, insanları bile katleder. İnsana zarar verebilecek tek düşman gene insandır aslında. O sandalye de yıkılmış kente dönüp âdeta bu sessizliğin, yalnızlığın ve boşluğun nedenini sorgulamaktadır.

Necla Rüzgâr'ın yaptığı İçfauna adlı eserde tek bir kürkten oluşan canlılar yer almaktadır. Hepsi tek bir kürkten ayrıldığı için aynı renk olan aslan, geyik, tilki, tavşan, kurt ve sanatçının otoportresi beyaz bir zemin üzerinde uyumaktadırlar. Sanatçı, tüm bu canlıları tek birlikte göstererek her canlının önemli ve değerli olduğunu belirterek hayvana karşı şiddete karşı geldiğini belirtmektedir. Her tür birbirlerinin sınırlarını bilirse uyum ve ahenk içinde hayatlarını sürdürebilir düşüncesi hâkimdir.

Kaynakça

İstanbul Modern Müzesi. İstanbul Modern. 2020. 5. Ekim 2020.

Betül GENCER 9 Fen/A

İLK SANAL ÇEVRİM İÇİ GEZİM

Bu etkinliği yapacağımızı ilk öğrendiğimde, zoom veya benzer bir çevrim içi platform üzerinden birinin bize müzeyi gezdireceğini düşünmüştüm. Fakat müzenin sitesine girdiğimde, yaptıkları bu sanal sunumu/geziyi görünce gerçekten çok etkilendim. Müzeyi gerçekten geziyormuşum gibi hissettim, ki sanal gözlüğüm olsaydı çok daha gerçekçi olurdu. Sol alt köşede hangi katı gezmek istediğimizi seçebiliyoruz, veya benim yaptığım gibi ortada bulunan oynatma butonuna bastığımızda bize sanal olarak müzeyi gezdirmeye başlıyor. Hakkında bilgi almak istediğimiz eserde, ekranın herhangi bir yerine tıkladığımızda sunum duruyor, ve eserin yanında bulunan mavi, sarı ve kırmızı butonlara bastığımızda hem sözel hem de yazılı bilgilere erişim sağlayabiliyoruz. Siteye ilk girdiğimizdeki görünüm şu şekilde oluyor:

Dikkatimi çeken ikinci eser ise, sanki aynı kürk altına sığınmış canlıların izlenimini veren, Necla Rüzgar'ın "İçfauna I" adlı eseri oldu.

Eserin yanındaki bilgilere göre, Necla Rüzgar'ın sırf bu eserinde değil, diğer eserlerinde de sıkça görülen kadın ve geyik figüranları vardır. Necla Rüzgar'a göre bu iki toplum tarafından çok kutsal görülen canlılar, aynı zamanda en çok şiddete maruz kalan ve katledilen canlılardır.

Bana göre de, bir sanatçının eserlerinde böyle konulara dikkat çekmesi hem çok kutsal, hem de gerçekten çok önemlidir. Çünkü toplum olarak kadınlara ve hayvanlara değer verdiğimizi sıkça dile getirsek de, bir çoğunun ölümüne sebep oluyoruz.

Bu esere baktığımda da, gördüğüm şey savaş içinde olan veya farklılıklarına rağmen birbirlerine zarar veren canlılar değil; aynı kürk, aynı duygu altında birbirlerine koruyan canlılardır. Bana göre bu eser, barışın sembolüdür ve esere feministlik katan bir havası vardır.

Ben geziyi gezmeye ilk başladığımda ilgimi ilk çeken eser, Zhan Wang'ın bu metalimsi bir görünüme sahip olan bu eseri oldu. Bu eserin ilgimi çekmesindeki asıl sebep, en sevdiğim dizilerden birinde gördüğüm "Sıfır Madde" adlı bir maddeye benzemesiydi ve bu yüzden de çok ilgimi çekmişti.

Fakat, daha sonrasında yan kısmında bulunan bilgilendirme yazısını okuyup, ses kaydını dinledikten sonra, bu eserin Çin kültürü ve felsefesinin sonucu oluştuğunu öğrendim. Bununla ilgili olarak bu bilgilendirme yazısında, "Çinli bilginler, jeolojik süreçlerden geçmiş ve tabiatın oldukça kıymetli bir parçası olan kayalara hususi bir alaka duyarlar." bilgisi verilmişti. Ayrıca, konulduğu mekânın havasını değiştirdiği, belki de güneş ışığını yansıttığı gerekçesiyle bu alanı ferahlattığı da vardı bu bilgiler arasında.

Bu esere başka bir açıdan bakacak olursak insanla benzeştirebiliriz bence. Bu esere hangi açıdan bakılırsa bakılsın, asla düzgün bir dörtgen görülemez, çünkü kendine özgü özellikleri, ya da toplumca adını verdiğimiz "kusurlar"ı vardır. Tıpkı biz insanlar gibi. Ama bu kusurlara sahip olması, bir eser olduğu veya insanın gözüne hitap eden görsel bir sanat olduğu gerçeğini değiştirmez. Sadece kişiden kişiye değişen bir güzelliği vardır, o kadar.

Dikkatimi çeken ikinci eser ise, sanki aynı kürk altına sığınmış canlıların izlenimini veren, Necla Rüzgar'ın "İçfauna I" adlı eseri oldu.

Eserin yanındaki bilgilere göre, Necla Rüzgar'ın sırf bu eserinde değil, diğer eserlerinde de sıkça görülen kadın ve geyik figüranları vardır. Necla Rüzgar'a göre bu iki toplum tarafından çok kutsal görülen canlılar, aynı zamanda en çok şiddete maruz kalan ve katledilen canlılardır.

Bana göre de, bir sanatçının eserlerinde böyle konulara dikkat çekmesi hem çok kutsal, hem de gerçekten çok önemlidir. Çünkü toplum olarak kadınlara ve hayvanlara değer verdiğimizi sıkça dile getirsek de bir çoğunun ölümüne sebep oluyoruz.

Bu esere baktığımda da, gördüğüm şey savaş içinde olan veya farklılıklarına rağmen birbirlerine zarar veren canlılar değil; aynı kürk, aynı duygu altında birbirlerine koruyan canlılardır. Bana göre bu eser, barışın sembolüdür, ve esere feministlik katan bir havası vardır.

Gezi sırasında dikkatimi çeken üçüncü eser ise, Mehtap Baydu'ya ait olan, boğulmakta olan bir insana benzeyen bu figüran oldu.

Bu eseri seçmemdeki sebep, ilk gördüğümde aklıma gelen düşünceler oldu. Ben bu eseri ilk gördüğümde, aklıma sorumlulukları içinde boğulan insanlar geldi. Yerde bulunanlar, bizi bunaltan sorumluluklar ve üzerimize yüklenilen işler, ters duran insan figüranı ise biz... Ve toplumun bizlere yükler içinde boğuluyoruz.

Biraz daha inceledikten sonra aklıma başka bir fikir daha geldi: insanların toplum içinde sahip oldukları ya da bürünmek istedikleri roller. Sanki yerde bulunan rengârenk kıyafetlerden kendi kimliğini arıyormuş izlenimi verdi bana. Tıpkı bizim toplum için görevimizi, toplumdaki rolümüzü aradığımız gibi. Eserin yan kısmında bulunan bilgilendirmeyi okuduğumda da, bireylerin toplum içindeki sosyal konumları ile kimlik politikaları gibi temel konulara odaklanmalarıyla ilgili bir eser olduğunu öğrendim, ki bence bu benim ilk aklıma gelen düşünceden çok da farklı olmayan bir düşünce.

Mehtap Baydu, annesinin de dâhil olduğu, farklı meslek ve sosyal sınıfları temsil eden kadınlardan topladığı elbiseleri üst üste giyip, farklı kimlikleri kendi bedeninde toplarmış. Bu eseri yapmaktaki amacı da, bir kadının hayatı boyunca kaç role bürünebileceğini, üzerine kaç kimlik giyebileceğini sorgulamak ve bunun imkânsızlığına işaret etmek olmuş.

Yaptığım bu çevrim içi sergi sayesinde birçok şey öğrenmiş oldum. Aslında böyle bir etkinlik yapacağımızı öğrendiğimde çok ön yargılıydım ve biraz da üzgündüm. Çünkü bir müzeyi sanal bir şekilde gezmenin yeterli ve başarılı olamayacağını düşünmüştüm, fakat müzenin sanal gezi sitesine girdiğimde yanıldığımı gördüm. Böyle sanal bir tur yapmak gerçekten çok ilgi çekiciydi ve eğlenceliydi, çok da kolaydı. Eserle ilgili bütün bilgiler, eserin yanında hem ses kaydı hem de yazılı bir metin olarak belirtilmişti. Yaptığım bu sanal gezi sayesinde hem daha öncesinde araştırmış olduğum bazı sanatçılar hakkında bilgi sahibi olmuş oldum, hem de ilk defa sanal bir müze gezisi yapmış oldum.

Ece TEKİN 9 Fen/A

MAKALE-
LER

Üvercinka
ŞİİR KİTABI ÜZERİNE

> “Cemal Süreya, “Üvercinka” şiir kitabında çaresizlik duygusunu aşk üzerinden imgeler ve simgeler aracılığıyla vermiştir.”

Şiirlerini lirik şiir türüne dayandırarak duyguları ön plana çıkarmayı tercih eden Cemal Süreya, ilk defa şairlik eserlerini bir kitap hâline getirerek “Üvercinka” başlığı ile piyasaya sunmuştur. Her şairin ilk yapıtının bütünüyle yaratıcısını yansıttığı görüşünü savunan Cemal Süreya’nın bakış açısına göre bu eser, kendi benliğinin saf bir yansıması tarzında yorumlanabilir. Bu şekilde kendini bir ayna misali insanların yüzüne tutma ihtiyacı hissetmesinin bir sebebi çaresizlikten doğar. “Gül”, “Üvercinka” ve “Adam” şiirleri ise bu acıya duyulan itimattan doğan parçalardır. Çaresizliğini anlatırken hayatını ve hayatının getirdiği deneyimleri şiire yansıtmasının yanında İkinci Yeni üyesi olduğu için dile vermiş olduğu önem, yalnızca ironi ve imgelerle sınırlı kalarak anlamsal sadeliğe zarar vermemektedir. Geçmişin burukluklarını içindeki çelişkilerle ele alırken düz bir anlatımın yetersizliğini en çok imgeler ve simgeler yoluyla okuyucunun yüzüne çarpar.

Her biri beşer dizeden oluşan üç bentlik “Gül” şiiri, **“Gülün tam ortasında ağlıyorum/ Her akşam sokak ortasında öldükçe”** sözleriyle başlar. Böylece şairin aşkın kahrına gönderme yaptığı anlaşılır ancak biçimine fazla önem verilmemiş bu sanat eserinin içinde barındırdıkları imgesel anlatımın ardından el sallar. Her akşam öldüğünü iddia eden şairin asıl amacı her kalp sızlayışının ardındaki dayanılmaz acıyı anlatmaktır. Normalde iki ara bir derede kalmak şeklinde ifade edilen çaresizlik; gülden inişin yolu dikenden geçtiği için tam ortasında bekleyen kişinin kararsızlığına çevrilmiştir. Aslında ortada, daha fazla acı çekmekten korktuğu sebebiyle güvenli alanını terk edemeyen bir çocuk bulunmaktadır. **“Önümü arkamı bilmiyorum/ Azaldığını duyup duyup karanlıkta/ Beni ayakta tutan gözlerinin”** şeklinde devam ederek şiirin ilk bölümünü sonlandıran şair; çocukluktaki saflığa, güvenli alandan çıkışın ilk kırıntılarına yer verirken “duyup duyup” ikilemini kullanarak anlamı güçlendirmeyi amaçlar. Şairin ilk bentteki kendini gizleme çabasından dolayı anlam bütünlüğü pek sağlanamaz ancak sıradaki bentlerde temel mana açıklığa kavuşur.

İkinci bentte göze çarpan anahtar kelimeler; eller, beyazlık ve trendir. **“Ellerini alıyorum sabaha kadar seviyorum/ ellerin beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz/ Ellerinin bu kadar beyaz olmasından korkuyorum”** dizelerinde ise tamamen beyaz el tamlamasına yoğunlaşılır. Bu bölümde yazarın altı yaşında gerçekleştirmiş olduğu zorunlu göç sonucu annesini kaybedişine bir gönderme bulunmaktadır. Böylece aşk ve sevgi gibi birbirine bir o kadar yakın gözüken ancak olmayan iki kavram çatışma durumuna düşer. Çünkü beyazlık sözcüğüyle hem annesinin ölü teni hem de kendisini reddeden bir kadının soğukluğu sembolize edilmektedir. **“Ben bazan istasyonu bulamıyan bir adamım”** şeklinde sözlerini devam ettiren şair, “bazan” ve “bulamıyan” sözcüklerinin yanlış yazımıyla okuyucunun dikkatini çekerken hem sevgide hem de aşkta kaybettiğinin vurgusunu yaparak çapraz uyak kullanmış olduğu beyiti bitirir. Ardından son bölümde; ilk bentte, ortasında oturduğunu ifade ettiği gülün anlamını **“Gülü alıyorum yüzüme sürüyorum/ Her nasılsa sokağa düşmüş”** dizeleriyle değiştirir. Artık dikenleri olduğu varsayılan gül, acısıyla tatlısıyla kabul edilerek bir cesaret örneği teşkil eder. Ancak devamında sarf edilen **“Kolumu kanadımı kırıyorum/ bir kan oluyor bir kıyamet bir çalgı”** sözleri cesaretin ardındaki çaresizliği kabak gibi ortaya çıkarır. Kan, kıyamet ve çalgı birleşerek son dizede bahsi geçen karmakarışıklığı simgeleyen çingeneyi var eder. Şair, içindeki tüm karmaşanın sonucu kendisini kaybetmiş bir insandır.

"Gül" şiirinden daha uzun yazılmış ve daha fazla dikkate maruz kalmış olan "Üvercinka" şiiri hem kitaba ismini vermiştir hem de bilinen bir geçmişi vardır. Şair bu şiiri, karısının hamile olduğu esnada şahsına "Üvercinka" lakabını takıp adını hiçbir zaman açıklamamış olduğu metresinin hem mecazi hem de gerçek manadaki gidişinin çaresizliğini kâğıda akıtmak için yazmıştır. Şiirin geneline bakıldığında bir düzen arz etmeyen dize ayrımlarının içindeki ilginçliğin dışında, her bölümün son iki dizesinde **"...yürürlüğe giriyor, bütün kara parçalarında/ Afrika dahil"** ifadesindeki gibi cümle kırılmaları bulunmaktadır ve neredeyse her parçada tekrarlanan "Afrika dahil" redifi, Üvercinka ile ilişkisinin herkes tarafından bir hata olarak görüldüğüne ancak kendisinin bu durumu hata olarak nitelendirmediğine dikkat çeker. Böylece, İkinci Yeni üyesi olması sonucunda; Avrupa'daki dadaizm, sürrealizm ve varoluşçuluk gibi akımlardan etkilenmesi devamında bireyin aşkta duyduğu yalnızlığı ve bunalımı kendi çapına göre yorumlamıştır.

İlk sekizlik bentte **"Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerinden"** dizesiyle boyuna, şah damarının bulunduğu bölgeye, dikkat çekerek beraberliklerinin şair için hayattaki değerine vurgu yapılır. Ardından **"Laleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız/ birden nasıl oluyor sen yüreğime elliyorsun"** şeklinde yer alan dizeler, hayaller aleminden uyanıp gerçekliğe dönerek topluma uyum sağlamak için ayrılık yoluna baş koyduklarını ancak "yüreğe ellemek" ifadesiyle şairin Üvercinka tarafından son dakika tekrar tekrar vazgeçirilişlerini anlatır. Hiçbir uyak şemasının yer almadığı ilk bendin ardından aynı yolu izleyen ikinci bentte ayrılık zorunluluğunun getirdiği çaresizlik vurgusu ile devam eder. Bütün bu çaresizliğinin hıncını **"Aydınca düşünmeyi iyi biliyorsun eksik olma/ Yatakta yatmayı bildiğin kadar"** sözleriyle önce Üvercinka'dan çıkarır, sonrasında yeşeren isyanını ise **"Sayın Tanrı'ya kalırsa seninle yatmak günah daha neler"** dizesiyle Tanrı'ya ve aşkın kurallarını belirleyen topluma kusar. Tekrardan aynı parçada yer alan **"Ben böyle saç görmedim ömrümce"** abartılı ifadesinde ve "kalp" yerine "kalb" şeklinde bilerek yanlış yazılmış bir kelimeyi barındıran **"Her telinin içinde ayrı bir kalb çarpıyor"** dizesinde ortak olarak "saç" kelimesine gönderme yapılmıştır. Bu kelime, "kalp" kavramı ile hayat verilmiş her bir telin barındırdığı zamanın toplamını sembolize etmektedir. Yani Üvercinka ile olan ilişkisinin ömrü sınırlıdır ve kopan her saç telinde ise bir geri sayım gizlidir.

"Güzel" redifinin sahipliğini yapan üçüncü bent, **"Senin bir havan var beni asıl saran o/ onunla daha bir değere biniyor soluk almak"** dizelerinde hava kelimesini, yani başka bir deyişle koku eylemini imgeleştirerek kadının vazgeçilmezliğini anlatmıştır. Bu koku meselesi şairin hayatı boyunca kaybettiği annesinin yerine geçebilecek bir anne figürü aramasından da kaynaklanıyor olabilir. Böylece küçük çocukların annelerini kokularından tanıdığı gerçekliği ile de bağlanmış olur. Devamında dikkat çekici bir şekilde **"birçok çiçek adları gibi güzel/ En tanınmış kırmızılarda açan"** dizelerinde "kırmızı çiçek" vurgusu yapılarak "kırmızı" ile aşkın baştan çıkarıcılığı ve "çiçek" ile anne saflığı bir bütün hâline getirilmiştir. Ardından dördüncü bentte tekrardan boyun imgesine gönderme yapılarak şairin kadına verdiği değer yinelenmiştir. Şiirin tamamında değer verme manasının hemen ardından gelen zorunlu ayrılık döngüsü burada da bozulmayarak Cemal Süreya'nın kendi ağzından canlandırmaya devam ettiği dizelerin **"Böylece bizi bir kere daha tutup kurşuna diziyorlar"** ifadesinde "Kurşuna dizmek" söz öbeği ile şairin küçükken yapmış olduğu zorunlu göçe gönderme yapılarak "istenmeyen kişi" algısı yaratılmıştır. Bu şekilde, gitmek ve gelmek çatışması içindeki olumsuzluk netleştirilmiştir. Son sekizlik bentte ise kesinleştirilen gidiş kararına dair bir çift lafı olan şair, **"Burada senin cesaretinden laf açmanın tam da sırası"** dizesiyle başlayarak önce "hürlüğün şarkısı" tamlamasını toplumsal kuralların çiğnenmesi şeklinde sembolize etmiş; ardından ise Üvercinka'nın cesaretini, padişah cesaretiyle mukayese ederek kadının korkaklığına değinmiştir. Ancak son dizelerde öfkesini bir kenara atan şair, ağır basan özlemin getirdiği yoğun çaresizliği **"Çiçek pasajında akşamüstleri"** diyerek kafasında hayali bir yer yaratıp Üvercinkasızlığın "yoksulluk" kelimesine eş değer olduğunu vurgulamıştır. Noktalama işaretlerinin olmadığı bu şiirde bütün vurgular imgelerden ve sembollerden ortaya çıkmaktadır.

"Adam" başlığı ile anılan incelenecek son şiir, yedili iki bentten oluşturulmuş kısa bir eserdir ve biçimine oldukça önem verilmiştir. Şair, ilk bentte sahiplik belirten "-sı" ekiyle ve **"Adam ne yapıp yapıp hatırladı"** dizesiyle redif oluşturarak kendi kaybolmuşluğunu anlatmak istemektedir. Kayıp anıların içinde yer etmiş kadın ve adam kavramlarının, birden fazla kullanımı sayesinde oluşan vurgu doğrultusunda; kadın ve erkek çatışması ele alınmıştır. Kadın kavramının en çok öne sürüldüğü **"Bir kadın hatırladı sonuna kadar beyaz/ Bir kadın açtı pencereyi sonuna kadar/ Bir kadın kim bilir kimin karısı"** dizeleriyle şair, kadını tanınmayan bir varlık olarak göstermiştir ve tesadüfi bir şekilde bulunan "Şapka" ile anlatılan kadının yer aldığı geçmişi sembolleştirerek kendisini bahsi geçen adam ile bütünleştirmiştir. Kadın kelimesinin atılıp tamamen adam üzerine yoğunlaşılmış olan ikinci bentte **"Yıldızlar kıyamet gibiydi kaldırımlarda"** dizesiyle kıyamete benzetilen yıldızlar, devamında "Adamın ayaklarının altında" ifadesiyle kıyametin adamın ayakları altında olduğunu belirtilerek adam ile kıyamet özdeşleştirilmiştir. Böylece "adam" kavramının kötülüğü sembolize ettiği anlaşılmaktadır. Üçüncü şahıs diliyle yazılan bu şiirde, aynı zamanda buluta benzetilen adamın, **"Adam yıldızlara basa basa yürüdü/ Çünkü biraz önce yağmur yağmıştı"** dizeleriyle içinde tuttuğu tüm dertleri bir yağmur misali insanların üstüne boşalttığı imgelenmiştir. Redif olarak kabul edilen "Yağmur yağmıştı" ifadesi, şairin içinde tuttuğu çaresizliğin ve olumsuzluğun büyüklüğüne vurgu yapmaktadır. Ancak geçmiş zaman "-dı" eki ile fiillerini süsleyen şair, tüm çaresizliklerin geçmişte kaldığını iddia etmektedir. Yani kadında aradığı aşkın ve anne şefkatinin aynı anda bulunamaz olmasının getirdiği çaresizlik, kadın figürünü unutmak derecesine kadar gelmiştir. Ayrıca şair, geçmişin geçmişte kaldığını kanıtlamak istercesine her bendin son dizesine bir nokta koymaktadır. Şiir içinde kullanılan tek tür noktalama işareti okuyucunun ilgisini çekerek "bitti" imajının verilişini sorgulatmaktadır. Cemal Süreya, bitirdim derken bitiremeyen bir şair olduğunu bu şiirin ardından yazdığı şiirlerle ortaya koymuştur.

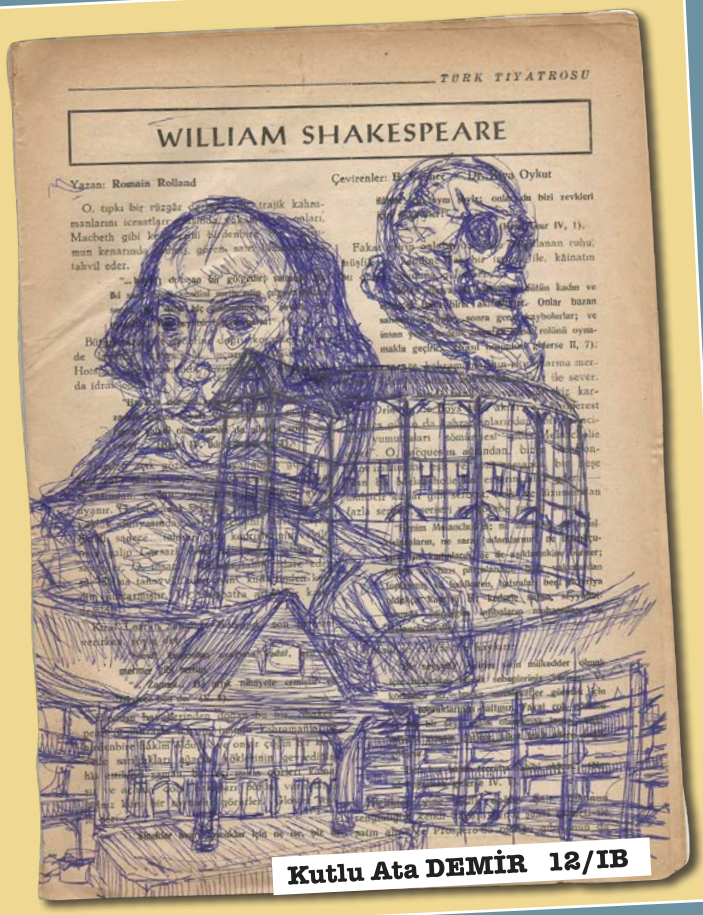
Cemal Süreya, "Üvercinka" şiir kitabında çaresizlik duygusunu aşk üzerinden imgeler ve simgeler aracılığıyla en belirgin şekilde "Gül", "Üvercinka" ve "Adam" şiirleri ile göstermektedir. Her üç şiirde de geçmişini bugününe katan şair; aşk ve sevgi temalarını, kadın ve anne figürleriyle iç içe geçirerek isteğine bir türlü erişememesinin getirdiği karışıklığı yansıtır. Şair, genel olarak duygusal kargaşasını daha belirgin şekilde karşı tarafa iletmek için çeşitli imge ve simgelerin yanında yazım ve noktalamadan; bakış açısını yansıtmak içinse çatışmalardan yararlanır. Bu şekilde Cemal Süreya, hem anlamsal hem de dilsel bütünlüğü derin bir şekilde kullanmayı başarmıştır.

Kaynakça
Süreya, Cemal. Üvercinka. İstanbul: YKY, 2019.

İlkhan Selin YILDIRIM 11/IB

hamlet

Hamlet Oyunundaki Kadın Karakterlerin Rolü ve İşlenişi

TÜRK TİYATROSU

WILLIAM SHAKESPEARE

Yazan: Romain Rolland

Çevirenler: [illegible] Dr. Sâmi Oykut

Kutlu Ata DEMİR 12/IB

William Shakespeare'in Hamlet oyunu daha çok erkek karakterler üzerinden ilerlemektedir. Hamlet ve Claudius arasındaki gerginlik ve nefret, Polonius ve Hamlet arasındaki Ophelia üzerinden ilerleyen çatışma ve yine Ophelia ve Polonius üzerinden gelişen Laertes ve Hamlet çatışması oyunun olay örgüsü boyunca gözümüze çarpmaktadır. Olay örgüsünde geçen olayların içinde, pasif olarak bulunan fakat yine de diğer karakterlerde ve olaylarda büyük etkisi olan iki kadın karakter vardır. Hamlet oyunundaki kadın karakterler ne kadar olay örgüsünde pasif bir izlenim yaratsalar da işlenişleri ve taşıdıkları roller olay örgüsünde ve yazıldığı dönemde oldukça önemlidir.

Bu kadın karakterler Polonius'un kızı ve Laertes'in kardeşi olan Ophelia ve Claudius'un karısı ve Hamlet'in annesi olan Kraliçe Gertrude'dir. Bu karakterleri anlamak veyahut da zaten var olan bir kadın tiplemesine büründürmek aslında oldukça karmaşık ve zordur. Dönemin şartları gereği kadınlar tiyatrolarda oynayamadığından Ophelia ve Gertrude karakterleri ilk başta erkekler tarafından canlandırılmış ve onların oynayabileceği şekilde kaleme alınmıştır. Fakat kadınların o dönemki karakteristiklerinden yine de bilgi sahibi olabiliriz. Ne kadar bir erkek yazar tarafından kaleme alınıp, erkekler tarafından hayat verilmiş olsalar bile 17. yüzyıldaki kadın anlayışını ve stereotipini görmek zor değildir.

Hem Ophelia hem de Kraliçe Gertrude bu kadın stereotipinden nasibini almıştır. Ophelia'dan başlanacak olursa, Ophelia oyun boyunca kendi sesini duyuramayan bir kadındır ve kendisinden daha 'güçlü' olarak portre edilen babası, ağabeyi ve 'sevgilisi' olan Hamlet tarafından yönlendirilmekte, bir nevi aralarında kalarak kendini kaybetmektedir.

Ophelia'nın ilk yönlendirilmesi ağabeyi olan Laertes'ten gelir. Ağabeyi Laertes Ophelia'ya namusunu korumasını tembihler ve kendisini kirletmemesi gerektiğini belirtir.

"Hamlet'e, boş övgülerine gelince...
Bir oyun, gençlik hevesi say bunları.
Bir menekşedir açmış erkenden, bahar günü,
Açmış ama sürmez; tatlıdır, ama solar gider.
Bir anlık güzel bir koku, hepsi o kadar" (Shakespeare 19)

diyen Laertes burada Ophelia'ya Hamlet'in aşkına güvenmemesi gerektiğini söyler.

"...Kaptırırsan yüreğini, açarsan temiz koynunu
Taşkın heveslerine, Ophelia, koru kendini.
Evet, koru bu tehlikeden kendini, canım kardeşim;
Ölçülü kal sevginde, kaptırma kendini
Arzunun belalı akışına.
Ay ışığına da açsa güzelliğini
En ürkek kız vermiş olur kızlığını." (Shakespeare 20)

Burada ise Laertes Ophelia'ya kendini ve cinselliğini bastırması gerektiğini öğütlemiştir.

Laertes'in verdiği bunca öğütten sonra "Hepsi kilitli aklımda, anahtar da sende!" (Shakespeare 22) diyen Ophelia burada dönemin kadınlarının uymaları gereken baskıya boyun eğdiğini, aslında tipik bir 17. yüzyıl kadını olduğunu göstermiştir.

Babası Polonius'un ise bu konuda bakış açısında çok bir fark yoktur.

"Bağlanmış mı? Laf! Toy bir kız gibi
Bilmeden konuşuyorsun
Böyle durumlardaki tehlikeyi.
Bağlılık dediği şeye inanıyor musun?" (Shakespeare 23)

diyen Polonius aşkı 'bağlanmak' olarak görmekte ve Ophelia'yı bağlanmaktan ve Hamlet'e âşık olmaktan uzak tutmaya çalışmaktadır.

"Ya! Bak ben söyleyeyim öyleyse sana:
Şuna inan ki sen daha çocuksun,
Kalp parayı sahici sanmışsın görünüşe aldanıp.
Daha pahalıya sat kendini, yoksa sersem kız diye satarlar seni." (Shakespeare 23)

Sözlerinde ise Polonius, Ophelia'yı hâlâ bir çocukmuş gibi gördüğüne ve toplumun Ophelia'yı nasıl aşağılayacağını söylemekte. Bu perdede babasına da boyun eğen Ophelia hem babasından hem de ağabeyinden aldığı öğütlerle psikolojisinin bozulmasına yol açmıştır.

Hamlet ise Ophelia için bir hayal kırıklığıdır. Mektuplarından ve hareketlerinden aşkını ilan eden Hamlet, babası Kral Hamlet'in ölümünden sonra intikam isteğinden gözü dönmüş ve zaten babasının ve ağabeyinin baskısı altında olan Ophelia'ya aslında onu hiç sevmediğini söylemiş ve kendisini manastıra kapatmasını söyleyerek Ophelia'nın kalbini kırmış ve ortada bırakmıştır.

"...Ve ben, en mutsuzu, en dertlisi kadınların,
Ben ki balını tattım sözlerindeki şiirin,
Şimdi o soylu, o şahane kafanın
Düzeni bozulmuş çanlara döndüğünü mü görecektim?
O eşsiz örnek insanın, o çiçek açan gençliğin,
Solup gittiğini mi görecektim çıldırarak?
Ah, mutsuz başım! O gördüklerimi gören de ben,
Bu gördüğümü gören de!" (Shakespeare 73)

diyen Ophelia Hamlet'in aşkı yüzünden yaşadığı hayal kırıklığını böyle dile getirmiştir.

Ophelia en son karşımıza çıktığında ise babasının ölümünün ve Hamlet'in onu acımasızca terk etmesinin yaşattığı duygusal sarsıntının ve şokun onu derinden etkilediğini ve âdeta delirttiğini görüyoruz. Ellerinde çiçeklerle eski halk türküleri ve evlenmeden önce cinselliği yaşadığı için erkeği tarafından terk edilmiş bir kadının masalını mırıldanır ve sonunda boğulur.

Ophelia Latincede 'suçsuz' anlamı taşır. Hayatındaki erkeklerin öğütleri ve kırıcılıkları arasında benliğini kaybeden ve melankoli ve hayal kırıklığı ile yaşamak zorunda bırakılan ve sonunda delirerek canına kıyan Ophelia da suçsuzdur. William Shakespeare'in Ophelia'yı erkekler dünyasında eriyip biten, yok edilen, öldürülen ve ölümüne seyirci kalınan kadınların sembolü yaptığını söyleyebiliriz.

Hamlet'in annesi Kraliçe Gertrude ise Ophelia'dan biraz farklıdır. Kraliçe Gertrude ilk başta Hamlet'in babası Kral Hamlet ile evlidir ve Hamlet'in söylediği kadarıyla mutlu bir hayat sürmektedirler. Fakat kralın ölümünün üstünden iki ay geçtikten sonra Kraliçe Gertrude'nin yeni kral Claudius ile evlenmesi Hamlet'i oldukça sinirlendirir ve annesinin gözünde düşmesini sağlar.

"...O da nasıl düşerdi babamın üstüne?
Sevgiyle beslendikçe artar gibiydi sevgisi.
Öyleyken bir ay içinde... Düşünmesem daha iyi...
Kadın zaaf demekmiş meğer! Kısacık bir ay...
Daha eskimedi o gün giydiği pabuçlar
Babamın tabutunun ardında yürürken.
Niobe gibi, iki gözü iki çeşme...
Nasıl olur, evet o kadın, evet aynı kadın
-Tanrım, beyinsiz bir hayvan bile
Daha fazla acı çekerdi- amcamla evleniyor;
Babamın kardeşiyle; öyle de bir kardeş ki
Ben Herakles'e ne kadar benzemezsem
O da o kadar benzemiyor babama..." (Shakespeare 14)

Sözlerinde Hamlet'in annesine ne kadar kızgın olduğu anlaşılmaktadır. Fakat Gertrude'nin Hamlet'in babasının ölümünden sonra dul kaldığı göz önünde bulundurulduğunda, kraliçelik unvanını korumak için ve Hamlet'in iyiliği için Claudius ile evlenmeye göz yummuş olması bir ihtimaldir.

Gertrude'nin aslında tipik bir 17. yüzyıl kadını olduğunu söyleyebiliriz. Her zaman söylenileni yapan, eşine söz geçiremeyen ve baş sallamak zorunda kalan ve ihtişamlı hayatını devam ettirebilmek için sevmese de evlenmek zorunda kalan bir kadındır Gertrude. Hep Claudius'a bağlı olarak kararlar verir ve gölgesinde ilerlermiş gibi bir izlenim bırakır. Problemlerini çözmek için ve istediklerini yapmak için dua etmekten başka bir seçeneği yokmuş gibi hisseder. Sanki bulunduğu dönemin kadınlarında olan bütün sıkıntıların ve eksikliklerin sembolüymüş gibi. Eşini, kendisinden 'üstün' olan kişi, dinlemeyerek zehirli şarabı içip ölmesini de bu sembole örnek olarak gösterebiliriz.

Fakat Hamlet'i koruması ve Hamlet'e olan sevgisi de apaçık bellidir. Bu da Gertrude'nin tamamen annelik içgüdüsüyle ve şefkatiyle ilerlemesine örnek olarak gösterilebilir. Oyunun olay örgüsü boyunca Hamlet'in ondan nefret ettiğini bile bile Hamlet için endişe duymuş ve delirmemesi için dualar etmiştir. Hatta bütün oyun boyunca yanında olduğu eşini bile son sahnesinde Hamlet'i kurtarmak için bırakmıştır. Ophelia'ya da Hamlet'i yakıştırdığı ve Hamlet'in ona çok değer verdiğini bildiğinden ona da aynı şefkatle yaklaşmıştır.

"...Etekleri açılıp yayılmış da sulara
Bir süre kalmış ırmağın üstünde denizkızı gibi
Başına gelenlerden habersiz.
Ya da sularda yaşamak için yaratılmış gibi.
Türkü söylüyormuş Ophelia
Bölük pörçük eski halk türküleri.
Ama ne kadar sürebilir ki bu?
Su içip ağırlaşınca etekleri
Kesip zavallıcığın tatlı sesini
Ölüm çamurlarına batırmışlar Ophelia'yı." (Shakespeare 134)

sözlerini Ophelia hakkında düşündüklerine örnek olarak gösterebiliriz.

Ophelia ve Gertrude'nin ortak yönü hayatındaki erkeklerden dolayı çektikleri acı, çile ve sonunda ölmeleridir. Babasının ölümü ve Hamlet tarafından terk edilmesinin ardından deliren ve intihar eden Ophelia ve eşinin yeğenini zehirlemek için hazırlattığı şarabı içen ve aile çatışması arasında ölüp giden Gertrude oyundaki erkek karakterlerin güçleri arasında güçsüz düşmüş ve sonunda ölmüşlerdir. Shakespeare'in bu oyununda bir bakıma 17. yüzyıldaki erkek baskınlığına dikkat çektiğini ve kadınların bu baskıdan ne kadar kötü etkilendiğini göstermek istemesini düşünmek yanlış olmaz. Kadınların korumacı doğasını ve sevecen yaklaşımlarını öne çıkarması ve buna rağmen beklediklerini alamamaları ve trajik ölümleri bunu vurgular niteliktedir. 17. yüzyılda kadınların sadece namuslarıyla değerinin ölçülmesini ve erkeklerin gölgesi olmaktan kurtulamamalarını Gertrude ve Ophelia'nın bulunduğu sahnelerden kolaylıkla çıkarabiliriz.

Bir sonuca varmak gerekirse, William Shakespeare'in Hamlet oyunundaki kadın karakterler ne kadar olay örgüsünde pasif bir izlenim yaratsalar da, işlenişleri ve taşıdıkları roller olay örgüsünde ve yazıldığı dönemde oldukça önemli bir iz taşır. Oyundaki iki kadın karakter olan Ophelia ve Kraliçe Gertrude dönemin kadın stereotipini eleştirecek bir yapıda işlenmişlerdir. Cinsellikten kaçması gerektiği ve kendini her daim ağırdan satması tembihlenen Ophelia'nın Hamlet'e âşık olup 'kandırılarak' terk edilmesi ve babasının ölümüyle beraber melankoli ve hayal kırıklığına yenik düşüp intihar etmesi; Kraliçe Gertrude'nin ise ilk eşinin ölümünün ardından eşinin kardeşi Claudius ile evlendiği için kendisine tepki gösteren oğlu ve yeni eşi Claudius arasındaki soğuk savaşın içinde piyon gibi kullanılıp sonunda aralarındaki çatışmada zehirlenerek ölmesi; o yüzyıldaki erkek üstünlüğünün kadınlara olan kötü etkilerini ve adaletsizliğini göstermektedir.

Kaynakça

Shakespeare, William. Hamlet. Çev. Sabahattin Eyüboğlu. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.

"Role Of The Women Of Hamlet English Literature Essay." UKEssays.com. 11 2018. All Answers Ltd. 04 2020 <https://www.ukessays.com/essays/english-literature/role-of-the-women-of-hamlet-english-literature-essay.php?vref=1>.

Krstic, Sandra. "Female Characters in Hamlet." Academia.edu, www.academia.edu/4563172/Female_characters_in_Hamlet.

Günenç, Mesut. "Ophelia And Gertrude: Victimized Women In Hamlet." Journal of International Social Research, vol. 41, no. 41, 2015, pp. 164–164., doi:10.17719/jisr.20154115007.

Goswami, Hema. "Feminist Approach and the Female Characters in the Play Hamlet." LinkedIn SlideShare, 4 Sept. 2017, www.slideshare.net/HemaGoswami1/feminist-approach-and-the-female-characters-in-the-play-hamlet.

Ezgi KARAÇAY 12/IB

“ Sevgi Soysal, Tante Rosa adlı eseriyle kendi hayatındaki tecrübelerle Tante Rosa karakterinin hayatı üzerinden gelişimsel olarak ataerkillik ve feminizm konuları çerçevesinde bir toplumsal teşhis, eleştiri ve yorumlamada bulunmuştur. ”

Tante Rosa

Romanlar, bireylerin hayatlarından bağımsız olarak yorumlanamayacak olan eserlerdir. Bir yazarın hayatından esintiler olmayan bir eserinden söz edemeyiz ve şüphesizdir ki yazar, yaşadıklarının ve hayatı boyunca edindiği deneyimlerini okura eseri vasıtasıyla iletir. Sevgi Soysal da diğer bütün yazarlar gibi bu gerçekliği ortaya çıkarmıştır. Hayatı boyunca verdiği gerek ideolojik, gerek toplumsal gerekse tıbbi mücadeleler ile anabileceğimiz Soysal, Tante Rosa adlı eserinde de bu mücadele ruhunu yaşatmıştır.

Tante Rosa, II. Dünya Savaşı döneminde daha küçük bir kız çocuğuyken kilisede eğitim gören inançlı biridir. Katolik inançlarına tabi olmasına karşın kilisede sürekli olarak cezalandırılmış ve bir mücadele durumu içinde yaşamıştır. Temel olarak inancının ilkelerine bağlı olan Rosa, nefsini köreltememe ve kendini sınırlayamama gerekçeleri ile çokça cezalandırılmıştır. “Tante Rosa rahibe okulunda vücudunun kötü bir şey olduğunu öğrendi. Yıkanırken soyunmak yasaktı. Gömlekle yıkanılıyordu. Bir gün yine koşarken düştü. Rahibeler yarasını sarmak için de olsa, kara çorabını çıkarmasına izin vermediler. Yara iltihaplandı. Schwester Maria, Rosa'ya, Tanrı'nın onu cezalandırdığını, vücudunu unutmayı, içini Tann'ya adamayı, arzularını sindirmeyi bilmediği için yarasını iyileştirmediğini söyledi.” (Soysal 22) Tante Rosa'da geçen bu anekdottan da anlaşılacağı gibi sürekli bir kısıtlama söz konusudur. Ayrıca Rosa'nın el işi dersinde küçük bir çocuk olarak saçının kıvırcık olup olmadığı merakına dayanamaması sonrasında saçını açması ve kontrol etmesi ile birlikte rahibe Schwester Maria'nın ona söyledikleri de bu baskıyı bir kez daha ortaya koymuş oluyor. “Sen süsüne, güzelliğine düşkün bir günahkârsın,” dedi Rosa'ya. “Ceza olarak melek rolüne çıkmayacak, yoksul rolüne çıkacaksın.”(Soysal 24) Daha sonrasında rolünü yaşadıkları sonrasında yaşayarak yapan Rosa çok sevildiği için çörek yemeye götürülecekken çörekleri çok beğendiğini ifade etmesinin sonucu olarak tekrardan cezalandırılarak trenle evine gönderilir. Sürgün ve mahkûmiyeti andıran bu cezalandırmalar, Sevgi Soysal'ın hayatının roman üzerindeki etkisini de pekiştirir. Daha sonrasında kiliseye düşen bombayı ilahi bir cezalandırma olarak yorumlayan Rosa, Katolizme bağlılığını göstermiş olur.

Sevgi Soysal, cezalandırılma konusu haricinde kısıtlama konusuna da Tante Rosa ile değinmiştir. Çocukluğunda at cambazı olmaya karar veren Tante Rosa'nın babasının Rosa'ya doğrudan yasaklamasa dahi onun hevesini kırması ve bu duruma engel olmaya çalışması ile Tante Rosa üzerinde bir kısıtlama sahibi olmuştur. Sert bir adam olan babası on sekiz yıllık garanti ile belirtilmiş olan kısıtlama süresi dolmadan ölünce başka biriyle evlenen Tante Rosa'nın annesi bu kısıtlamayı kaldırmış oldu. Bunun sonucunda Tante Rosa tekrardan sirke gitti. Yeni üvey babası bu duruma olumsuz bakmasa da bu sefer de hevesli bir kız olmasından ötürü sirkte onu ata bindirmediler. “Sirk müdürü Rosa'nın bu kez uyarmalara kalkışılmadan getirildiğini görünce Rosa'nın k... derisinin okul kitaplarından ucuz olduğunu anladı. Rosa hoş gelmişti ona. At cambazı olması istenmeyen bir kız hemen ata bindirilir, ama at cambazı olsun diye baştan atılan bir kız asla ata bindirilmez.“ (Soysal 16) Anlaşılacağı üzere Sevgi Soysal bu anlatım ile kadınların ve kız çocuklarının önünde duran engellere dikkat çekmiş ve yaşanan zorluklara değinmiştir. Dönemle bağdaştırılabileceği üzere Sevgi Soysal'ın yaşadığı toplumdaki görüş ve tutumları eserinde yansıttığını görmek mümkündür.

Tüm bunların sonucu olarak Sevgi Soysal'ın da dahil olduğu feminist düşünce akımının Tante Rosa'da, Tante Rosa'nın hayatı üzerinden işlenişini görebiliriz. Bu roman, Sevgi Soysal'ın düşüncelerini Tante Rosa karakteri ile yaşattığı bir eser niteliği taşır. Ataerkil sisteme ve erkek baskınlığına karşı ağır eleştirilerde bulunan Sevgi Soysal, Hans'ın Tante Rosa'yı bara çağırıp hesabını ödemesi ve yaşadıkları ilişki sonrasında Hans'ı yırtıcı orman hayvanı olarak betimlemiştir. Bunun haricinde her Pazar günleri sıcak kahve eşliğinde yenen elma pastası, kaz kızartması ve daha sonrasında kadının kocasıyla yaşadığı ilişki... Tüm bunları kadının hazırlaması da kadın üzerindeki baskının ve beklentinin Tante Rosa karakteri üzerinden ifade edilişidir. Buna karşın Tante Rosa'nın çocuklarını da arkasında bırakarak Sevgi Soysal'ın da iki kez boşandığı gibi kocasını terk etmesi ile aldığı radikal karar, buna karşı bir direnişi ve mücadeleyi temsil eder. Bu yaptığının sonucu olarak Tante Rosa'nın köyün kilise kadını tarafından aforoz edilmiştir. Bu da toplumun beklentilerini karşılamayı reddeden bir kadının karşılaşacağı sorunlar ve alacağı tepkilerin Tante Rosa'nın hayatı üzerinden ifade edilişidir.

Yazar eser ilişkisinin birçok yerde gözlemlenebildiği Tante Rosa, Rosa öldüğünde bile devam eder. Rosa'nın ölümünden sonra yaşadığı nakil problemleri, kilisenin Rosa'yı kabul etmemesi ve resmî dairelerin önüne koyduğu engellerden dolayı naklinin yapılamaması, dışlanma ve istenmeme durumunu net bir şekilde ortaya koyar. Ayrıca aforoz edilmesinin ve resmî prosedürlerin sonucu olarak gömülememesi, onun yerine yakılması ve sonrasında küllerinin kedi tarafından dahi saldırıya uğraması, Tante Rosa'nın hayatı boyunca yaşadığı dışlanma, kısıtlanma ve suçlamaların âdeta bir özetidir.

Sevgi Soysal, kendi hayatından ve çevresinden de parçalar taşıyan olayları ve eleştirilerini yalın ve herkes tarafından kolayca anlaşılır kılmak için basit bir dil kullanmayı tercih etmiştir. Bu durum eserin kaleme alınma amacına ulaşmasına katkıda bulunmuştur. Kısa cümleler ve halk ağzının kullanımı anlaşılmayı kolaylaştırırken, sık noktalama işaretleri ve tekrarlar da dikkat çekmeyi sağlamıştır. Bilinç akışı tekniğine benzer bölümler ise fikirlerin içine girebilmeyi ve yorumlama kabiliyetinin artmasını mümkün kılmıştır.

Sevgi Soysal, Tante Rosa romanıyla dikkat çekmek istediği noktaları yazar eser ilişkisi kapsamında kendi hayatından ve çevresinde yaşanan olayları Tante Rosa karakterine uyarlayarak onun hayatı üzerinden bir gelişim romanı olarak ortaya çıkarmıştır. Ataerkillik ve feminizm etrafında yaptığı eleştiriler ve taşıdığı görüşleri basit ve anlaşılır bir dille ortaya koymuş ve bu romanı vasıtasıyla toplumsal bir teşhis, eleştiri ve yorumlamada bulunmuştur.

Kaynakça

Soysal, Sevgi. Tante Rosa. İletişim, 2013.

Berkant ÇELİK 12/IB

ŞİİR-
LER

GAZEL

Ey sarı saçlı sevgili, nedendir bakışındaki bu hasret
Gülün dikenleri bile bülbülün feryadını dindiremedi, yine de içinde bir kasvet

Bir güneştir senden doğan, ışığındır kalbimi yakan
Bir şiir misali beklerim, beklerim aşkın için bir işaret

Tek bir sözdür beklenen, gönüldür bunun için sabreden
Kim bilir, sevgiliye duyulan özlem içindir ettiğim tüm bu gayret

10 Fen/A Jeren OLDMAN – Ahmet Tuğberk GENÇER – Eylül Elçin GÜNCÜ

Sana her baktığımda oklarının yüreğimi delişi
Gönlümde yakar devasa bir ateşi

Lakin her estiğinde rüzgâr, söner yüce alev
Kalır geriye sadece sevgilinin sözleri

İnatçı rüzgâr elbet yeni maceralar için
Bir gün tekrardan canlandıracak içimdeki bu alevi

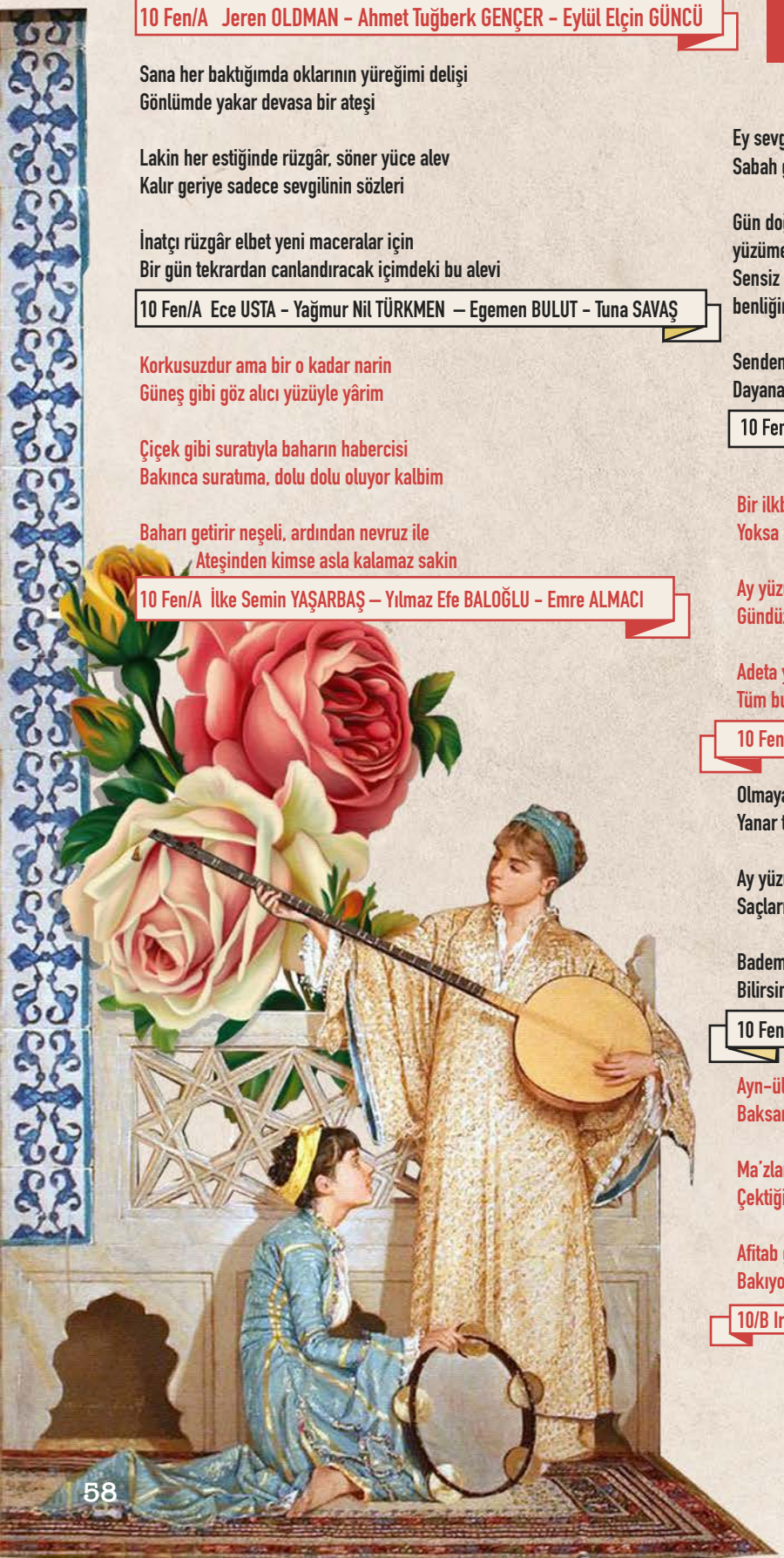
10 Fen/A Ece USTA – Yağmur Nil TÜRKMEN – Egemen BULUT – Tuna SAVAŞ

Korkusuzdur ama bir o kadar narin
Güneş gibi göz alıcı yüzüyle yârim

Çiçek gibi suratıyla baharın habercisi
Bakınca suratıma, dolu dolu oluyor kalbim

Baharı getirir neşeli, ardından nevruz ile
Ateşinden kimse asla kalamaz sakin

10 Fen/A İlke Semin YAŞARBAŞ – Yılmaz Efe BALOĞLU – Emre ALMACI

Ey sevgili; o badem gözünü bir kere daha görmek için canımı versem yeridir.
Sabah güneşinin yansıdığı ayva tüyleri, keman kaşları bir ömre bedeldir.

Gün doğumunda esen o tatlı rüzgarla dalgalanan saçların her seferinde yüzüme bir tebessüm kondurur.
Sensiz olduğumda, gonca dudaklarına buse kondurabilmek için benliğim yanıp tutuşur.

Senden ayrılacağım gün safderun kalbim, canhıraş olacak.
Dayanamam ben sensizliğe, gözlerim seni nasıl bulacak.

10 Fen/B Nilsu CANKELEŞ – Seda NEPTÜN – Demir SEÇKİN

Bir ilkbahar gecesinde akıp giden nehirler miydi
Yoksa kalbimin derinliklerinde süzülen gözlerin miydi

Ay yüzün karşısında çaresiz kalmak mı kolay olan
Gündüzümü gecemi esir alan hayalinden vazgeçmek miydi

Adeta yağmurdan sonra taşan bir göl gibi kalbim
Tüm bu çektiğim ömrümün sonunun habercisi miydi

10 Fen/B Merve ÖZATEŞ – Emre YILDIRIM

Olmaya ki nergislerinde bir damla yaş
Yanar tüm benliğim kavga eder canhıraş

Ay yüzüne düşmüş gönlümün bahçeleri
Saçlarından tutulan aya gider içim yavaş yavaş

Badem gözlerine hapsolmuş yanar, tutuşur bu kalp
Bilirsin, çıkarır gülüşün en güzel çiçeklere taş

10 Fen/B Ozan ENGİNDENİZ –Melis Nur ÖĞÜTCEN

Ayn-ül hayat a'ba olmuş sırtında
Baksan mirat-ı mücellaya nergisler göreceksin aynada

Ma'zlar kıskanır senin o inadını
Çektiğim sıkıntının yoktur haddi hesabı

Afitab gidiyor, oluyor gün gece
Bakıyorum çehrene, solgun bedenine

10/B Irmak BOZKURT

Atışmalı Maniler

Yaş akar çeşme gibi
Dertlerim dağlar gibi
Ben yarimi beklerim
Çınar ağacı gibi

Bekle bitecek dertler
Gidecek kara günler
O an kapıda yarin
Elinde demet güller
10 Fen/B Duru Karya ÖZCAN - Melis Nur ÖĞÜTCEN

İki gide bir gele
Hayat boyu el ele
Canım dostumdur kitap
Üşüdüm bana bere

Gel ben seni ısıtam
Başına bere takam
Hem öğrenirsin benden
Bir uyak iki kelam
10 Fen/B Ozan ENGİNDENİZ - Ezgi Gül UYAR

Aklıma gelmedi mani
Ne yapabilirim yani
İnternetim çekmiyorsa
Kameramı açamam hani

Az düşünsen gelirdi
Çok zor değil bilmesi
Bahane mi internet
Dinle dersi dikkatli
10 Fen/B Ata ŞAROĞLU - Irmak Selin BEK

Lüle lüle saçları
O allı yanakları
Memleketin hali zor
Görün şu sokakları

Kahverengi ceketi
Almamıştı sepeti
Ne olmuş sokaklara
Bırak şu memleketi
10/A Zeynep ERAY – Selin KÖSEOĞLU

Eve yürür giderim
Günü akşam ederim
Senden haber gelince
Tüm aşkımla gelirim

Yürürüm sokaklarda
Tüm insanlar yanımda
Sen yanıma gelince
Hiçbir şey kalmaz aklımda
10/A Selin KÖSEOĞLU- Sezin KÖSE

Tatlıydı yanakları
Kıvırcıktı saçları
Keşke gelse yanıma
Öpsem o dudakları

Bizim inek sarıkız
Ağzı kapanmaz mız mız
Aşk bitirir insanı
Kim o beklediğin kız
10/A Burak İYİBAŞ - Ela AKKUŞ

Yağdı lapa lapa kar
Evlerinde çobanlar
Çok sevdim bir çocuğu
Olmadı alakadar

Yağmaz buraya karlar
Kapanmazdı okullar
Bir kişiye takılma
Gelir gidermiş yarlar
10/A Ela Akkuş - Burak İYİBAŞ

Yazacak mani kaldı
Söyleyecek söz vardı
Ama o çekip gitti
Kalbim hep onda kaldı

Kağıt kalem önümde
Gelir bin ton düşünce
Senden gider o tabii
Gönlü sende değilse
10/B Roy BİLEKÇİ – Defne ÖNGÜN

Mavilenmiş gökyüzü
Özletti bize güzü
Nasıl oldu da geldin
Hiç bilinmez bir büyü

Sararmış ağaçlarım
Geriye dön, baharım
İyi ki geri geldim
Sarsın seni de aşkım
10/B Defne ÖNGÜN- Roy BİLEKÇİ

Yoluma taş koymuşsun
Sen beni çok yormuşsun
Benden umudu kestin
Sen beni unutmuşsun

Gelmem daha yerine
Herkes kendi evine
Unuttum artık ben seni
Sen de artık bana gelme
10/B Umut MUHAMMED – Emre BENBASAT

İnsanlığa ve benliğe katkısı olmayan
Bir gün daha boşa geçti,
Zevk, estetik, haz yok
Boşa akan zaman var, ebedî

Gri ve aynı duvarlar
Farklı olmayan insanlar
Belki de maskedir
Ruhu olmayan medeniyetin bedeli

Onur AVCIOĞLU 9 Fen/A

ATAMI ÖZLEMEK

Bugün Atamın ölümünün 82.yılı
Özlem dolu, minnet dolu, şükran doluyum.
Atamın ilke ve inkılaplarıdır benim yolum.
Türk genci olarak daima çalışmaktır benim doğrum.

Bugün o derin mavi gözlerin kapandığı gün.
Türklerin ışıldayan güneşinin battığı gün.
Sevgimizi, saygımızı, sonsuza kadar haykırdığımız gün.
Her 10 Kasım ölümsüz olduğunu yüreğimizde hissettiğimiz gün.

Duru ULUER 9/A

Ah ne güzel olsa gerek
Kendi doğrularını var etmek
Gerçekleri görememek
Kör gibi hareket etmek

Ah inanmanın rahatlığı
İnanmak istediğinin varlığı
Onun tartışılamazlığı
Cehaletin durdurulamazlığı

Nedir ki gerçekler?
Acaba neredeler?
Kaç paraya gelirler?
Kaç paraya giderler?

Oğul Mehmet KİNGİR 9 Fen/A

Düştüm, düşüşün gelir hep sesi en dipten
Bi' de görsen akbabalar üşüşür üstümden
Yolu kaybettim bulamam çıkış yok bu cehennemden
Koştum çok, ruhum yorgun bıktım her şeyden

Deniz ÇELİK 9 Fen/B

elimde olsa da bir sürü anahtar
açmıyor hiçbiri seni
açmıyor işte anla
çekip gittiğinden beri

Melek Bahar SÜKAS 9 Fen/B

Bir dolu kâğıt almış,
Hayallerimi yazmışım.
Onlara anlatamadığımı,
Sayfalarla paylaşmışım.
Yetememişim yazdıklarıma,
Taşmışım göklere,
Gerek duymuş hayallerim,
Özgür bir yere.

Nazlı ŞENGÜL 9 Fen/B

Tuval

Gün ağarmadan uyandığımda
Gökyüzünü dokurum,
En ince, en zarif
Mavi tonları, çeşit çeşit kumaştan.
Kuşları salıveririm
altın kafeslerinden
ve yine semaya
tutkulu fırça darbesiyle boyarım,
ufukların altına usulca yerleştirdiğim
Güneşimi
Son dokunuşlar ve işte oldu
Gün ağarıyor

RÜYA

Ağzını açıyor mecalsizce
Bir şey, herhangi bir şey söylemek istercesine.
Gerilen çene kaslarına rağmen, açılmakta kalıyor dudakları
Nafile, düşledikleri, istedikleri
Onu yarı yolda mı bıraktı?
İşte o anda acıyor gözleri, kum taneleri batıyormuş gibi
Artık ağırlaşmış gözleri, dalıp dalıp gidiyor yarı uyanık hayallere
Durgunlaşıyor, durduk durmadık yerde
Düşlemin kapılarının eşiğine atıyor kendini
Rüyalardan rüyalara süzülmek niyeti
Derin anlamlar aramıyor yaptıklarında
Gözü sadece birlikte olmak istediği adamda
Rüyalar Lordunu anıyor, Rüya'yı çağırıyor:
"Bay Sandman bana bir rüya getir..."

Barış Bilge CAN 11/B

Renk(,,,,,,,,.•.,,,,,,,,) "S"izlik

O, teşekkür etti.
Anlayış, yarlıktı,
Var mıydı?
***
Bir kapıdan girdim,
Muhabbeti boşalmış muhabbet.
Bi(-ki)r kapıdan girdim,
Muhabbeti boşolmuş muhabbet.
*
Sus,

Sustu.

Susar mısın ki?
Bilmem.

Bilemedi.
Susmadık.
*
Sezer misin yükselişini dumanın,
Yangın var.
Sezer misin düşüşünü cilazın,
Yıkım var.

Arada ise
Varsın olsun deliler,
Hakiki zırdeliler,
Veyahut kabulumdür onlar ve sizler.
Ama emin değilim,
Bulunamadım.
***
Bedenim ne denli değdi,?.
Hürlük ne müddetçe elimdeydi,?.
***
Çıktın aya,
Durdun tepesinde-Lüzumsuzca-Tükürdün dünyaya.
*
Zihnim ifrazat gibi nefreti akıtıyor,
Yüreğim dere kenarındaki çocuklardan hallice
Boğulan balıkları izliyor.
Ruhum ise müphem köşede,
Meçhul çıkış bekleyişinde.
*
baki zaman bakiye
bakiye seyer seni baki diye
Gelse seye seye
baki değil midir baki
Yanında seydiği
bakiye ile baki
baki baki
*
Doldur, doldur, doldur.
-Nen doldur, nen?
Nen varsa, nen,
Nen yoksa, nen.
-Beş ırmaktan çektiğim nen.
Nen varsa işte, nen.
*
Rab, sitem yok bugün sana,
Haykırdığından beri adınla,
Varamamış olsam da huzura.
*
Görünce marazdan kanlanan
Yerine mıhlanmış camdan küreler
A'manın nispetine kapılışımız

Münferit bir düşünce peydahlanır

Halı olmak, kalender bir halı
Halı, kendine güzel bir halı
*
Hakir, meczup, sen,
Ben.
Zalim, hadsiz, sen,
Sen.
***
Ne çok kelimeler etmiştim,
Sadece teşekkür etti.

KAZAİ

Uykum

Titremek,
Orada, Burada
Sıcak yatak uğruna.

Ağrımak,
Uzakta, Yakında
Rahat yatak uğruna.

Öğretmezler ama,
Uyunmaz yatakta.

Selam olsun o/bu arada,
Uykumu bulanlara.

Düşün, ağırlığından çöken
Kafan, "ı", dayamak.

Teşekkür mahiyetinde,
Uykumu getirenlere.

Et Parçaları Birleşirse

İblis, sual eylemiş:

Ayazı Cehennem'in,
Cennet'i ise minnetin,
Yanan iki bedenler,
Olur mu
Kül edenler?

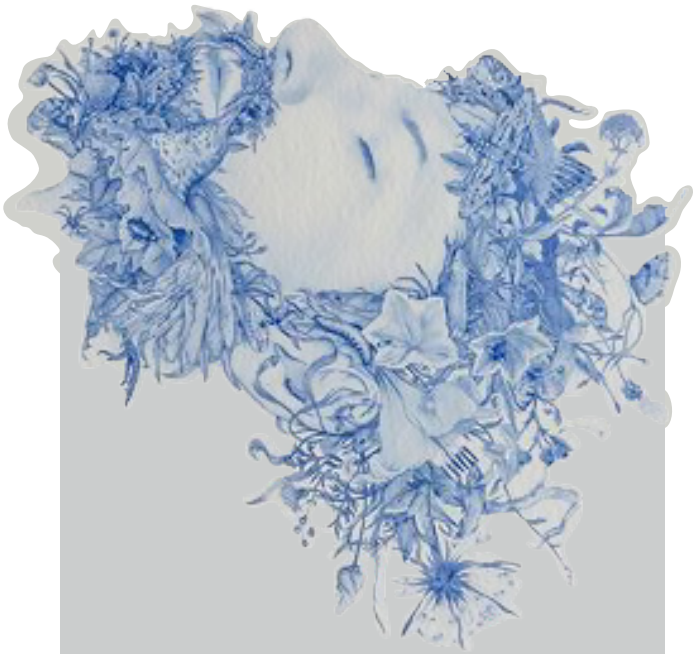
(...)Kararsızlıklar(...)

İstemeyi istemediğim kadar,
İstemiyorum,
İstememeyi istememek.

Fikirler Omuzda

Aç insan, ne denli manasızdır,
Aç sülük danışınca.
Aç sülük, koca bir danadır,
Aç insan bakışınca.

Tatlı Yalnızlık

Yalnız başıma karanlıklarda oturuyorum.
Bilmem ki ister miyim başkasının olmasını?
Bütün umutsuzluğu üzerimde taşıyorum.
Bilmem ister miyim başkasının sırtlanmasını?

Yalnızlık beni, bense yalnızlığı seviyorum.
Asıl bırakıp giderse işte o zaman sorun.
Her gün baş başa kalma hayalleri kuruyorum.
Olur da bir gün istemez işte o zaman sorun.

Mehmet Ozan BİRKAN Haz Fen/A

Seni bekliyorum (14.01.2013, yaş: 9)
Benim için parlıyor,
Güzel gözlerin,
Senin için bin bir gün,
Bin bir gece vakti.

Ay ışığı altında,
Bekleyen bir kişi,
Seni bekler gibi,
Gündüz gece vakti.

Asla bırakmam seni der gibi,
Gözlerinden okunur,
Sakın gidip kaçma,
Seni bekliyorum burada,
Her geçen gün dakika.

Başlıksız (2018)
Bazen, gülüşü yaralı bakışı dolu derler.
Gülüşüne; acısını, hüznünü, sevincini, heyecanını katanlara güzel gülüşlü derler.
Yalnızca sevdiklerin için kıvrılsın dudakların derler.
Bakışına; acısını, hüznünü, sevincini, heyecanını sığdıranlara güzel bakışlı derler.
Yalnızca kıymet bilenlere güzel gözlerini değdir derler.
Gülüşüne değecek kimse yoksa yaralı,
Gözlerini okuyabilecek birileri yoksa yalnız kalırsın derler.
Sorun da bu ya,
Sadece derler…

Başlıksız (17.06.2018)
Belki bir mektup bıraktım kapına,
Göz yaşlarımla bezeli.
Belki bir hayal oturttum kapına,
Hissettiklerimle işlemeli.
Belki bir kalp bıraktım kapına,
Zaten sen de ama.
Belki bir anı çaldı kapını,
Ancak ben eminim ki çalmazdı o kapı.
Belki de ben varım kapıda,
Geri kalanı bir torbada, yanımda.
Ancak bu sefer de sen açmadın o kapıyı.

Başlıksız (17.10.2018)
Bazen düşünüyorum yalnız mıyım diye,
Bendeki bu duygular karşılıksız mı diye.
Hüzünlerim içime keder,
Endişelerim içime kor olur.
Yanar içim cayır cayır…
Ey sevgili, söyle bana,
Karşılıksız mıdır reva görülen acı bana?
Gözlerinin hayaliyle uyur,
Sesinin nidasıyla taş kesilirim.
Belki sahicidir diye.
Düşüncelerim kalbime,
Kalbim gözlerime anlatsa bile,
Görmez misin, ateşte kavrulan ruhumu yine?
Ya bu acıyı benliğinde doldur,
Ya da sök at kalbimi yerine taş koydur.
Belki, bir umut o zaman,
Vazgeçerim senden.
Böylece düşlerim hür,
Varlığımın anlamı senin eksikliğinle devam eder.
Tabii vazgeçebilirse bu deli gönül…

Başlıksız (20.03.2019)
Ey anılar,
Öleyim artık uğruna hatıralar,
Ufak bir tebessüm sebebi,
Umutların yazgısı eşkıyalar.
Sev de seveyim,
Üzül de üzüleyim.
Kahrıma verdiğin acıyı,
Bir sükunetle sindirip
Kalbime gömeyim.

Başlıksız (22.07.2019)
Hayalleri için yaşayan insanlar, düşlerinizden gerçek algınızı yitiriyorsunuz.
Öyle bir gün geleceklik ki görüşünüz net duygularınız teferruatsız olacak.
Zamanla yok olan hayal, akıl, duygu ve tecrübe size gösterecek gerçekte ki yalnızlığınızı
Ve öyle bir gün gelecek ki ben yaşayamadım diyebilecek nadir insanlardan biri olacaksınız
O gün ben de bir nefes kadar yakınınızda olacağım
Ama siz bunu bile fark edemeyecek kadar kaybolmuş olacaksınız.

İlkhan Selin YILDIRIM 11/IB

Bir Soru

Selam,
Evet, evet benim
O milyarlarca insandan sadece biri işte.
Bir şey soracaktım ben sana
Ben niye yarım?
Yani neden?
Tamam; mutlu olayım, seveyim, sevileyim...
iyi bir insan olayım mesela,
Doğru söyledin
de neden işte?
En başta gerek olmasaydı bunlara?
Hayır, çünkü kaybolmuşum zaten varlığımda

Ne bekliyorsun bizden?
En azından bir cevap versen?
Tamam; ayırmayayım insanları, çalışayım "yine" insanlar için
Ee... Sence de kısır döngüye girmedik mi
biraz?
Ya onu yapamayacak insanların!
Sadece ben yokum ya ondan dedim.

Mesela acı niye var ki sorarım sana
Ben niye ve nasıl karşılaştırabilirim kendimi?

istemsiz yine
sorarım sana
Aklıma geldi de
bu pasta işi falan ne?
Büyük paylaşanlar varmış
Ya da pastasıyla boğulanlar mesela,
Bir de daha pastanın kokusunu bilemeyenler var ya...
Neyse...
ben neden yarım?

Değerliymişim, öyle görmem lazımmış kendimi
Ben değerli miyim sence gerçekten?
Yoksa bu, dünyada acı çekenlere mi ithafen?
Herkes bir noktada ödüyormuş bedelini yaptıklarının,
O tam nasıl oluyor acaba?
Hani biz anlayamıyoruz ya ondan sordum.
Yoksa sadece bilmek istiyorum ben,
gerçi "bilmeye" de itirazları var söyleyeyim şimdiden...
Hakikaten,
Az bildik mi, öze mi döneriz yoksa cehalete mi?
Hani biz saftık, Arı idik?
Başkalarının düşünceleri mi bizi bu hale getirdi?

Söylesene,
En başa geri dönelim mi?
Çok geç mi?
Tamam.
O zaman neden yarım ben?
Hayır, soruyorum ki ona göre yaşayayım.
Onu da mı öğrenemiyoruz?
Peki...

O zaman... ne zaman bitiyor bu sınav dedikleri?
Yoksa safsata mı bunların hepsi?

Ben o milyarlarca insandan sadece bir tanesiyim işte,
O zaman son bir şey sormak istiyordum sana...
Peki sen niye yarsın?

Gökyüzüne Bak

Yalnız hissettiğinde
gökyüzüne bak derler
Gökyüzü engin, geniş ya
Başkası da aynı penceredeydir
diye aslında
Kimsin sen penceredeki?
Nereden bileceksin ki beni?
Ben de diğerleri gibi,
Tesadüfen açmışım işte penceremi...
Yok, yok yanlış anlama
Yalnız değilim ben.
Benim çabam farklı,
Daha çok ne olduğumun, ne olacağımın
çabası...
Bakayım gökyüzüne,
ne olacak ki?
Kayan yıldızlarla yakalamaca
oynuyoruz
ama hep ben ebeyim,
Olsun onlar da yıldız değilmiş
zaten...

Ay desin ki bana;
Bugün ne görmek
istiyorsun rüyanda?
iyilik görmek istiyorum
derim de,
gerçekten
görmek istiyorum.
hem de dünyada
herkeste...

Açıklamama gerek var mı kendimi
yine de?
Sev ya, sevil aynı zamanda
farkına var etrafındakilerin
seni sevenlerin, sana değer verenlerin...
Zaman değiştiriyor olabilir bizi
ama özünde aynıyız seveyle, sevilenle.
Ben de değişebilirim bak
Şimdiden söyleyeyim
ama sen beni dinle!
Etrafında dön
ve seni seven her şeyin, herkesin farkına var.
Çünkü hayat kısa,
Kim bilir neler yaşayacaksın o güzel insanlarla!
Hani pencere, gökyüzü demiştim ya az önce...
Bilmeni istediğim bir şey var,
onun acelesidir içimde.
Yaklaş, yaklaş
Hani sormuştum ya kimsin sen penceredeki diye,
O senin hayatın
ve sen de diğerleri gibisin
evet ama
Aynı zamanda yaratacaklarının özünde eşsizsin.

Biliyorum çok konuştum,
sonuca geleyim en iyisi
Sev, sevil, yaşa sana pencereden bakanı
ve sonunda,
Yine de unutma gökyüzüne tekrar bakmayı...

Jeren OLDMAN 10 Fen/A

MASAL-
LAR

TEK DİLEK

Bir varmış bir yokmuş. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde. Develer tellal iken, pireler berber iken ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallarken, uzak çok uzak diyarlarda, karların lapa lapa yağdığı, caddelerin neşeli seslerle yankılandığı çok güzel ülkede, işi başından aşkın bir adam yaşarmış. Kimse bu adamın ne yaptığını anlamazmış. Soranlara sadece "iyilik" dermiş. Herkes bir araya toplanır, bu adamın ne iş yaptığını düşünürmüş. Kimisi çok zengin herhalde diyormuş. Bazısı ise zengin olsa neden burada yaşasın. Gel zaman git zaman aralığın sonu gelmiş. Aralık gelince bu adamın yüzünü gören olmazmış. Arada bir, gece sokaklarda elinde bir kalemle dolaşırmış. Sonra yine gizemli mekânına çekilirmiş. İnsanlar bu mekânı çok merak edermiş. Kimisi çaktırmadan takip edermiş ama nasıl oluyorsa bu adam izini kaybettirir, kimse onu takip etmeyi başaramazmış.

Aralığın ortalarına doğru ülkede yılbaşı hazırlıkları başlamış. Herkes varını yoğunu bu hazırlığa vermiş. Hâl böyle olunca ülkedeki hemen herkes yılbaşının büyüsüne kendisini kaptırmış. Aralarından biri ise herkese nazaran daha heyecanlıymış. Bir o dükkâna yardım edermiş bir diğer dükkâna hem de çocuk başıyla. Herkes çok takdir edermiş bu çocuğu. İçindeki neşe herkesi çok etkilermiş. Herkes sorarmış bu çocuğa neden bu kadar neşeli olduğunu, neden herkese yardım ettiğini. Çocuk ise o hayali dünyasından kesitler anlatırmış. Yok işte geyikler varmış, akşam yolculuğa çıkarmış, ayın üzerinden bir araba geçermiş. Herkes gülermiş bu çocuğa. Çocuk ise somurtup, yardım etmeye devam edermiş. Bu çocuğun hiç arkadaşı yokmuş. Hep hasta çocuklarla arkadaş olurmuş. Onlara yılbaşı hediyesi getirir, birlikte kurabiye yapar ve ülkeye dağıtırmış.

Bir gün bu çocuk yardımlarından sonra gizemli adamı fark etmiş. Onunla göz göze gelmiş. Ak saçlı bu adamı çok merak etmiş ve ona seslenmeye çalışmış ama adam onu duymamış. Çocuk da onu takip edip merakını gidermek istemiş. Adam da bunun fark etmiş olacak ki onu takip etmesine izin vermiş. Büyük ormanlardan, uzun derelerden geçmişler ve sonra kocaman bir fabrikaya gelmişler. Çocuk gözlerine inanamamış. Uzun yıllar bu ülkede yaşamasına rağmen böyle kocaman fabrikayı nasıl fark etmediğine hayret etmiş. Çocuk bunları düşünürken adam ona bakarak eliyle içeri girmesini işaret etmiş. Çocuk meraklı adımlarla fabrikaya girmiş. Bir de ne görsün! Bir sürü cüce, başlarında yılbaşı şapkaları, büyük makinelerin başında bekliyormuş. Hediye hazırlıyorlarmış. Sonra çocuk kafasını sağa çevirmiş orada dinlenen ve bir yandan da konuşan geyikleri görmüş. Geyikler iki gün sonra çok işleri olacağını konuşuyorlarmış. Çocuk merakla üst kata çıkmış. Üst kata çıkarken merdivenler renk değiştiriyormuş ve ses çıkarıyormuş. Adım atınca kimi basamak "Mutlu yıllar çocuk!" diyormuş kimisi şarkı söylüyormuş. Çocuk fabrikanın büyüsüne kapılırken gizemli adam yine belirmiş ve ona eliyle odaya girmesini söylemiş. Çocuk hiç korkmadan odaya girmiş. Odada yılbaşı şekerinden yapma sandalyeler varmış ve sonra çocukla adam arasında şöyle bir konuşma geçmiş:

- Çocuk, neden buradasın biliyor musun? Ülkede içinde mucizelere inan tek kişi sensin. Yılbaşı ruhunu hiç kaybetmedin. Yeni yıla girmeye iki gün kaldı. Bu gördüğün hediyeleri çocuklara göndereceğiz ve sana da gelecek ama senin bir farkın olacak.

- Farkım mı olacak?

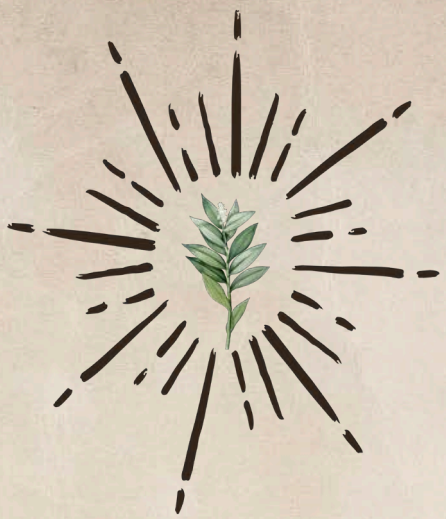
- Evet, senin bir dilek hakkın var çocuk. İstediğin bir şey gerçek olacak. Yılbaşı akşamı bu dileği içinden dile. Şimdi git evlat, birazdan fabrika görünmez olacak. Seni de merak etmişlerdir.

Çocuk başını sallayarak evinin yolunu tutmuş.

Ne olduğuna, ne bittiğine inanmayan çocuk yılbaşı akşamını heyecanla beklemiş. Yılbaşı akşamında ise dileğini umutla içinden dilemiş ve ayın üzerinden geçen arabaya bakmış.

Ertesi gün sokaklarda mutluluk çığlıkları yükselmiş. Herkes mutluluktan ne yapacağını şaşırmış ve sonunda "hasta çocukların iyileştiği" anlaşılmış. Bu mucizevi olayı elbette çocuğun dileği gerçekleştirmiş. Çocuk çok mutlu olmuş ve içindeki yılbaşı ruhunu hiçbir zaman unutmamış.

Melsu KAHRAMAN 9/A

Şifalı Bitki

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde dağın eteklerinde yaşayan bir grup insan varmış. Bu kesimde yaşayan insanlar köylerde veya kasabalarda yaşayan insanlardan daha fakir bir hayat sürüyormuş. Bu yüzden köylerdeki insanlar orada yaşayan insanların yanına pek uğramazmış. Her gittiklerinde onlardan bir şeyler isteyeceklerini düşünüp dağın yakınına bile yaklaşmazlarmış. Dağın yanında yaşayan insanlar ise kendi çaplarında yaşayıp gidiyorlarmış.

Bir gün dağın hemen yanında değişik bir otun çıktığını görmüşler. Kimse bu otun ne işe yarağını bilmiyormuş. Bazıları ot için zehirli derken bazıları şifa verdiğine inanmış. Ama kimse düşüncesinden tam emin olmadığı için denemeye karar verip test edilip edilmemesi konusunu tartışmaya başlamışlar. Bu tartışma gerçekleşirken köyün yanındaki dağdan geçen bir kasabalı olanlara kulak misafiri olmuş. Duyduklarından çok etkilenip kasabasına dönüp duyduklarını insanlara anlatmaya başlamış. Bu bitkinin şifasını, her derde devasını ballandıra ballandıra herkese anlatmış. Kasabalılar bu bitkiyi çok merak etmişler ve eğer böyle bir bitkiye sahip olurlarsa bütün hastalıkların tedavi edileceğine inanmışlar. Kasabalılar bir plan yapmışlar herkes uyuduğunda köye gidip bitkiyi köylülerden çalmaya karar vermişler. Tam iki gün sonra planlarını harekete geçirip köye gitmişler. Henüz hiç kimse bitkiyi görmediği için, herkes bitkiyi aramaya koyulmuş. Bir süre sonra kasabalılardan biri rengârenk parlak güzel kokan bir bitki bulmuş. Bu bitkinin şifa veren bir bitki olduğuna karar verip bütün bu renkteki ve şekildeki bitkileri toplayıp kasabaya dönmüşler. Uzun bir geceden sonra sonunda sabah olmuş ve köylüler olan bitenden habersiz bir şekilde normal yaşantılarına devam ediyorlarmış. Bu her derde şifa bitkiyi köylülerden aldıkları için kendilerini çok mutlu hisseden kasabalılar bu bitkiyi bütün kasabaya yaymaya başlamışlar ve herkes şifa bulacağına inanıp bitkiyi kaynatmış ve suyunu içmişler. Köyde ise durumlar çok daha farklı ilerliyormuş. Buldukları bitkinin gerçekten şifa bitkisi olduğu sonunda anlamışlar ve otlardan daha çok üretmeye başlamışlar. Günler geçmiş, kasabalılar şifa sandıkları bitkiyi bir güzel kaynatıp suyunu her gün içedursunlar, köylüler asıl şifa bitkisini çoğaltmaya başlamışlar. O gün köye ilk defa bir kasabalı gelmiş. Sebebi mi, gelin hep beraber görelim ne gelmiş bu açgözlü kasabalının başına. Şifa diye içtikleri o güzel ve parlak bitki aslında sıradan zehirli bir otmuş, gel zaman git zaman bu yüzden insanlar hastalanmaya başlamışlar. Kasabalı adam olan biteni köylülere anlatmış ve ne kadar pişman olduklarını söyleyip yardım istemiş. Köylüler bu duruma önce şaşırmışlar sonra çoğalttıkları şifalı bitkiyi hemen kasabalıya vermişler ki kasaba halkı iyileşsin.

Günler geçmiş ve sonunda kasabadaki insanlar iyileşmiş. Bütün kasabalılar onları köylülerin iyileştirdiğini anlayıp onlardan özür dilemeye gitmişler. Köylülerle konuşup aralarındaki husumeti yıllar sonra çözmüşler ve barış içinde yaşamaya karar vermişler. Bu olayların sonunda kasabalılar insanlara karşı ön yargılı olmamaları gerektiğini anlamışlar ve merhametli olmayı öğrenmişler. Herkesle mutlu mesut yaşamış. Gökten üç elma düşmüş, biri anlatanın ikisi dinleyenin başına.

Yağmur İrem BATILI 9/A

BİR KEDİ BİR KÖPEK

Bir varmış bir yokmuş, evlerin birinde bir köpek ve bir kedi yaşarmış. Ev sahibi hayvanları çok sevdiği için hem köpek hem kedi sahiplenmiş. Fakat bu kedi ve köpek hiç anlaşamaz, sürekli kavga ederlermiş.

Günlerden bir gün ev sahibi markete gitmiş ve kedi ile köpeği evde bırakmak zorunda kalmış. Kedi ve köpek hemen kavga etmeye başlamış. Kedi:

- Ev sahibi beni senden daha çok seviyor, demiş. Köpek de hiç altta kalır mı:

- Hiç de bile beni daha çok seviyor. Sen sürekli bir yerleri tırmalayıp zarar veriyorsun. Seni hiç sevmiyor. Hatta seni yarın gidip başkasına vereceğini duydum, demiş. Kedi zaten köpeğin yalan söylediğini biliyormuş ama o da kavgaya devam etmiş:

- Hiç de bile, hiç de bile. Asıl seni sevmiyor. Seninle sürekli uğraşıyor, sen onu yoruyorsun. Havlayıp hırlayıp duruyorsun. Geçen gün senin sesin yüzünden alt komşu ile kavga etti, demiş.

Ve kavgaya devam etmişler. Kedi onu tırmalıyor, köpek ise ısırmaya çalışıyormuş. Bu kavga diğerlerine göre çok daha büyükmüş. Masayı, sandalyeleri pek çok eşyayı döküp kırmışlar. Ve her bir eşya düştüğünde "senin yüzünden" deyip birbirlerine daha çok saldırıyorlarmış. Sonra birden kapı açılmış. Kedi ve köpek sahiplerinin gelme ihtimali ile korkup kavgayı bitirmişler ama gelen bir hırsızmış. Kedi ve köpek en başta ne yapacaklarını bilememişler. Fakat hırsızın sahiplerinin en sevdiği vazoyu aldığını görünce göz göze bakıp anlaşıp hırsızın üstüne saldırmışlar. Kedi hırsızın yüzünü tırmalarken:

- Bizim kavga ederken bile kırmadığımız vazoyu hiçbir yere götüremezsin, diye bağırmış.

Köpek de hırsızın bacağını ısırmış ve hırsız birden yere düşmüş. O sırada ev sahipleri gelmiş ve hemen bir ip getirip kedi ve köpeğin yardımıyla hırsızı bağlayıp polisi aramış. Polisler gelip hırsızı götürmüşler. Günün sonunda evin tüm dağınıklığının sebebi hırsız olduğunu düşünmüş ev sahibi. Ve kedi ile köpek böylece azarlanmak zorunda kalmamışlar. Kedi ve köpek ise sanki hiç kavga etmemiş gibi kahraman edasıyla bir köşede durup ev sahibini izliyorlarmış. Kedi:

- Bacağını çok kötü ısırdın, demiş.

- Kavga yüzünden acıkmıştım, diye cevap vermiş köpek ve devam etmiş:

- Ev sahibinin seni sevmediğini ve seni birine vereceğini söylerken ciddi değildim. Yalan söylediğim için özür dilerim.

- Sorun değil. Öyle olmadığını ben de biliyorum. Ben de söylediklerimden ötürü özür dilerim, demiş. Kedi ve köpek artık bir daha hiç kavga etmemişler.

Ev sahibi hırsız olayından sonra kedi ile köpeğin hiç kavga etmediğini görünce "Hiçbir düşmanlık sonsuza kadar değildir, tek gerçek düşmanlık gerçek kötülüğe karşıdır. Ve birlikte olursak her kötülüğü alt edebiliriz." demiş.

Lara DEMİR 9 Fen/A

Meraklı Papağan ve Zürafa

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde. Cinler cirit oynarmış eski hamam içinde. Hamamcının tası yok, oduncunun baltası yok. Handadır handa, bostana gider manda. Afrika'nın uçsuz bucaksız çöllerinde rengârenk bir papağan yaşarmış. Bu papağan çok hareketli ve çok meraklıymış. Hem insanları dinlemeyi hem de konuşmayı seven aynı zamanda da yardımsever bir papağanmış. En yakın arkadaşı ise bir zürafaymış. Zürafa ise en iyi arkadaşı papağanın tam tersine hiç meraklı değilmiş. Her zaman daha soğukkanlı davranan, diğer hayvanlarla çok konuşmayan işine bakan bir hayvanmış. Başkalarının ne yaptığı onu hiçbir zaman ilgilendirmezmiş ama yine de bu ikili çok iyi arkadaşlarmış. Çok meraklı olan bu papağan etrafta ağaçların gölgesinde dinlenip konuşan bütün hayvanları dinlermiş. Bütün hayvanların ne dediğini, ne zaman dediğini, dertlerini ve ihtiyaçlarını bilirmiş. Ama bunları öyle herkese anlatmaz, sadece arkadaşı zürafa ile paylaşırmış. Arkadaşı zürafa ise arkadaşının anlattıklarına inanmazmış çünkü papağan her gün farklı bir hikâye anlatırmış. Arkadaşının dediklerini ciddiye almaz gülüp geçermiş ama meraklı papağan buna rağmen her şeyi ona anlatırmış bu şekilde beraber vakit geçirir, eğlenirlermiş.

Başına geleceklerden pek haberi olmayan meraklı papağan her gün yaptığı gibi sabah erkenden ağaçlık bölgeye gitmiş ancak dalların arasında uykuya dalmış. Konuşma sesleriyle uyanmış, bir de görmüş ki bölgenin belalı grubu sırtlanlar konuşuyor. Herkes gibi papağanımız da onlara pek yaklaşmamaya çalışır, aynı zamanda onlardan çok korkar ve asla onları dinlemeye gelmezmiş. Ancak bu sefer mecbur kalmış. Eğer kaçıp gitmeye çalışsa çıkardığı gürültüden dolayı sırtlanlar onu fark eder, kin güderler ve en kısa zamanda onu yakalayıp yerlermiş. Bu yüzden olduğu yerde durmaya karar veren papağanımız konuşulanları dinlemeye koyulmuş. Sırtlanlar en büyük düşmanları olan aslanları tuzağa düşürmek için plan yapıyorlarmış ancak aç olduklarından güçleri azalmış, hızları düşmüş. Bu nedenle akşam yemeğinde kendilerinden biraz ileride yemek yiyen zürafaya topluca saldırmaya karar vermişler. Papağan ileride yemek zürafaya bakmış ki bu zürafa papağanın en yakın dostuymuş. Sırtlan grubunun dağılmasıyla papağan da hemen uçup arkadaşına haber vermiş ancak her zamanki gibi olaya gülüp geçen zürafa papağanı umursamamış. Çünkü yıllardır ona zarar vermeyen sırtlanlardan şüphelenmiyormuş. Zaten gücüne ve boyuna da güveniyormuş. Ancak akşama doğru sırtlan grubunun ona yavaşça yaklaştığını gördüğünde içini bir korku kaplamış. Keşke arkadaşım meraklı papağanı dinleseydim diye iç çekmiş. Artık sırtlanlardan kurtuluş yokmuş. Gelen sırtlanların birkaçını tekmelemiş ama kaçmayı, ellerinden kurtulmayı başaramamış. Bu olayın olacağını bilen papağan hemen zürafaya anlattıktan ve zürafa ona inanmadıktan sonra daha önce iyilik ettiği aslandan arkadaşının hayatını kurtarmak için iyilik istemeye karar vermiş. Sırtlanlarla düşman olan aslanlar bu fırsatı kaçırmamışlar. Zürafa en çaresiz durumda artık gücünü yitirmişken papağan ve aslanlar çıkagelmiş. Aslanlar sırtlanlara saldırmışlar ve bu sayede zürafa son anda sırtlanlara yem olmaktan kurtulmuş. Bu olayın sonrasında artık arkadaşı meraklı papağanın söylediklerini dikkatle dinliyor ve olayları önemsiyormuş.

Bu olaydan sonra hem zürafa akıllanmış hem de bütün bölge sırtlanlardan temizlenmiş.

Osman BAŞER 9 Fen/A

Mutluluk İhtiyacı

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken kelebeklerin hüküm sürdüğü bir krallık varmış. Bu krallıktaki insanlar kelebeklerle beraber yaşar, güzelliklerine hayran kalırlarmış. Çünkü bu krallıktaki kelebekler bir insan boyutunda ve insanın özelliklerine sahipmiş. Kral ve kraliçe kelebek ise şehrin en görkemlileriymiş. İnsanlarla çok iyi geçinirler, bütün hayatlarını birlikte mutlulukla yürütürlermiş.

Bir gün bu krallıktaki herkes karanlık ve renksiz bir sabaha uyanmış. Bütün kelebeklerin ve insanların yüzünde korku dolu bir ifade varmış çünkü bu bulutlu ve karanlık sabahın tek bir nedeni olabilirmiş. O da yeni doğan kelebeklerin kaçırılması. Yeni doğan kelebekler kozalarından çıktıkları andan itibaren hayata ve krallığa renk verir, herkesin sevinçli ve huzur dolu kalmasına yardım ederlermiş. Yüzyıllardan beri kimse böyle uyanmamış, krallığın renginin solmasını sadece bir efsane olarak bilirlermiş. Kimsenin anlam verememesi üzerine kral ve kraliçeden bir açıklama beklenmiş, ancak onlar da herkesin aklına geleni onaylamaktan öteye geçememişler. Böylelikle herkes boşalmış kozalardaki yavruları aramaya başlamış. İnsanlar ve kelebekler arasındaki mutluluğun azalmasıyla krallıkta ve ormanda huysuzlukla dolaşan herkes bir sonuca varılamamasıyla daha çok sinirleniyor, birbirleriyle kavga etmeye başlıyorlarmış. Kral ve kraliçe ise giderek daha çok endişeleniyor, krallığa bu kötülüğü yapanın kim olduğunu anlamaya çalışıyorlarmış. Bir anda kraliçenin aklına siyah bir kelebek olarak doğup her zaman dışlanan, krallığın başına geçemediği anda şatoyu terk eden ve bir daha kimsenin haber alamadığı kız kardeşi gelmiş. Böylelikle herkes ormanın dışında kalan kara şatoyu düşünmüş, siyah kelebeğin şatosunu. Tek çözümün oraya gitmek olduğunu bilenler ise cesur gözükmeye çalışarak diğerlerine korkmamalarını tembihliyormuş. Sonunda herkes mutluluğun ve yavru kelebeklerin önemini kavramış ve yola koyulmuşlar. Kara şatoya giden yol her ne kadar zorlu ve tuzaklarla kaplı olsa da yeri gelince uçarak, yeri gelince insanların yardımıyla şatoya varmışlar. Aynı zamanda halkın umudu ve birbirlerine olan bağı; yavruların yokluğunda ortaya çıkan çatışma ortamından bile üstün geliyormuş. Herkes birbirine destek oluyor, tekrar eski günlere döneceklerini söylüyormuş. Kapıya yaklaştıklarında kraliçe önden giderek kardeşine seslenmiş. Ses gelmemesiyle birlikte yukarı çıkanlar; yavruların sağ salim bir şekilde uyuduklarını ve siyah kelebeğin onların başında sessizce ağladığını görmüşler. Geldiklerini fark eden siyah kelebek gözyaşlarını silerek ablasının yanına gitmiş. Öfke dolu bir bağırış bekleyen ablası ise karşısında kardeşinin solgun bir suratla "Yavrular bile işe yaramıyor, hiçbir zaman mutlu olamayacağım." demesi üzerine çok şaşırmış. O zaman herkes anlamış siyah kelebeğin kötü olmadığını, sadece mutlu olmak istediğini. Bu duygu dolu anda kraliçe beklenmedik bir şekilde kardeşine sarılmış ve "Mutlu olmak için yavru kelebeklere ihtiyacın yoktu, bizimle kalıp bir aile olsan yeterdi." demiş. Bunun üzerine herkes çok duygulanmış ve aslında siyah kelebeği ne kadar acımasızca yargıladıklarını düşünüp ona bir şans tanımak istemişler.

Kara şatoda yaşanan bu olaylardan sonra kral ile kraliçe; yavru kelebekleri ve siyah kelebeği alarak krallığa dönmüşler. Siyah kelebek; uzun bir süreden sonra ilk defa başkalarıyla iletişim kurmaya ve en önemlisi gülümsemeye başlamış. Yavru kelebekler tekrardan krallığa renk ve sevinç getirmişler. Ancak artık herkes biliyormuş ki onları asıl mutlu eden şey yavruların varlığı değil bir aile olmalarıymış. Böylece krallıktaki herkes sonsuza kadar mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamış.

Nazlı ŞENGÜL 9 Fen/B

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL
ANADOLU LİSESİ
FEN LİSESİ

ALKEV ÖZEL OKULLARI
Alkent 2000 Mahallesi
Mehmet Yeşilgül Caddesi No. 7
34500 Büyükçekmece / İstanbul
0 212 886 88 40
e-mail: info@alkev.k12.tr

www.alkev.k12.tr

ALKEV Özel Okulları

Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz